

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Ministarstvo za odgoj i
obrazovanje

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
КАНТОН САРАЈЕВО
Министарство за одгој и
образовање

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Ministry for Education

INSTITUT ZA RAZVOJ
PREDUNIVERZITETSKOG
OBRAZOVANJA

KANTON SARAJEVO, BOSNA I HERCEGOVINA

ИНСТИТУТ ЗА РАЗВОЈ
ПРЕДУНИВЕРЗИТЕТСКОГ
ОБРАЗОВАЊА

КАНТОН САРАЈЕВО, БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

PRE-UNIVERSITY EDUCATION
INSTITUTE OF SARAJEVO CANTON
BOSNIA AND HERZEGOVINA

Islamska vjeronauka

**Nastavni plan i program
sa definisanim ishodima učenja**

SADRŽAJ

PK1 – Opis predmeta	2
PK2 – Ciljevi učenja i podučavanja	3
PK3 – Oblasna struktura predmetnog kurikulumu	3
PK4 – Odgojno-obrazovni ishodi	5
Osnovno obrazovanje.....	5
Godine učenja i podučavanja predmeta: 1	5
Godine učenja i podučavanja predmeta: 2	15
Godine učenja i podučavanja predmeta: 3	24
Godine učenja i podučavanja predmeta: 4	31
Godine učenja i podučavanja predmeta: 5	41
Godine učenja i podučavanja predmeta: 6	50
Godine učenja i podučavanja predmeta: 7	60
Godine učenja i podučavanja predmeta: 8	71
Godine učenja i podučavanja predmeta: 9	82
Srednje obrazovanje - Gimnazije.....	93
Godine učenja i podučavanja predmeta: 10	93
Godine učenja i podučavanja predmeta: 11	104
Godine učenja i podučavanja predmeta: 12	115
Godine učenja i podučavanja predmeta: 13	125
PK5 – Učenje i podučavanje	135
Islamska vjeronauka - Učenje i podučavanje	135
PK6 – Vrednovanje u predmetnom kurikulumu.....	138
Islamska vjeronauka – Vrednovanje i ocjenjivanje.....	138
Profil i stručna sprema.....	140

PK1 – Opis predmeta

Svaka civilizacija je u svojoj osnovi imala određenu religiju koja je bitno određivala njen karakter, kulturu i način života, a time i potrebu poznavanja i izučavanja iste u odgojno-obrazovnom sistemu svakog društva. Vjera pomaže u stvaranju etičkog okvira i ima ulogu regulatora vrijednosti u svakodnevnom životu. Vjeronauka sistematično doprinosi obrazovanju mladih u školama potičući pitanja o vjerovanju u Boga, smislu i svrsi života, pitanjima ispravnog i neispravnog, te o ulozi čovjeka u društvenoj zajednici.

Značaj izučavanja vjeronauke polazi od čovjekovog propitivanja o početku i smislu ukupne egzistencije. Islamska vjeronauka svojim kurikulumom pomaže svakom učeniku u osposobljavanju njegovog razvojnog procesa unutar jednog društva. Pored pedagoško-psihološko i metodičko-didaktičke utemeljenosti predmeta, vjeronauka svoje posebno uporište ima u islamskom učenju: Kur'anu kao Božijoj Objavi i Sunnetu Božijeg poslanika.

Islamska vjeronauka je nastavni predmet koji se izučava u predškolskim ustanovama, osnovnoj i srednjoj školi, i kao takav je u potpunosti integriran u odgojno-obrazovni sistem BiH. Kurikulum islamske vjeronauke najveći je doprinos njenoj institucionalizaciji i znak je ozbiljnog pristupa islamske zajednice u cilju razvijanja univerzalnih vrijednosti. S društvenog aspekta vjeronauka doprinosi razumijevanju religije i njenom totalitetu, kao jednom od mnogih društvenih fenomena.

Cilj islamske vjeronauke jeste razvijanje želje i iskrenog interesa za svoju vjeru, kao i proširivanje znanja o Bogu, životu, moralu i svijetu koji nas okružuje. Islamska vjeronauka omogućava učenicima autentično i sistematično upoznavanje, čuvanje i razvijanje vjerskog i kulturnog identiteta, te njegovanje kulture dijaloga i tolerancije.

Islamska vjeronauka u školi slijedi teološke i pedagoške temelje odgoja i obrazovanja radi upoznavanja islama kroz sve bitne tjelesne i duhovne sposobnosti učenika: spoznajne, doživljajne, voljne i djelatne. Time ostvaruje i potvrđuje odgojno-obrazovnu cjelovitost i podupire univerzalne procese školskog poučavanja i učenja.

Multidisciplinarna isprepletenost i povezanost odgojno-obrazovnih područja i međupredmetnih tema islamske vjeronauke omogućuje skladnost odgojno-obrazovnih procesa, razvoj temeljnih i specifičnih kompetencija učenika, otvorenost prema učenju i međupredmetno povezivanje sadržaja.

Iako pripada društveno-humanističkom području, svojim sadržajima omogućava korelaciju sa ostalim znanstvenim područjima i predmetima, te na taj način doprinosi cjelovitosti integralnog proučavanja predviđenih tema.

Odgojni-obrazovni i funkcionalni cilj predmeta je omogućavanje razvoja vjerskog, kulturnog i duhovnog identiteta pojedinca, kao i razvijanje vrlina kojima se čuvaju i podržavaju red, zakon, dobrota, ljubav, solidarnost, tolerancija, moral, empatičnost, kultura dijaloga, poštivanje drugog i drugačijeg, te njegovanje socijalne uključenosti pojedinca.

U formalno-pravnom i organizacijskom smislu islamska vjeronauka je redovni i obavezni nastavni predmet za učenike čiji ga roditelji/staratelji slobodno biraju na početku osnovnog, odnosno srednjeg obrazovanja i izvodi se pod jednakim uslovima kao i ostali obavezni nastavni predmeti u školi. Izučava se od prvog razreda osnovne škole do kraja srednjoškolskog obrazovanja u svim razredima i vrstama odgoja i obrazovanja. Izvodi se jedan sat sedmično u svim razredima osnovne i srednje škole.

PK2 – Ciljevi učenja i poučavanja

Temeljni ciljevi učenja i poučavanja islamske vjeronauke su:

1. Razvijanje temelja islamskog učenja na način primjeren uzrastu s akcentom na vrijednostima islama u svakodnevnicu, te razvijanje proaktivne uloge u životu putem približavanja učenika Božijim porukama iz Kur'ana.
2. Poučavanje učenika ispravnom razumijevanju Poslanikovog, a.s., sunneta u tradicionalnom bosanskohercegovačkom kontekstu uz kontinuirano razvijanje ljubavi prema Muhammedu, a.s., i drugim poslanicima.
3. Usmjeravanje na cjeloživotno učenje koje učenike osposobljava za zajednički život i rad s drugima, te doprinosi razvoju i napretku vjerske zajednice i cjelokupnog društva.
4. Uvažavanje i prihvatanje različitosti u kontekstu kulturnih, religioznih i drugih pogleda na svijet, te osposobljavanja za vrednovanje njihovih stavova, razmišljanja i ponašanja, potrebe za zajedničkim životom baziranim na historijskim, kulturnim i vjerskim odrednicama Bosne i Hercegovine afirmirajući pozitivne međuljudske vrijednosti, suživot, toleranciju, saradnju i bolje razumijevanje vlastitog identiteta.
5. Razvijanje kreativnog i kritičkog mišljenja kao metakompetencija neophodnih za integraciju u društvo i nošenje sa složenim zahtjevima savremenog života kao i poticanje i kontinuirano unapređivanje intelektualnog, tjelesnog, estetskog, duhovnog, moralnog, društvenog razvoja učenika, u skladu s njegovim sposobnostima i sklonostima.

PK3 – Oblasna struktura predmetnog kurikuluma

Život se pokazuje u svojoj različitosti, jedinstvenosti i prožet je vjerom, znanjem i moralnim postupanjem. Vjerovati znači živjeti vjeru i svjedočiti njezine istine i vrijednosti u svim svojim postupcima. Predmet Islamska vjeronauka u potpunosti promovira gore navedeno kroz odgoj učenika na načelima islama, s ciljem afirmisanja procesa izrastanja mladog čovjeka u ličnost upućenu na slobodu i odgovornost, društvenost i samoaktualizaciju. Poučavanje i učenje polazi od temeljnih vrijednosti, kao što su: Istina, Dobrota, Pravda, Ljepota, Svetost, s težnjom da postanu duhovno ogledalo učenika. Uvažavajući ljudsku potrebu za odgojem, svojim sadržajima i odgojno-obrazovnim ishodima daje smisao vrijednostima i njegovanju istih, razvija pozitivnu ličnost u domenu kulture, tradicije, dijaloga i odnosa prema drugima. Temeljni sadržaji kojim se učenici obrazuju za sposobnosti promatranja, pamćenja, mišljenja, osjećanja, volje i mašte su strukturirani u četiri oblasti: A) Iman – Vjerovanje, B) Islam – Praktična primjena, C) Ihsan i Ahlak - Dobročinstvo i moral i D) Kulturno-civilizacijsko naslijeđe. Osnov učenja i poučavanja povezan je s idejom s idejom vlastitog istraživanja: učenici uče o vjeri, u vjeri i iz vjere. Kontekst poučavanja i učenja promiče spoznaju i znanje, ali isto tako i vladanje i stavove. Razvoj odgojno-obrazovnih ishoda zato treba promatrati u kontinuitetu, a ne kao zatvorene u jednu cjelinu. U nastavku slijedi dio koji se odnosi na odgojno-obrazovne ishode predmetnog kurikuluma Islamska vjeronauka i razrađeni su za svaku od četiri oblasti na kojima se temelji. Tokom pripremanja procesa poučavanja nastavnik treba povezati odgojno-obrazovne ishode sa sadržajima navedenim u kurikulumu i metodama poučavanja.

IMAN – VJEROVANJE

A

Iman – Vjerovanje pruža odgovore učeniku o nepoznatom i čulima nedokučivom s težnjom predstavljanja života smisaonim i razumljivim na učeniku primjerenom nivou. Predmetno područje obuhvata:

- spoznaju da cjelokupni ljudski život prožimaju vjera, znanje i moralna postupanja.
- spoznaju da je vjera u samo Jednoga Boga, najvažnije ljudsko stanje koje svaki pojedinac prihvata slobodoumno i dobrovoljno;
- čvrsto vjerovanje u meleke, objavljene Knjige, Božje poslanike, sudnji dan i da cjelokupni svemir opstoji po principu Božije Volje, Stvaranja i Određenja;
- učenje o temeljima islamskog vjerovanja radi pomaganja učenicima u promišljanju i traženju odgovora na pitanja ko nas je stvorio, zašto smo stvoreni i šta će s nama biti nakon smrti;
- shvatanje da je vjera, kao i sam život, izravni Božji dar za koji će svaki čovjek biti odgovoran, te da se vjera ne razdvaja od svakodnevnog življenja.

ISLAM - PRAKTIČNA PRIMJENA

B

Predmetna oblast Islam – Praktična primjena učenja u životu se temelji na razumijevanju islamskih dužnosti koje podstiču učenika na aktivnost i djelovanje putem samostalnosti, inicijative, dosjetljivosti, animiranosti i moralne hrabrosti kod učenika.

Predmetno područje obuhvata:

- učenje o temeljnim islamskim dužnostima, svjedočenju svog islamskog opredjeljenja, obavljanju namaza, postu mjeseca ramazana, davanju zekata i obavljanju hadža;
- shvatanje da vjernik svoj život usklađuje s Kur'anom i životnom praksom poslanika Muhammeda, a.s., te tako svojim postupcima, na svakom mjestu i u svako vrijeme, svjedoči vjerske istine i vrijednosti;
- spoznaju da osim što iz Kur'ana crpe norme ponašanja i postupcima primjenjuju znanje u vjerskoj praksi, učenici razumiju da je već i samo citiranje, odnosno učenje Božijih riječi, čin ibadeta.

IHSAN I AHLAK - DOBROČINSTVO I MORAL

C

Učenik uči da su Kur'an i Sunnet dva glavna izvora islama i moralni okvir unutar kojeg se duhovno oblikuje vjernik i razvija muslimanska zajednica.

Ihsan i Ahlak potiču svjesnost drugačije i ljudski dostojne mogućnosti koja se realizira moralnošću i bogobojaznošću, odnosno, pokornošću Bogu.

Predmetno područje obuhvata:

- učenje o ljudskim dužnostima: dužnosti prema Bogu, prema sebi, prema bližnjima, drugim ljudima, prema prirodi i živim bićima;
- vježbanje učenika da obogaćuje svoj emocionalni život i načine iskazivanja emocija
- shvatanje da dijalog ima za cilj oblikovanje jedinstvene ljudske zajednice u kojoj bi bile sačuvane sve razlike i priznate sve posebnosti (ljudi, kultura, religija);
- svjesnost o važnosti promoviranja dobra, a sprječavanja zla, odnosno svjesnost posljedice ako zlo ili nemoral postanu prevladavajuća društvena norma ponašanja;
- posmatranje društvenih procesa i pojava kroz prizmu moralnih vrijednosti i procjenjivanje o prihvatanju ili odbacivanju istih.
- Razvojem svjesnosti o povezanosti morala i svakodnevnog života s ciljem izgradnje temeljnog moralnog stava.

KULTURNO-CIVILIZACIJSKO NASLIJEĐE

D

Predmetno područje Kulturno-civilizacijsko naslijeđe obuhvata civilizacijsku duhovnu i materijalnu kulturu nastalu pod utjecajem islama, a predstavlja: znanstvenu, povijesnu i kulturno-umjetničku vrijednost, za čovječanstvo općenito ali i za vjersku, nacionalnu, državnu i ljudsku zajednicu posebno. Naglasak je na poticanju pozitivnih stajališta, na razvijanju svijesti o pripadanju islamskom ummetu, ali i evropskom kulturnom krugu uz osvještavanje vlastitog identiteta.

Predmetno područje obuhvata:

- osposobljavanje za prepoznavanje baštinskih elemenata te senzibiliziranje za njihovo očuvanje;
- razvijanje osjetljivosti za potrebe zaštite kulturnog i prirodnog naslijeđa, kao dijelu vlastite kulturne, historijske i prirodne baštine i spoznavanje njihove vrijednosti;
- razvijanje osjećaja za druge i drugačije, odnosno svjesnosti o vjerskoj, etničkoj i kulturološkoj raznolikosti životnog okruženja;
- svjesnost o ulozi pojedinca u očuvanju prirodne i kulturne baštine u zavičaju, domovini i svijetu;
- razvijanje odgovornosti za svoj narod, njegovu duhovnost, tradiciju, jezik uz punu toleranciju prema drugim narodima i njihovim vjerskim, kulturnim i etničkim identitetima;
- promišljanje o različitim interesima unutar zajednice i angažiranju u kreiranju vlastitih životnih uslova radi sudjelovanja i pridonosa zajednici u kojoj živi.

Kulturno-civilizacijsko naslijeđe se posmatra iz različitih perspektiva u predmetima: B/H/S jezik i književnost, vjeronauk/a, moja okolina, društvo, historija, geografija, sociologija, pedagogija, filozofija, kultura i zajednica, etika, kultura religija, muzička kultura, likovna kultura.

PK4 – Odgojno-obrazovni ishodi

Osnovno obrazovanje

► Osnovno ► I.

Godine učenja i podučavanja predmeta: 1

A

Iman - vjerovanje

A.1.1

Identificira islam kao svoju vjeru i iskazuje uvjerenje da Bog postoji.

Definira pojam vjere.

Navodi čemu vjera uči.

Otkriva u šta vjeruje svojim srcem.

Otkriva šta je sve stvorio Allah, dž.š.

DHP-1.1.2

KLJUČNI SADRŽAJI

MOJA VJERA - VJERA ME UČI

- Stvoritelj Allah
- Pjesma o vjeri (Islam mi je vjera...)

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Nastavni program za prvi razred osnovne škole pruža početna znanja o vjeri, na način primjeren uzrastu, kako bi djeca stekla osnovne doživljaje o njenim principima i vrijednostima te vrlinama lijepog ophođenja i ispravnog suočavanja s problemima u njihovom životnom okruženju. Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.1.1. preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- definiranje vjere;
- razvijanje svijesti o postojanju Jednog Boga;
- razlikovanje Božijeg stvaranja i kreacija Njegovih stvorenja;
- prepoznavanje vlastite vjere.

A.1.2

Prepoznaje Kur'an kao Božiju knjigu i njeguje pozitivan odnos prema njemu.

Definira Kur'an kao Božiju knjigu.

Opisuje Kur'an kao knjigu u kojoj su sadržani savjeti, propisi i upute za život muslimana.

Pokazuje pozitivan odnos prema Kur'anu.

JZK-1.3.3 DHP-1.2.1

KLJUČNI SADRŽAJI

MOJA VJERA – VJERA ME UČI

- Kur'an je Božija Knjiga

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- interpretaciju Kur'ana kao Allahove, dž.š., knjige;
- prihvatanje savjeta, propisa i uputa sadržanih u Kur'anu;
- razvijanje pozitivnog odnosa prema Kur'anu;
- razvijanje želje za dubljim upoznavanjem Kur'ana.

A.1.3

Identificira činjenice o rođenju Muhammeda a.s.

Navodi mjesto i datum rođenja Muhammeda, a.s.

Opisuje njegovo djetinjstvo.

Prepoznaje lijepe osobine Muhammeda, a.s., i prosuđuje po čemu mu može biti uzor.

HIS-1.0.2

KLJUČNI SADRŽAJI

MOJA VJERA – VJERA ME UČI

- Muhammed, a.s., je Božiji vjerovjesnik

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda uz primjenu različitih oblika rada primjerenih uzrastu učenika i stavljanje središnje refleksije na:

- upoznavanje s životom Muhammeda, a.s., kroz kazivanje o njegovom rođenju i djetinjstvu;
- odgojno djelovanje po uzoru na Muhammeda, a.s.

Za realizaciju nastavnih sadržaja neophodno je kazivanja o navedenim događajima prilagoditi uzrastu učenika.

A.1.4

Opisuje prirodu kao Božiji dar, te pokazuje svijest o važnosti očuvanja okoline.

Opisuje prirodu kao Božiji dar.

Prepoznaje milost Božiju u prirodi oko sebe.

Prepoznaje ljepote prirode koje je Allah, dž.š., stvorio.

Identificira darove od Allaha, dž.š., i pokazuje svijest o važnosti očuvanja okoline

POO-2.3.1 POO-2.3.2
GEO-3.1.1

Interpretira Subhaneke s prijevodom.

KLJUČNI SADRŽAJI

ŽIVIMO VRIJEDNOSTI

- Ljepota (Lijepe su rijeke, planine, jezera, zvijezde na Nebu, cvijeće, životinje...)
- Uzdah na ljepotu – Slavljen neka je Allah
- Zahvalnost (Hvala ti Gospodaru na darovima kojima nas daruješ.)

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- razvijanje želje za upoznavanjem i spoznajom Stvoritelja kroz Njegovo savršeno stvaranje prirode (rijeke, planine, jezera, mora, zvijezde, cvijeće, životinje...);
- razumijevanje milosti Božije posmatranjem svijeta oko sebe;
- pravilno interpretiranje Subhaneke s prijevodom;
- povezivanje riječi kojima veličamo Allaha, dž.š., (Subhaneke) s osobinom milosti i (Elhamdulillah) zahvalnosti koja treba krasiti svakog čovjeka.

B

Islam - praktikovanje

B.1.1

Definira osnovne islamske pojmove iz svakodnevnog života muslimana (selam, islam, kelime i šehadet, Allah, dž.š., Muhammed, a.s., Kur'an, džamija, ramazan, bajram).

Definira pojam vjere.

Navodi čemu vjera uči.

Otkriva u šta vjeruje svojim srcem.

Otkriva šta je sve stvorio Allah, dž.š.

Definira Kur'an kao Božiju knjigu.

Opisuje Kur'an kao knjigu u kojoj su sadržani savjeti, propisi i upute za život muslimana.

Pokazuje pozitivan odnos prema Kur'anu.

Navodi mjesto i datum rođenja Muhammeda, a.s.

Opisuje njegovo djetinjstvo.

Prepoznaje lijepe osobine Muhammeda, a.s., i prosuđuje po čemu mu može biti uzor.

Navodi vrste pozdrava.

Pravilno interpretira islamski pozdrav.

Primjenjuje pravila lijepog ponašanja u svakodnevnom životu.

Pokazuje poštivanje drugog i drugačijeg primjerenim pozdravljanjem.

Definira i opisuje džamiju.

Izdvađa svoju najdrađu džamiju.

Navodi najsvetije džamije.

Primjenjuje lijepo ponašanje u džamiji.

Prepoznaje svoju džamiju.

Navodi i opisuje radosti: ramazana, Ramazanskog bajrama i Kurban-bajrama.

Navodi i opisuje običaje koji se praktikuju za vrijeme obilježavanja islamskih blagdana.

Razvija pozitivan stav prema njegovanju tradicije.

JZK-1.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovne ishode: A.1.1., A.1.3., A.1.2., B.1.2., B.1.3., D.1.1. i D.1.2.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Nastavni program za prvi razred osnovne škole pruža početna znanja o vjeri, na način primjeren uzrastu, kako bi djeca stekla osnovne doživljaje o njenim principima i vrijednostima te vrlinama lijepog ophođenja i ispravnog suočavanja s problemima u njihovom životnom okruženju. Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.1.1. preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- definiranje vjere;
- razvijanje svijesti o postojanju Jednog Boga;
- razlikovanje Božijeg stvaranja i kreacija Njegovih stvorenja;
- prepoznavanje vlastite vjere;
- interpretaciju Kur'ana kao Allahove, dž.š., knjige;
- prihvatanje savjeta, propisa i uputa sadržanih u Kur'anu;
- razvijanje pozitivnog odnosa prema Kur'anu;
- razvijanje želje za dubljim upoznavanjem Kur'ana;
- upoznavanje s životom Muhammeda, a.s., kroz kazivanje o njegovom rođenju i djetinjstvu;
- odgojno djelovanje po uzoru na Muhammeda, a.s.;
- interpretiranje različitih pozdrava i izdvajanje selama kao islamskog pozdrava s ciljem osvještavanja pripadnosti islamu i razvijanja tolerancije i suživota;
- prepoznavanje džamije u odnosu na druge građevine;
- osvještavanje uloge džamije u životu muslimana;
- identificiranje najsvetijih džamija;
- senzibiliziranje za lijepo ponašanje u džamiji;
- identificiranje islamskih blagdana;
- prepoznavanje radosti koje donose islamski blagdani,
- razvijanje pozitivnog emotivnog stava za obilježavanje blagdana u skladu s islamskim učenjem i tradicijom bošnjaka.
- Za realizaciju nastavnih sadržaja neophodno je kazivanja o navedenim događajima prilagoditi uzrastu učenika.

B.1.2

Prepoznaje i primjenjuje selam.

Navodi vrste pozdrava.

Pravilno interpretira islamski pozdrav.

Primjenjuje pravila lijepog ponašanja u svakodnevnom životu

DHP-1.2.4 GRO-1.2.2

Pokazuje poštivanje drugog i drugačijeg primjerenim pozdravljanjem.

KLJUČNI SADRŽAJI

MOJA VJERONAUKA I MOJA ŠKOLA

- Dobrodošli na vjeronauku – Upoznajmo se
- Širimo pozdrav (Esselamu alejkum, Dobar dan, Dobro jutro, Dobra večer, Doviđenja...)

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na interpretiranje različitih pozdrava i izdvajanje selama kao islamskog pozdrava s ciljem osvještavanja pripadnosti islamu i razvijanja tolerancije i suživota.

B.1.3

Memoriše, pravilno izgovara i primjenjuje kelime i šehadet.

Interpretira kelime i šehadet s prijevodom.

Analizira kelime i šehadet.

Koristi šehadet u svakodnevnom životu.

JZK-1.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

MOJA VJERA – VJERA ME UČI

- Stvoritelj Allah

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- razvijanje želje za učenje kelime i šehadeta;
- razumijevanje značaja učenja kelime i šehadeta;
- isticanje značaja kelime i šehadeta;
- pravilno interpretiranje kelime i šehadeta s prijevodom.

B.1.4

Memoriše, pravilno izgovara i primjenjuje Euzubillu i Bismillu s prijevodom u prigodnim situacijama.

Interpretira Euzubillu i Bismillu s prijevodom.

Navodi prilike u kojima se primjenjuje Euzubilla i Bismilla.

Koristi Euzubillu i Bismillu u prigodnim situacijama.

JZK-1.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

MOJA VJERONAUKA I MOJA ŠKOLA

- Bismillom do uspjeha

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- senzibiliranje za učenje Euzubille i Bismille;
- razumijevanje značaja i značenja učenja Euzubille i Bismille;
- analiziranje odnosa Euzubille i Bismille, te uspjeha i zaštite koje pruža učenje iste;
- razvijanje navike čestog učenja Euzubille i Bismille.

B.1.5

Memoriše, pravilno izgovara i primjenjuje Rabbi jessir i Hasbi Rabbi džellallah s prijevodom u prigodnim situacijama.

Interpretira Rabbi jessir s prijevodom.

Interpretira Hasbi Rabbi džellallah s prijevodom.

Navodi prilike u kojima se primjenjuje Rabbi jessir i Hasbi Rabbi džellallah.

Koristi Rabbi jessir i Hasbi Rabbi džellallah u prigodnim situacijama.

JZK-1.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

MOJA VJERONAUKA I MOJA ŠKOLA

- Dova za dobar početak - Bože olakšaj
- Hasbi Rabbi džellallah

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- senzibiliranje za učenje Rabbi jessir i Hasbi Rabbi džellallah s prijevodom iz ljubavi prema Allahu, dž.š., i Muhammedu, a.s.;
- razumijevanje značaja učenja Rabbi jessir i Hasbi Rabbi džellallah;
- razumijevanje značaja primjenjivanja i učenja dove u svakodnevnom životu.

B.1.6

Memoriše, pravilno izgovara i primjenjuje Subhaneke s prijevodom.

Interpretira Subhaneke s prijevodom.

Navodi prilike u kojima se primjenjuje Subhaneke s prijevodom.

Koristi Subhaneke s prijevodom.

JZK-1.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

ŽIVIMO VRIJEDNOSTI

- Uzdah na ljepotu - Slavljen neka je Allah

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- razvijanje želje za upoznavanjem i spoznajom Stvoritelja kroz Njegovo savršeno stvaranje prirode (rijeke, planine, jezera, mora, zvijezde, cvijeće, životinje...);
- razumijevanje milosti Božije posmatranjem svijeta oko sebe;
- pravilno interpretiranje Subhaneke s prijevodom;
- povezivanje riječi kojima veličamo Allaha, dž.š., (Subhaneke) s osobinom milosti i (Elhamdulillah) zahvalnosti koja treba krasiti svakog čovjeka.

C

Ihsan i Ahlak - Dobročinstvo i moral

C.1.1

Identificira primjereno ponašanje u školi i razlikuje ga od neprimjerenog ponašanja.

Navodi primjere lijepog ponašanja.

Prepoznaje ljepotu druženja.

Identificira primjereno ponašanje u školi.

Razlikuje primjereno ponašanje od neprimjerenog.

GRO-1.1.2

Prihvata lijepo ponašanje i druženje u školi.

KLJUČNI SADRŽAJI

MOJA VJERONAUKA I MOJA ŠKOLA

- Moja škola – lijepo ponašanje i ljepota druženja

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- identificiranje lijepog ponašanja u školi i ljepote druženja;
- razumijevanje i prihvatanje pravila lijepog ponašanja;
- usmjeravanje na ponašanje i druženje u skladu s islamskim učenjem.

C.1.2

Prepoznaje svrhu i značaj higijene u islamu.

Navodi i opisuje načine održavanja higijene.

Povezuje ih s islamskim učenjem.

Uočava vrijednosti zdravog života.

TZP-2.1.1

Praktično primjenjuje čistoću i zdrav život u skladu s islamskim učenjem.

KLJUČNI SADRŽAJI

ŽIVIMO VRIJEDNOSTI

- Higijena – čistoća je dio moje vjere

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- identificiranje čistoće kao dijela vjere;
- upoznavanje sa značajem i načinom održavanja higijene u islamu;
- identificiranje koristi od održavanja higijene;
- prihvatanje čistoće i zdravog života u skladu s islamskim učenjem.

C.1.3

Navodi članove porodice, prepoznaje da svaki pojedinac živi u zajednici, te da svi članovi zajednice imaju određena prava i obaveze.

Definira porodicu i navodi članove porodice.

Prepoznaje prava i obaveze članova porodice.

Navodi načine iskazivanja ljubavi i zahvalnosti prema porodici i ostalima.

Opisuje aktivan život u zajednici i odnos prema porodici, komšijama, prijateljima, drugim i drugačijim.

Objašnjava značaj saradnje i pomaganja u zajednici.

GRO-1.1.1 GRO-1.1.3

KLJUČNI SADRŽAJI

PORODICA

- Moja porodica - Hvala mama, hvala oče...
- Ljubav - Volim svoje roditelje, brata, sestru, prijatelje...

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- razumijevanje značaja porodice;
- prepoznavanje lijepog odnosa prema roditeljima, bratu, sestri i ostalima;
- senzibiliranje za iskazivanjem ljubavi prema porodici i prijateljima;
- afirmiranje na aktivnost u porodici;
- razumijevanje i prihvatanje saradnje i pomaganja;
- identificiranje interesa koji se mogu ostvariti u zajednici.

C.1.4

Prepoznaje prihvatljiva ponašanja za zaštitu neposrednog okoliša.

Opisuje prirodu kao Božiji dar.

Prepoznaje milost Božiju u prirodi oko sebe.

Prepoznaje ljepote prirode koje je Allah, dž.š., stvorio.

Identificira darove od Allaha, dž.š., i pokazuje svijest o važnosti očuvanja okoline.

Interpretira Subhaneke s prijevodom.

Navodi i opisuje načine održavanja higijene.

Povezuje ih s islamskim učenjem.

Uočava vrijednosti zdravog života.

GEO-3.3.1 GEO-3.3.4

Praktično primjenjuje čistoću i zdrav život u skladu s islamskim učenjem.

KLJUČNI SADRŽAJI

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za ostvarenje odgojno-obrazovnih ishoda A.1.4. i C.1.2.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- razvijanje želje za upoznavanjem i spoznajom Stvoritelja kroz Njegovo savršeno stvaranje prirode (rijeke, planine, jezera, mora, zvijezde, cvijeće, životinje...);
- razumijevanje milosti Božije posmatranjem svijeta oko sebe;
- pravilno interpretiranje Subhaneke s prijevodom;
- povezivanje riječi kojima veličamo Allaha, dž.š., (Subhaneke) s osobinom milosti i (Elhamdulillah) zahvalnosti koja treba krasiti svakog čovjeka.
- identificiranje čistoće kao dijela vjere;
- upoznavanje sa značajem i načinom održavanja higijene u islamu;
- identificiranje koristi od održavanja higijene;
- prihvatanje čistoće i zdravog života u skladu s islamskim učenjem.

C.1.5

Prepoznaje i razlikuje dobro od lošeg, istinu od laži, pošteno od nepoštenog, prihvatljivo od neprihvatljivog ponašanja u životnoj svakodnevi.

Prepoznaje istinu i laž, pošteno i nepošteno, dobro i loše ponašanje.

Razlikuje dobro od lošeg, istinu od laži, pošteno od nepoštenog, prihvatljivo od neprihvatljivog ponašanja u životnoj svakodnevi.

Navodi primjere vlastitog lijepog ponašanja.

Odabire lijepo ponašanje.

GRO-1.1.2 GRO-1.1.3

KLJUČNI SADRŽAJI

PORODICA

- Mi smo dobra, vrijedna i uredna djeca
- Dobrota - Svakog dana činim dobro

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- prepoznavanje primjera istine i laži, poštenog i nepoštenog, dobrog i lošeg ponašanja;
- osvještavanje značaja davanja prednosti dobru u odnosu na loše u govoru i postupcima;
- senzibiliziranje za činjenje dobra.

C.1.6

Prepoznaje dobra djela koja je učinio.

Prepoznaje istinu i laž, pošteno i nepošteno, dobro i loše ponašanje.

Razlikuje dobro od lošeg, istinu od laži, pošteno od nepoštenog, prihvatljivo od neprihvatljivog ponašanja u životnoj svakodnevicu.

Navodi primjere vlastitog lijepog ponašanja.

Odabire lijepo ponašanje.

GRO-1.1.2 GRO-1.1.3

KLJUČNI SADRŽAJI

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- prepoznavanje primjera istine i laži, poštenog i nepoštenog, dobrog i lošeg ponašanja;
- osvještavanje značaja davanja prednosti dobru u odnosu na loše u govoru i postupcima;
- senzibiliziranje za činjenje dobra.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.1.5.

C.1.7

Objašnjava odnos prema porodici, prijateljima, drugim i drugačijim i domovini.

Navodi primjere lijepog ponašanja.

Prepoznaje ljepotu druženja.

Identificira primjereno ponašanje u školi.

Razlikuje primjereno ponašanje od neprimjerenog.

Prihvata lijepo ponašanje i druženje u školi.

Definira porodicu i navodi članove porodice.

Prepoznaje prava i obaveze članova porodice.

Navodi načine iskazivanja ljubavi i zahvalnosti prema porodici i ostalima.

Opisuje aktivan život u zajednici i odnos prema porodici, komšijama, prijateljima, drugim i drugačijim.

Objašnjava značaj saradnje i pomaganja u zajednici.

Prepoznaje istinu i laž, pošteno i nepošteno, dobro i loše ponašanje.

Razlikuje dobro od lošeg, istinu od laži, pošteno od nepoštenog, prihvatljivo od neprihvatljivog ponašanja u životnoj svakodnevicu.

Navodi primjere vlastitog lijepog ponašanja.

Odabire lijepo ponašanje.

GEO-3.3.1 GEO-3.3.4

KLJUČNI SADRŽAJI

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za ostvarenje odgojno-obrazovnih ishoda: C.1.1., C.1.3. i C.1.5.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- identificiranje lijepog ponašanja u školi i ljepote druženja;
- razumijevanje i prihvatanje pravila lijepog ponašanja;
- usmjeravanje na ponašanje i druženje u skladu s islamskim učenjem;
- razumijevanje značaja porodice;
- prepoznavanje lijepog odnosa prema roditeljima, bratu, sestri i ostalima;
- senzibiliranje za iskazivanjem ljubavi prema porodici i prijateljima;
- afirmiranje na aktivnost u porodici;
- razumijevanje i prihvatanje saradnje i pomaganja;
- identificiranje interesa koji se mogu ostvariti u zajednici;
- prepoznavanje primjera istine i laži, poštenog i nepoštenog, dobrog i lošeg ponašanja;
- osvještavanje značaja davanja prednosti dobru u odnosu na loše u govoru i postupcima;
- senzibiliranje za činjenje dobra.

D

Kulturno-civilizacijsko naslijeđe

D.1.1

Prepoznaje i opisuje džamiju, navodi najsvetije džamije, te primjenjuje lijepo ponašanje u džamiji.

Definira i opisuje džamiju.

Izdvaja svoju najdražu džamiju.

Navodi najsvetije džamije.

Primjenjuje lijepo ponašanje u džamiji.

Prepoznaje svoju džamiju

GEO-3.3.1 UMP-2.2.2
UMP-2.3.4

KLJUČNI SADRŽAJI

MOJA VJERA – VJERA ME UČI

- Moja najdraža džamija

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- prepoznavanje džamije u odnosu na druge građevine;
- osvještavanje uloge džamije u životu muslimana;
- identificiranje najsvetijih džamija;
- senzibiliranje za lijepo ponašanje u džamiji.

D.1.2

Navodi islamske blagdane i prepoznaje običaje koji se praktikuju u njihovim porodicama.

Analizira vlastiti odnos prema blagdanima.

Navodi i opisuje radosti: Ramazana, Ramazanskog bajrama i Kurban-bajrama.

Navodi i opisuje običaje koji se praktikuju za vrijeme obilježavanja islamskih blagdana.

Razvija pozitivan stav prema njegovanju tradicije.

UMP-2.3.4 UMP-2.3.5
UMP-3.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

RADOSTI MOJE VJERE

- Ramazan u mojoj kući
- Ilahija: Ramazan
- Ramazanski bajram
- Kurban-bajram

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- identificiranje islamskih blagdana;
- prepoznavanje radosti koje donose islamski blagdani,
- razvijanje pozitivnog emotivnog stava za obilježavanje blagdana u skladu s islamskim učenjem i tradicijom bošnjaka.

► Osnovno ► II.

Godine učenja i podučavanja predmeta: 2

A

Iman - vjerovanje

A.2.1

Upoznaje se sa životom Muhammeda, a.s., u dječaćkom dobu i prepoznaje njegove lijepe osobine.

HIS-1.0.2 HIS-2.0.3

Opisuje određene događaje iz života Muhammeda, a.s. (rani gubitak roditelja, posebnost Muhammeda, a.s. u dječaćkom dobu).

Izdvaja pouke iz navedenih kazivanja i prihvata ih.

Prepoznaje lijepe osobine Muhammeda, a.s.

Prosuduje po čemu mu Muhammed, a.s., može biti uzor.

Analizira vlastiti odnos prema Muhammedu, a.s.

KLJUČNI SADRŽAJI

NAŠ POSLANIK MUHAMMED A.S.

Rani gubitak roditelja

Posebnost Muhammeda, a.s., u dječaćkom dobu

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke u drugom razredu potrebno je opće norme interpretirati kao fleksibilne okvire, a svako dijete doživljavati s njegovom posebnosti, stilom učenja i ličnim porodičnim okruženjem. Treba imati na umu da je spoznajno područje učenika drugog razreda na početku operativnog mišljenja s konkretnim logičkim operacijama pri čemu percepcija ima još uvijek značajnu ulogu. Radi toga je nužno interpretirati sadržaje koji im odgovaraju i na način primjeren njihovom uzrastu. Važno je iskoristiti djetetove prirodne interese u procesu planiranja i ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda. Razvoj moralnosti karakterizira početak procesa koji će trajati tokom cijelog života.

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.2.1. potrebno je istaknuti središnju refleksije na:

- djetinjstvo Muhammeda, a.s., radi razvijanja ljubavi i poštovanja prema njemu
- identificiranje njegovih uzornih vrijednosti;

- analiziranje posebnosti Muhammeda, a.s.;
- odgojno djelovanje po uzoru na Muhammeda, a.s.

A.2.2

Memoriše, pravilno izgovara i primjenjuje salavat s prijevodom u prigodnim situacijama.

Definira salavat.

Memoriše salavat na Muhammeda, a.s., s prijevodom.

Otkriva svrhu i značaj salavata.

Pravilno izgovara salavat.

Analizira vlastiti odnos prema salavatu.

JZK-1.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

NAŠ POSLANIK MUHAMMED, A.S.

Salavat na Poslanika, a.s.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada i isticanje središnje refleksije na:

- razvijanje navike za učenje salavata iz ljubavi prema Muhammedu, a.s.
- razumijevanje svrhe i značaja učenja salavata;
- razvijanje i iskazivanje poštivanja prema Muhammedu, a.s.

A.2.3

Uočava i opisuje promjene u prirodi kao Božiji dar.

Navodi i opisuje primjere savršenog Allahovog stvaranja.

Spoznaje Stvoritelja posmatrajući promjene u prirodi (smjenu godišnjih doba).

Prepoznaje milost Božiju u prirodi oko sebe.

Identificira vrijednosti ubiranja plodova radai ubiranja plodova u prirodi.

POO-1.1.1 GEO-3.3.4

Analizira vlastiti odnos prema prirodi kao Božijem daru.

KLJUČNI SADRŽAJI

PRIRODA JE BOŽIJI DAR

- Allah, dž.š., oživljava prirodu – proljeće
- Dani su dugi a noći kratke – ljeto
- Ubriranje plodova Allahove, dž.š., milosti – jesen
- Kada nebo bijeli zemlju – zima

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- razvijanje želje za spoznajom Stvoritelja kroz Njegovo savršenstvo stvaranja;
- razumijevanje milosti Božije posmatranjem svijeta oko sebe;
- prepoznavanje prirode kao dara Božijeg;
- usmjeravanje na mudrost Allahovog stvaranja godišnjih doba: proljeće, ljeto, jesen, zima;
- razvijanje potrebe za spominjanjem i veličanjem Allaha, dž.š.
- Za realizaciju nastavnih sadržaja vezanih za promjene u prirodi neophodno je sadržaje prilagoditi uzrastu učenika.

A.2.4

Nabraja, opisuje i objašnjava Božije blagodati (vodu, zrak, hranu, zemlju, zdravlje).

Pored pokazatelja navedenih za odgojno-obrazovni ishod A.2.3. učenik će moći da:

Identificira bez čega nije moguće živjeti.

Prikazuje zdravlje kao Allahov, dž.š., dar.

Otkriva primjere zbog kojih je shvatio da ga Allah, dž.š., voli.

Analizira vlastiti odnos prema Božijim blagodatima.

POO-1.1.1 POO-2.3.1

POO-2.3.2

KLJUČNI SADRŽAJI

RADOST PONOVOG SUSRETA:

- Doživljaj s raspusta - osjetio sam da me Allah dž.š., voli
- SVEOBUHVAATNA JE ALLAHOVA, DŽ.Š., MILOST
- Bez čega ne mogu živjeti
 - Abdest
 - Zdravlje je Allahov, dž.š., dar

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnog A.2.3. preporučuje se stavljanje refleksije na:

- analiziranje sveobuhvatnosti Allahove, dž.š., milosti;
- prepoznavanje potreba neophodnih za život;
- prepoznavanje zdravlja kao Allahovog, dž.š., dara;
- Shvatanje i razumijevanje postojanja ljubavi Božije prema stvorenjima.

B

Islam - praktikovanje

B.2.1

Prepoznaje islam kao svoju vjeru i osnovne odrednice vjere islama.

Primjenjuje selam i lijepo ponašanje u svakodnevnom životu

Opisuje islam kao predanost Allahu, dž.š.

Uočava ljepote življenja u islamu.

Prepoznaje da se Allah, dž.š., brine za svakog.

Opisuje džemat kao zajedništvo muslimana.

Pojašnjava obaveze i odgovornosti muslimana.

Prepoznaje potrebu izdvajanja i dijeljenja imovine.

Opisuje selam kao islamski pozdrav, s porukom mira, sreće i spasa.

Prepoznaje značaj nazivanja selama.

POO-2.1.1 POO-2.2.2 POO-2.2.3

Analizira vlastiti odnos prema selamu i lijepom ponašanju.

KLJUČNI SADRŽAJI

ISLAM JE NAŠA VJERA

- Islam – predanost Allahu, dž.š.
- Allah dž.š. se brine za svakoga
- Džemat – zajedništvo muslimana
- Dajem samo ono što volim

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- razumijevanje i prihvatanje islama kao pokornosti, odanosti i poslušnosti Allahu, dž.š.;
- isticanje islamskih šarta i upućivanje na njihovo izvršavanje;
- razvijanje zadovoljstva radi pripadnosti islamu.
- razvijanje ljubavi prema islamu i džematu
- razumijevanje značaja džemata (na igralištu, u kući, u džamiji, u porodici, u razredu);
- razvijanje svijesti o potrebi izdvajanja i dijeljenja dijela imovine;
- razvijanje zadovoljstva radi pripadnosti islamu;
- interpretiranje različitih pozdrava i izdvajanje selama kao islamskog pozdrava s ciljem osvještavanja pripadnosti islamu i razvijanja tolerancije i suživota.

B.2.2

Prepoznaje potrebu pomaganja vlastitom imovinom i značaj dijeljenja onog što voli s drugima.

Opisuje zekat kao izdvajanje dijela imovine radi pomaganja.

Prepoznaje značaj i vrijednost dijeljenja onog što voli s drugima.

Prepoznaje značaj zekata za zajednicu muslimana.

POO-2.2.4

KLJUČNI SADRŽAJI

ZEKAT

Dajem samo ono što volim

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na četvrti islamski šart radi razvijanje svijesti o dužnosti i potrebi izdvajanja iz vlastite imovine radi pomaganja i isticanja značaja dijeljenja imovine u svrhu jačanja zajednice muslimana.

B.2.3

Prepoznaje džemat kao oblik zajedništva u razredu, porodici, džamiji, te objašnjava odnose u njemu.

Opisuje džemat kao zajedništvo muslimana.

Prepoznaje značaj i vrijednost džemata.

GEO-2.1.2

KLJUČNI SADRŽAJI

ISLAM JE NAŠA VJERA

Džemat – zajedništvo muslimana.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama koje se odnose na džemat datim za odgojno-obrazovni ishod B.2.1.

B.2.4

Opisuje i uvježbava abdestne radnje i brine se o čistoći tijela i zdravlju.

Navodi i opisuje abdestne radnje.

Upoređuje čistoću tijela i zdravlje.

Opisuje razvijanje duhovne čistoće uz pomoć abdesta.

Analizira vlastiti odnos prema abdestu.

POO-1.3.2 TZP-1.2.2 TZP-2.1.1

KLJUČNI SADRŽAJI

SVEOBUHVAJNA JE ALLAHOVA DŽ.Š. MILOST

Abdest

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

Uočavanje svrhe i značaja čistoće u islamu;
razvijanje želje za pravilno uzimanje abdesta;
pripremanje za namaz, kao i za sve važne radnje u svakodnevnom životu;
analiziranje povezanosti abdesta, duhovne i tjelesne čistoće i zdravlja.

B.2.5

Reproducira Fatihu s prijevodom i prepoznaje namaz kao zahvalu Allahu, dž.š., na blagodatima, slavi i veliča Boga.

Navodi načine obraćanja Allahu, dž.š.

Navodi i opisuje načine iskazivanja zahvalnosti Allahu, dž.š., s posebnim osvrtom na namaz.

Interpretira Fatihu prijevodom.

Otkriva povezanost Fatihe i namaza.

Analizira vlastiti odnos prema Fatihi i namazu.

JZK-1.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

OBRAĆANJE ALLAHU, DŽ.Š.

- Fatiha – dova Allahu dž.š.
- Namaz - moja zahvalnost Allahu, dž.š.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada i poticanje na obraćanje Allahu, dž.š., memorisanje Fatihe i iskazivanje zahvalnosti Allahu, dž.š. na najljepši način.

B.2.6

Memoriše s prijevodom, pravilno izgovara i primjenjuje tesbih, suru Ihlas i suru Kevser u prigodnim situacijama.

Usvaja sure Ihlas i Kevser s prijevodom.

Prihvata Božiju objavu kao milost ljudima.

Pravilno izgovara sure Ihlas, Kevser i tesbih (svakodnevno i poslije namaza).

Primjenjuje poruke navedenih sura, tesbiha i dove.

JZK-1.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

OBRAĆANJE ALLAHU DŽ.Š.

- Tespah
- Sura Ihlas
- Sura Kevser

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada i poticanje na memorisanje i primjenu sure Ihlas, Kevser i tesbiha. Važno je pomoći učenicima da razumiju značaj sjećanja na Allaha, dž.š., (zikra) i Njegovog veličanja.

C

Ihsan i Ahlak - Dobročinstvo i moral

C.2.1

Navodi osobine iskrenih prijatelja i u skladu sa svojim mogućnostima analizira priče o prijateljstvu i Poslaniku, a.s.

Opisuje iskreno prijateljstvo.

Navodi osobine iskrenih prijatelja kroz vlastito iskustvo.

Analizira priče o Muhammedu, a.s., i primjere njegovog prijateljstva.

Prepoznaje važnost pomaganja drugima.

POO-2.2.3 POO-2.2.4

Opisuje značaj brige o bolesnom prijatelju i primjerno ponašanje prilikom posjete bolesnika.

KLJUČNI SADRŽAJI

ISKRENO PRIJATELJSTVO

- Moj prijatelj

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- razumijevanja značaja iskrenog prijateljstva;
- prosuđivanje svakodnevnog pomaganja i podsticanje na pomaganje;
- iniciranje posjete i brige za bolesnog prijatelja;
- analiziranje prihvatljivog i lijepog ophođenja prema drugima.

C.2.2

Otkriva dimenziju radovanja, zajedništva i suosjećanja u mubarek danima (ramazan, bajrami, mevlud).

Navodi i opisuje mubarek dane: mevlud, ramazan i bajram.

Vrednuje vlastiti odnos prema mubarek danima u duhu naše tradicije.

POO-5.2.3 UMP-2.3.4

KLJUČNI SADRŽAJI

MUBAREK DANI

- Mevlud – rođenje Muhammeda, a.s.
- Bajrami – dani radosti

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje refleksije na:

- uočavanje razlika između praznika i mubarek dana;
- uočavanje svrhe i značaja mubarek dana;
- iniciranje obilježavanja mubarek dana u skladu s islamskim učenjem i tradicijom bošnjaka;
- razumijevanje mubarek dana kao milosti Božije i posebne radosti vjernika;
- analiziranje odnosa prema mubarek danima.

C.2.3

Navodi i primjenjuje dužnosti prema porodici, rodbini, komšijama, prijateljima, prema drugima.

Navodi grupe ljudi prema kojima ima određene dužnosti.

Navodi dužnosti prema njima.

Opisuje aktivan život u zajednici i odnos prema porodici, komšijama, prijateljima, prema drugima

Njeguje dobre odnose prema drugima.

Objašnjava značaj saradnje i pomaganja u zajednici.

POO-2.2.1 DHP-1.1.3

Analizira vlastiti odnos prema drugima.

KLJUČNI SADRŽAJI

ODNOS PREMA ČOVJEKU – NAJODABRANIJEM ALLAHOVOM STVORENJU

- Moja šira porodica
- Odnos prema komšiji

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- osvještavanje primjerenog odnosa prema čovjeku i značaja aktivnog učešća u zajednici;
- afirmiranje uvažavanja porodice;
- razumijevanje i prihvatanje saradnje i pomaganja;
- identifikiranje interesa koji se mogu ostvariti u saradnji s drugima.

C.2.4

Opisuje i primjenjuje islamski odnos prema biljkama i životinjama.

Prepoznaje biljni i životinjski svijet kao blagodat Božiju.

Navodi i objašnjava blagodati koje ima od biljaka i životinja.

Identificira primjeren odnos prema njima u skladu s islamskim učenjem.

Iskazuje zahvalnost Allahu, dž.š., na blagodatima.

Brine o očuvanju životne okoline.

POO-2.3.1 POO-2.3.2 POO-2.3.3

Analizira vlastiti odnos prema životnoj okolini.

KLJUČNI SADRŽAJI

VOLIM BILJKE I ŽIVOTINJE

Odnos prema životinjama

Bosanska avlija – zelenilo i ruže

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na: identificiranje blagodatni Božijih;

- razvijanje primjerenog odnosa, utemeljenog na islamskom učenju, prema biljnom i životinjskom svijetu;
- osvještavanje značaja iskazivanja zahvalnosti Bogu na dobijenim blagodatima;
- osvještavanje značajne uloge pojedinca u uređenju životne sredine;
- razumijevanje harmonije u prirodi i značaja njenog očuvanja.

C.2.5

Učestvuje u projektnim zadacima vezano za higijenske navike, socijalne akcije, posjete bolesnom drugu.

Opisuje džemat kao zajedništvo muslimana.

Pojašnjava obaveze i odgovornosti muslimana.

Prepoznaje potrebu izdvajanja i dijeljenja imovine.

Opisuje iskreno prijateljstvo.

Navodi osobine iskrenih prijatelja kroz vlastito iskustvo.

Analizira priče o Muhammedu, a.s., i primjere njegovog prijateljstva.

Prepoznaje važnost pomaganja drugima.

Opisuje značaj brige o bolesnom prijatelju i primjerno ponašanje prilikom posjete bolesnika.

Navodi grupe ljudi prema kojima ima određene dužnosti.

Navodi dužnosti prema njima.

Opisuje aktivan život u zajednici i odnos prema porodici, komšijama, prijateljima, prema drugima

Njeguje dobre odnose prema drugima.

Objašnjava značaj saradnje i pomaganja u zajednici.

Analizira vlastiti odnos prema drugima.

POO-2.2.4 KMP-1.1.1

KLJUČNI SADRŽAJI

ISKRENO PRIJATELJSTVO

- Moj prijatelj

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- razumijevanje i prihvatanje islama kao pokornosti, odanosti i poslušnosti Allahu, dž.š.;
- isticanje islamskih šarta i upućivanje na njihovo izvršavanje;
- razvijanje zadovoljstva radi pripadnosti islamu.
- razvijanje ljubavi prema islamu i džematu
- razumijevanje značaja džemata (na igralištu, u kući, u džamiji, u porodici, u razredu);
- razvijanje svijesti o potrebi izdvajanja i dijeljenja dijela imovine;
- razvijanje zadovoljstva radi pripadnosti islamu;
- interpretiranje različitih pozdrava i izdvajanje selama kao islamskog pozdrava s ciljem osvještavanja pripadnosti islamu i razvijanja tolerancije i suživota;

- razumijevanja značaja iskrenog prijateljstva;
- prosuđivanje svakodnevnog pomaganja i podsticanje na pomaganje;
- iniciranje posjete i brige za bolesnog prijatelja;
- analiziranje prihvatljivog i lijepog ophođenja prema drugima;
- osvještavanje primjerenog odnosa prema čovjeku i značaja aktivnog učešća u zajednici;
- afirmiranje uvažavanja porodice;
- razumijevanje i prihvatanje saradnje i pomaganja;
- identificiranje interesa koji se mogu ostvariti u saradnji s drugima.

D

Kulturno-civilizacijsko naslijeđe

D.2.1

Sakuplja razglednice iz BiH s akcentom na vjersku i kulturnu baštinu, te se postepeno uvodi u učeničko istraživanje.

Navodi i opisuje vjersku i kulturnu baštinu viđenu prilikom različitih putovanja po Bosni i Hercegovini.

Prepoznaje ljepote i značaj vjerske i kulturne baštine.

Analizira vlastiti odnos prema vjerskoj i kulturnoj baštini.

POO-5.2.3 UMP-2.3.4

KLJUČNI SADRŽAJI

RADOST PONOVOG SUSRETA

Razglednice moje domovine

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgovno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada u kojima će se istaknuti središnja refleksija na:

značaj i ulogu Bosne i Hercegovine kao naše domovine;

upoznavanje s vjerskom i kulturnom baštinom u Bosni i Hercegovini;

definiše značaj poznavanja i očuvanja vjerske i kulturne baštine;

analiziranje načina očuvanja vjerske i kulturne baštine u domovini.

D.2.2

Reproducira mevludski tekst.

Interpretira mevludski tekst Rešada Kadića „Dobro nam doš'o“.

Prihvata mevlud kao dio bošnjačke vjerske tradicije.

Objašnjava mevludski tekst s razumijevanjem.

Analizira vlastiti odnos prema tradiciji.

POO-5.2.3 UMP-2.3.4

KLJUČNI SADRŽAJI

MEVLUD –URADILI ZBOG ISHODA DOBRO NAM DOŠO

Rešad Kadić: „Dobro nam doš'o“

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada i poticanjem slušanja mevluda i kasida o Muhammedu, a.s., radi sjećanja na njegov život i djelo, ali i iskazivanja poštivanja i razvijanja ljubavi prema njemu.

► Osnovno ► III.

Godine učenja i podučavanja predmeta: 3

A

Iman - vjerovanje

A.3.1

Navodi i objašnjava imanske šarte.

Memoriše i objašnjava Allahova, dž.š., lijepa imena: Rabb, Rahman, Rahim, Malik, Selam, 'Alim. – nema u našem planu

Navodi i objašnjava imanske šarte.

Prihvata vjerovanje u imanske šarte.

Objašnjava vjerovanje u Jednog Boga.

Održava vezu s Allahom, dž.š., iz zahvalnosti prema Njegovom savršenom stvaranju.

Pravilno i melodično interpretira ilahiju.

Navodi i opisuje primjere savršenog Allahovog stvaranja biljnog i životinjskog svijeta.

Spoznaje Stvoritelja posmatrajući Njegova stvorenja.

Prepoznaje milost Božiju posmatrajući život oko sebe.

Navodi i objašnjava Allahova, dž.š., lijepa imena: Rabb, Rahman, Rahim, Malik, Selam, 'Alim s prijevodom.

Spoznaje Stvoritelja kroz Njegova lijepa imena i prirodu.

Prepoznaje Milost Božiju u sebi i svijetu oko sebe.

Zahvaljuje Allahu, dž.š., na Njegovim blagodatima.

POO-2.3.1 POO-2.3.2
POO-2.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

VJERUJEM U JEDNOG BOGA

- Ilahija: Ja vjerujem u Jednog Boga
- Biljni i životinjski svijet djelo je Božije
- Allah dž.š. sve vidi

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Utrećemrazreduosnovneškoleislamskavjeronaukai dalje prati, uočava i potiče razvoj djece na uzrastu kojem je namijenjena.

Novina u programskom sadržaju za ovo godišće jeste prisustvo određenog broja „refleksivnih sadržaja“, primjerenih uzrastu, u funkciji intelektualnog, emotivnog i socijalnog djelovanja, moralnog oblikovanja i motiviranja. Kurikularna struktura je fleksibilna, zahtijeva povezivanje tematskih cjelina unutar predmeta i nastavnikovu osjetljivost za duhovno „najotvoreniji“ trenutak za poučavanje pojedinih nastavnih sadržaja. Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.3.1. preporučuje se stavljanje središnje refleksije na:

- interpretiranje imanskih šarta na način da se ističe smisao vjerovanja i objašnjava kontinuitet i snažna veza među njima;
- osvještavanje savršenog Allahovog stvaranja u kontekstu prvog imanskog šarta;
- interpretaciju ilahije: „Ja vjerujem Jednog Boga“;spoznaju Allaha dž. š.

A.3.2

Definira selam kao islamski pozdrav s porukom mira (u kontekstu Allahovog imena Es-Selam).

Navodi i objašnjava Allahova, dž.š., lijepa imena: Rabb, Rahman, Rahim, Malik, Selam, ‘Alim s prijevodom.

Definira i praktično primjenjuje selam kao islamski pozdrav s porukom mira.

Identificira milost Božiju u sebi i svijetu oko sebe

Zahvaljuje Allahu, dž.š, na Njegovim blagodatima.

POO-2.3.2 JZK-1.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

PONOVO MIRIS SEPTEMBRA

- Ljepota selama

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Pored preporuka navedenih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.3.1. preporučuje se isticanje refleksije na:

- objašnjavanje Allahovih, dž.š., lijepih imena: Rabb, Rahman, Rahim, Malik, Selam, ‘Alim;
- prepoznavanje Milosti Božije u sebi i svijetu oko sebe;
- osvještavanje značaja i potrebe zahvaljivanja Allahu, dž.š.;
- prikazivanje selama kao pozdrava koji donosi mnoge koristi vjerniku,
- analiziranje odnosa prema Allahu, dž.š.

A.3.3

Usvaja osnovne informacije o Božijim poslanicima Ademu, a.s., Hudu, a.s., Salihu, a.s., i Muhammedu, a.s., i zaključuje da za dobro djelo slijedi nagrada.

Opisuje Poslanikov, a.s., odnos prema djeci i prijateljima.

Opisujeodređenodogađajeiz života Adema, a.s., Huda, a.s., Saliha, a.s., i Muhammeda, a.s.

Izdvaža pouke iz kazivanja o njima, prihvata ih i praktično primjenjuje.

Uočava razliku između vjerovanja i nevjerovanja.

Upoređuje misije navedenih Božijih poslanika.

Identificira u misiji svakog poslanika pozivanje vjeri u Jednog Boga, naređivanje dobra i odvrćanje od zla.

Primjenjuje donošenje salavata na Muhammeda, a.s. u svakodnevnom životu

Primijeniti razradu ishoda iz A.2.2. (Salavat)

Navodi i opisuje osobine hazreti Ebu-Bekra i hazreti Alije

Opisuje Poslanikov, a.s., odnos prema djeci i prijateljima, kao i odnos djece i prijatelja prema njemu.

Identificira odanost, hrabrost i iskrenost na primjerima Poslanikovih, a.s., prijatelja.

Opisuje određene događaje iz života hazreti Ebu- Bekra, hazreti Alije i hazreti Fatime.

Izdvaja pouke iz kazivanja o njima i prihvata ih.

Bira prijatelje u skladu s islamskim učenjem.

HIS-1.0.2 HIS-2.0.2

Analizira vlastiti odnos prema prijateljima/ashabima, djeci i Poslaniku, a.s.

KLJUČNI SADRŽAJI

PONOVO S MUHAMMEDOM, A.S.

- Salavatom se sjećamo Muhammeda, a.s.
- Muhammed, a.s., bio je marljivo i pouzdano dijete
- Prva objava – uči, čitaj
- Poslanikovi a.s. prijatelji - Ebu Bekr i Alija

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada i isticanjem središnje refleksije na:

- interpretiranje određenih događaja iz života Božijih poslanika Adema, a.s., Huda, a.s., Saliha, a.s., i Muhammeda, a.s.;
- univerzalne pouke iz kazivanja o navedenim poslanicima;
- razumijevanje značaja Prve objave;
- odgojno djelovanje po uzoru na Adema, a.s., Huda, a.s., Saliha, a.s., i Muhammeda, a.s.

B

Islam - praktikovanje

B.3.1

Navodi i objašnjava islamske šarte.

Navodi, opisuje i prihvata islamske šarte.

Identificira ih kao temeljne dužnosti muslimana.

Navodi i opisuje pripreme za namaz.

Razlikuje namaska vremena.

Opisuje namaz kao susret s Allahom, dž.š.

Prepoznaje važnost dijeljenja zekata.

Identificira značaj Ka'be i ljepote ramazana i bajrama.

Pravilno i melodično interpretira ilahiju.

Prepoznaje značaj islamskih šarta.

POO-5.2.3 UMP-2.3.4

KLJUČNI SADRŽAJI

PUT DO ALLAHOVE MILOSTI

- Priprema za namaz
- U svakom dijelu dana se obraćam Allahu, dž.š.
- Tvoje je i ono što daješ u ime Allaha, dž.š.
- Kaba – tačka orijentacije u namazu
- U ramazanu je Allah, dž.š., posebno milostiv
- Kraj Kabe sam stajao

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje refleksije na:

- interpretiranje islamskih šarta kao temeljnih dužnosti muslimana;
- upoznavanje s namazom i pripremnim radnjama za namaz;
- analiziranje namaskih vremena;
- identificiranje ljepota ramazana;
- povezanost davanja zekata i uvećanja imovine;
- promišljanje o porukama ilahija: „Kraj Ka'be sam stajao“;
- razvijanje impresije nastale slušanjem duhovne muzike u različitim segmentima života;
- obavezu praktikovanja islamskih šarta.

B.3.2

Definira pojmove: namaz, ramazan, sehur, iftar, zekat, hadždž, ashab, Kaba.

- Navodi, opisuje i prihvata islamske šarte.
- Identificira ih kao temeljne dužnosti muslimana.
- Navodi i opisuje pripreme za namaz.
- Razlikuje namaska vremena.
- Opisuje namaz kao susret s Allahom, dž.š.
- Prepoznaje važnost dijeljenja zekata.
- Identificira značaj Ka'be i ljepote ramazana i bajrama.
- Pravilno i melodično interpretira ilahiju.
- Prepoznaje značaj islamskih šarta.

POO-2.2.4

KLJUČNI SADRŽAJI

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navdenim u razradi za odgojno-obrazovni ishod B.3.1

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje refleksije na:

- interpretiranje islamskih šarta kao temeljnih dužnosti muslimana;
- upoznavanje s namazom i pripremnim radnjama za namaz;
- analiziranje namaskih vremena;
- identificiranje ljepota ramazana;
- povezanost davanja zekata i uvećanja imovine;
- promišljanje o porukama ilahija: „Kraj Ka'be sam stajao“;
- razvijanje impresije nastale slušanjem duhovne muzike u različitim segmentima života;
- obavezu praktikovanja islamskih šarta;
- razvijanje svijesti o dijeljenju u ime Allaha, dž.š., i koristi koje takvo dijeljenje donosi.

B.3.3

Prepoznaje povezanost davanja zekata, uvećanja imovine, radosti i zadovoljstva proširujući znanja o zekatu.

- Povezuje davanje zekata i uvećanje imovine.
- Procjenjuje kako zekat donosi radost i zadovoljstvo ljudima koji daju i primaju zekat.
- Prepoznaje odgovorno ponašanje prema imovini.

POO-2.2.4

KLJUČNI SADRŽAJI

ZEKAT

Tvoje je i ono što daješ u ima Allaha, dž.š.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Pored preporuka koje se odnose na zekat datih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda B.3.1. (povezanost davanja zekata i uvećanja imovine) potrebno se reflektirati i na:

- interpretiranje zekata kao dužnosti koja donosi radost i zadovoljstvo;
- analiziranje odgovornog ponašanja prema imovini u skladu s učenjem islama;
- razvijanje svijesti o dijeljenju u ime Allaha, dž.š., i koristi koje takvo dijeljenje donosi.

B.3.4

Memoriše s prijevodom, pravilno izgovara i primjenjuje salavat u namazu, dovu prije iftara, sure El-Felek i En-Nas u prigodnim situacijama.

Inetrpretira salavat u namazu, dovu prije iftara, sure El-Felek i En-Nas

Povezuje ih s prilikama u kojima se primjenjuju.

Opisuje njihov značaj.

Primjenjuje salavat u namazu, dovu prije iftara, sure El-Felek i En-Nas.

Analizira vlastiti odnos prema Kur'anu.

POO-2.2.4 JZK-1.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

UČIM KUR'AN I DOVE

Sura En-Nas

Sura El-Felek

Allah je čuo i uslišao moju molbu

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi, na učenicima prihvatljiv način, središnju refleksiju na:

- razvijanje želje za memorisanjem s prijevodom salavata u namazu, dove prije iftara, sure El-Felek i En-Nas i djelovanja u skladu s njihovim porukama;
- osvještavanje značaja traženja zaštite od Allaha, dž.š., na primjeru Muhammeda, a.s.;
- poticanje iskazivanja poštivanja prema Muhammedu, a.s., učenjem salavata;
- razumijevanje svrhe i značaja uloge dove u životu vjernika;
- analiziranje odnosa prema Kur'anu.

B.3.5

Memoriše Prvu Objavu i izdvaja njene poruke.

Citira Prvu Objavu.

Navodi pouke Prve Objave i analizira ih.

Analizira vlastiti odnos prema Prvoj Objavi.

DHP-3.2.2

KLJUČNI SADRŽAJI

PONOVO S MUHAMMEDOM A.S.

- Prva Objava – uči, čitaj

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Pored date preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.3.3. koja se odnosi na osvještavanje značaja Prve Objave važno je da nastavnik stavi refleksiju i na:

- razvijanje želje za memorisanjem Prve Objave;
- analiziranje pouka Prve Objave;
- prihvatanje pouka Prve Objave.

C

Ihsan i Ahlak - Dobročinstvo i moral

C.3.1

Navodi i primjenjuje pravila islamskog pozdrava i identificira ljepote selama.

Identificira ljepote selama.

Analizira poruke selama.

Primjenjuje pravila islamskog pozdravljanja.

Inicira razvijanje međusobne ljubavi nazivanjem selama.

Analizira vlastiti odnos prema selamu.

POO-2.2.1

KLJUČNI SADRŽAJI

PONOVO MIRIS SEPTEMBRA

Ljepota selama

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Pored navedenih preporuka u odgojno-obrazovnom ishodu A.3.2., a koje se odnose na selam, preporučuje se isticanje refleksije na:

- pravila islamskog pozdravljanja;
- prepoznavanje ljepote selama;
- iniciranje primjene selama kao pozdrava muslimana.

C.3.2

Primjenjuje lijepo ponašanje u kući, odnosu prema drugima i prirodi.

Usvaja i analizira pojam lijepog ponašanja u kući, školi, društvu, na ulici.

Definira dobro djelo, spremnost za saradnju i prijateljstvo.

Vlastito ponašanje stavlja u odnos s učenjem islama.

Izgrađuje lijep i iskren odnos prema drugima iskazujući im zahvalnost.

Bira prijatelje u skladu sa islamskim učenjem.

Definira halal i haram hranu.

Pokazuje osjećaj za čistoću i urednost.

Prepoznaje značaj čistoće, urednosti i zdrave ishrane te odabire zdrav stil života.

POO-1.3.1

KLJUČNI SADRŽAJI

ISLAMSKI SE PONAŠAM

- Zdrava i čista hrana
- Lijepo ponašanje u kući
- Poštujemo i uvažavamo drugoga

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada i poticanje lijepog ponašanja u kući, školi, društvu, na ulici i sl. Preporučuje se dodatna refleksija na:

- islamsko ponašanje;
- Izgrađivanje svijesti o značaju značaja čistoće i urednosti;
- razvijanje svijesti o zdravoj ishrani;
- razvijanje poštivanja i uvažavanja drugog;
- analiziranje prihvatljivog i neprihvatljivog ponašanja.

C.3.3

Prepoznaje svoja prava i dužnosti, te prava i dužnosti osoba u okruženju.

Identificira svoja prava i obaveze.

Navodi prava i obaveze drugih.

Analizira vrijednosti zajedničkog života.

Prihvata poštivanje i uvažavanje prema drugima.

Prepoznaje dobra djela koja je sam učinio i opisuje važnost činjenja dobrih djela u ime Boga.

Analizira vlastiti odnos prema drugima.

POO-1.3.1

KLJUČNI SADRŽAJI

ISLAMSKI SE PONAŠAM

Poštujmo i uvažavajmo drugoga.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi, na učenicima prihvatljiv način, središnju refleksiju na:

- upoznavanje s vlastitim pravima i dužnostima,
- razumijevanje prava i dužnosti drugih;
- razumijevanje i prihvatanje razlika među ljudima;
- identificiranje interesa koji se mogu ostvariti međusobnim poštivanjem i uvažavanjem;
- osvještavanje potrebe za ostvarenjem vlastitih prava i uvažavanje prava drugih;
- pomaganje i usmjeravanje u pronalaženju dobra u drugome, radi optimističkog orijentiranja pri procjeni drugih;
- analiziranje međuljudskih odnosa u okruženju.

D

Kulturno-civilizacijsko naslijeđe

D.3.1

Objašnjava ulogu pojedinca u očuvanju prirodne i kulturne baštine u zavičaju, domovini i svijetu.

Navodi različita bogatstva Bosne i Hercegovine.

Opisuje prirodnu i kulturnu baštinu u zavičaju i domovini.

Objašnjava ulogu pojedinca u očuvanju prirodne i kulturne baštine u zavičaju, domovini i svijetu.

Analizira vlastiti odnos prema prirodnoj i kulturnoj baštini.

POO-5.2.3 DHP-1.2.5

KLJUČNI SADRŽAJI

PUTOVANJE KROZ BOSNU I HERCEGOVINU

Bosna i Hercegovina – zemlja bogatstva i različitosti

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi, na učenicima prihvatljiv način, središnju refleksiju na:

- značaj i ulogu domovine;
- razvijanje svijesti o očuvanju prirodne i kulturne baštine u zavičaju, domovini i svijetu;
- promišljanje o značaju tradicije, kulture i suživota;
- osvještavanje bogatstva različitosti u Bosni i Hercegovini;
- identificiranje s vlastitom kulturom, tradicijom i domovinom.

► Osnovno ► IV.

Godine učenja i podučavanja predmeta: 4

A

Iman - vjerovanje

A.4.1

Uočava i razlikuje primjere savršenog Allahovog stvaranja.

Opisuje i razlikuje primjere savršenog Allahovog stvaranja.

Spoznaje Stvoritelja posmatrajući Njegova stvorenja.

Prepoznaje milost Božiju u prirodi oko sebe.

Identificira vrijednost upornosti i rada u svom životu na primjeru pčela i mrava.

POO-2.3.2 JZK-1.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

NAŠ POSLANIK MUHAMMED A.S.

- Rani gubitak roditelja
- Posebnost Muhammeda, a.s., u dječaćkom dobu

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Koncepcijska zamisao je da program 4. razreda predstavlja jednu cjelinu kojoj je osnovna namjera započeti, uzrastu primjeren, problemski pristup u predstavljanju i implementiranju sadržaja odgoja i obrazovanja u vjeri. Prilog ovakvoj programskoj namjeri su i tematske cjeline koje propitujuće govore o porodici, uvode u prostor raznolikosti svijeta i istraživanju efikasnih metoda učenja.

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.4.1. preporučuje se, na učeniku prihvatljiv način, isticanje središnje refleksije na:

- razvijanje želje za upoznavanjem i spoznajom Stvoritelja kroz Njegovo savršenstvo stvaranja;
- razumijevanje milosti Božije posmatranjem svijeta oko sebe;
- promišljanje o egzistiranju nevidljivog pored jasno vidljivog svijeta i života u našem okruženju;
- shvatanje/razumijevanje meleka kao duhovnih bića koja izvršavaju Božija naređenja i dužnosti;
- učestvovanje u oblikovanju ambijenta za normalan život i ostvarenje čovjeka kao Božijeg namjesnika na Zemlji;
- vrijednosti i značaj Allahovih savršenih imena Milostivi, Samilosni i Vladar;
- povezivanje sure El-Fatiha sa osobinom milosti koja treba krasiti svakog čovjeka, kao i traženjem upute samo od Allaha, dž.š., i oslanjanjem samo na Njega;
- usmjeravanje na mudrost Allahovog stvaranja: vjetar, svjetlost, voda, zrak, biljni i životinjski svijet, primjere pčele i mrava (uz isticanje razloga njihovog spominjanja u Kur'anu);
- afirmiranje aktivnosti nasuprot ljudskoj pasivnosti;
- odgovornosti za postupke;
- osvještavanje potrebe za spominjanjem i veličanjem Allaha, dž.š.

A.4.2

Analizira živote poslanika Idrisa, a.s., i Nuha, a.s., te izdvaja pouke iz kazivanja o njima.

Opisuje određene događaje iz života poslanika Idrisa, a.s., i Nuha, a.s..

Objašnjava u čemu se kriju prave vrijednosti na primjeru Idrisa, a.s., (prvi je pisao perom i podučavao ljude kako se izučavaju nauke, prvi je počeo šiti odjeću).

Izdvaja pouke iz života Idrisa, a.s., i Nuha, a.s., (njegovu upornost u pozivanju u vjeru u jednog Boga) i analizira ih.

HIS-1.0.2

Prosuđuje po čemu navedeni poslanici mogu biti uzori.

Prepoznaje vlastiti odnos prema navedenim osobinama i potrebama.

KLJUČNI SADRŽAJI

VJERUJEMO U POSLANIKE PRIJE MUHAMMEDA, A.S.

- Idris, a.s., prvi perom piše
- Nuh, a.s., gradi lađu

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- vrijednost i značaj izučavanja nauke i upornost da se ostvari željeni cilj;
- promišljanje o razvijanju plemenitih osobina: upornosti, dobrodušnosti, odanosti Allahu, dž.š.;
- važnost izvršavanja preuzetih obaveza i načine izvršavanja tih obaveza;
- univerzalnu pouku svih poslanika – vjeru u jednog Boga.
- razumijevanje misije Božijih poslanika kao milosti Božije ljudima;

- za realizaciju nastavnih sadržaja vezanih za vjerovanje u Božije poslanike neophodno je kazivanja o poslanicima prilagoditi uzrastu učenika.

A.4.3

Analizira i interpretira kazivanje o Muhammedu, a.s., tokom njegovog odrastanja, ženidbe i tajnog pozivanja u islam.

Navodi primjere važnih osoba iz života Muhammeda, a.s., (Hatidža, r.a., hazreti Omer i Osman, Poslanikova, a.s., djeca i unuci) koji su utjecali na muslimansko društvo.

Objašnjava određene događaje iz života Muhammeda, a.s. (period odrastanja, ženidbe i tajnog pozivanja u vjeru).

Izdvaja pouke iz navedenih kazivanja i primjenjuje ih

Uočava i opisuje početak širenja islama.

Izdvaja pouke iz kazivanja o tajnom pozivanju u vjeru.

Analizira teškoće kroz koje su prolazili Muhammed, a.s., i prvi muslimani.

Prosuduje vlastitu ljubav i empatiju prema Muhammedu, a.s.

Prosuduje po čemu Muhammed, a.s., može biti uzor.

Navodi i opisuje osobine hazreti Omera i Osmana, hazreti Hatidže i Poslanikove, a.s., djece i unuka.

Objašnjava određene događaje vezane za živote hazreti Omera i Osmana, hazreti Hatidže i Poslanikove, a.s., djece i unuka.

Izdvaja pouke iz kazivanja o njima i prihvata ih.

HIS-1.0.2

Prosuduje utjecaj navedenih ličnosti na vlastiti život.

KLJUČNI SADRŽAJI

IZ ŽIVOTA POSLJEDNJEG BOŽIJEG POSLANIKA

- Mladost i ženidba Muhammeda, a.s.
- Tajno pozivanje vjeri
- Hrabri i odvažni hazreti Omer i dobročinitelj hazreti Osman
- Poslanikova djeca i unuci

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda uz primjenu različitih oblika rada primjerenih uzrastu učenika uz stavljanje središnje refleksije na:

- upoznavanje s životom Muhammeda, a.s., kroz kazivanje o periodu njegovog djetinjstva i tajnog pozivanja u vjeru;
- univerzalnu pouku Kur'ana i vjeru u jednog Boga;
- odgojno djelovanje po uzoru na Muhammeda, a.s.;
- razumijevanje Božije objave kao milosti Božije ljudima;
- potrebu za duhovnim odmorom uz slušanje ilahije sa svim vrijednostima i koristima;
- osvještavanje značaja ljudi koji doprinose upotpunjavanju plemenitih osobina i nužnost postojanja uzora u moralnosti;
- navođenje različitih primjera moralnog postupanja iz života hazreti Omera i Osmana, Poslanikove, a.s., porodice bitnim za uzrast učenika (odvažnost, hrabrost, dobročinstvo, milost);
- podsticanje na samoanalizu vlastite moralnosti radi njenog unapređenja;

- odgojno djelovanje po uzoru na navedene ličnosti. Za realizaciju nastavnih sadržaja vezanih za vjerovanje u Božije poslanike neophodno je sva kazivanja prilagoditi uzrastu učenika.

B

Islam - praktikovanje

B.4.1

Organizira vrijeme na principima islamskih vrijednosti.

Razvija sposobnost planiranja vremena prema islamskim principima.

Objašnjava važnost planiranja vremena.

Objašnjava islamske vrijednosti.

Vrednuje islamske vrijednosti kroz njihov utjecaj na emocionalni, intelektualni, porodični i društveni život vjernika.

POO-1.3.1

Analizira vlastiti odnos prema islamskim vrijednostima.

KLJUČNI SADRŽAJI

ZA SRETNI POČETAK

- Islamske vrijednosti
- Moj plan rada

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Zadatak nastavnika je da tačno preciziranim nastavnim temama i konkretnim primjerima pomogne učenicima u analizi i oblikovanju svojih stavova te primjeni istih u svakodnevnom životnim situacijama.

Preporučuje se aktivno uključivanje učenika kroz:

- upoznavanje s islamskim vrijednostima (lijepo ponašanje, poštivanja drugih, pravilna ishrana, razlikovanje halala i harama);
- razvijanje kvalitetnih dimenzija ličnosti;
- odgovornost u organizaciji vremena na principima islamskih vrijednosti.

B.4.2

Pravilno memoriše i reprodukuje sure El-Leheb i En-Nasr i analizira njihove pouke.

Usvaja i objašnjava pouke iz sura El-Leheb i En-Nasr.

Opisuje i prepoznaje date pojmove (iz teksta navedenih sura) u kontekstu izvršavanja islamskih dužnosti u svakodnevnom životu.

Prosuđuje o negativnim posljedicama spletkarenja na život čovjeka i njegov odnos spram drugih.

Uočava i prepoznaje značaj Allahove, dž.š., pomoći.

JZK-1.3.3

Interpretira sure El-Leheb i En-Nasr.

KLJUČNI SADRŽAJI

UČIM IZ ALLAHOVE, DŽ.Š., OBJAVE

- Bio jedan Ebu Leheb
- Uzvišeni Allah pomaže i voli one koji u Njega vjeruju

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi, na učenicima prihvatljiv način, središnju refleksiju na:

- kontekst objave navedenih sura;
- izdvajanje pouka iz sura El-Leheb i En-Nasr;
- prepoznavanje negativnih osobina i razvijanje dobrih;
- prepoznavanje prilika u kojima su osjetili Božiju pomoć;
- razvijanje želje za pomaganjem i činjenjem dobra općenito.

B.4.3

Opisuje sastavne dijelove namaza i radnje koje kvare namaz.

Objašnjava način klanjanja sabah namaza.

Pravilno memoriše i reprodukuje Ettehijjatu i dovu Rabbena atina.

Navodi i opisuje sastavne dijelove namaza.

Navodi i opisuje radnje koje kvare namaz.

Prihvata važnost održavanje veze s Allahom, dž.š., putem pravilnog obavljanja namaza.

Opisuje sabah namaz.

Uočava vrijednost i značaj sabah namaz.

Navodi koristi od obavljanja sabah namaza.

Analizira vlastiti odnos prema sabah namazu.

Interpretira Et-Tehijjatu i dovu Rabbena atina s prijevodom.

Navodi kada se primjenjuju.

Analizira vlastiti odnos prema naučenim dovama.

POO-1.3.1

KLJUČNI SADRŽAJI

ŽELIM DA NAUČIM KLANJATI

- Sastavni dijelovi namaza
- Učimo Ettehijjatu
- Allahu moj, oprosti meni i roditeljima mojim – učimo dove s prijevodom
- Ne želim da pokvarim namaz
- Sabah namaz

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda se preporučuje uz isticanje središnje refleksije na:

- smisao i značaj sastavnih dijelova namaza;
- razumijevanje svake radnje pojedinačno;
- radnje koje kvare namaz;
- primjenom različitih oblika rada i stavljanja središnje refleksije na sabah namaz (vrijeme obavljanja, sastav, način obavljanja), vrijednost i značaj sabah namaza i poticanje na održavanje veze s Allahom, dž.š., putem pravilnog i redovnog obavljanja sabah namaza;
- poticanje na memorisanje s Ettehijjatu, dove Rabbena atina i djelovanja u skladu s njihovim porukama;
- podsticanje na svakodnevno učenje dove za roditelje.

B.4.4

Memoriše s prijevodom, pravilno izgovara i Primjenjuje sure El-Leheb i En-Nasr, Et-Tehijjatu i dovu Rabbena atina.

- Interpretira sure El- Leheb i En-Nasr, Et-Tehijjatu i dovu Rabbena atina s prijevodom.
- Navodi kada se primjenjuju.
- Analizira vlastiti odnos prema naučenim surama i dovama.

JZK-1.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

- Sure El-Leheb i En-Nasr
- Ettehijjatu
- Dova Rabbena atina

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada i poticanjem na memorisanje s prijevodom sure El-Leheb i En-Nasr, Ettehijjatu, dove Rabbena atina i djelovanja u skladu s njihovim porukama.

B.4.5

Objašnjava način klanjanja sabah namaza.

- Opisuje sabah namaz.
- Uočava vrijednost i značaj sabah namaz.
- Navodi koristi od obavljanja sabah namaza.
- Analizira vlastiti odnos prema sabah namazu.
- Praktično primjenjuje svakodnevno obavljanje sabah namaza.

POO-1.3.1 POO-1.3.2

KLJUČNI SADRŽAJI

ŽELIM DA NAUČIM KLANJATI

- Sabah namaz

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada i stavljanja središnje refleksije na sabah namaz (vrijeme obavljanja, sastav, način obavljanja), vrijednost i značaj sabah namaza i poticanje na održavanje veze s Allahom, dž.š., putem pravilnog i redovnog obavljanja sabah namaza.

B.4.6

Navodi i opisuje vrste posta (sehur, imsak i iftar).

- Opisuje vrijednost ustajanja na sehur i učenja dove pred početak posta (imsak) i iftara, te izdvaja zajedničko u njima.
- Opisuje ramazanske obaveze članova svoje porodice.
- Analizira vlastiti odnos prema postu.

POO-1.3.1 POO-1.3.3 JZK-1.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

PUT DO ALLAHOVE MILOSTI

- Čovjek koji je davao zekat
- Hadž-budimo Allahovi gosti
- Ustat ću na sehur

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- promišljanje o odnosu Muhammeda, a.s., prema postu;
- razvijanje odnosa prema postu u skladu s islamskim učenjem;
- razumijevanje dijelova posta;
- korist ustajanja na sehur i primjenu prakse Muhammeda, a.s.

B.4.7

Identificira zekat i hadždž kao islamske dužnosti.

Opisuje zekat i hadž kao islamske dužnosti.

Objašnjava pojmove zekat i hadždž.

Razlikuje dobrovoljno davanje dijela imetka od obaveznog.

Prepoznaje ko je dužan dati zekat i obaviti hadždž.

Upoređuje zekat i hadž.

Analizira vlastiti odnos prema islamskim dužnostima.

JZK-1.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

PUT DO ALLAHOVE MILOSTI

- Obaveza je davati zekat
- Hadž – budimo Allahovi gosti

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi, na učenicima prihvatljiv način, središnju refleksiju na:

- interpretiranje osnovnih informacija o datim pojmovima;
- razvijanje želje za posjetom Ka'bi.

Za realizaciju nastavnih sadržaja vezanih za davanje zekata i obavljanje hadždža neophodno je sadržaj prilagoditi uzrastu učenika.

C

Ihsan i Ahlak - Dobročinstvo i moral

C.4.1

Navodi primjere važnih osoba iz života Muhammeda, a.s., (Hatidža, r.a., hazreti Omer i Osman, Poslanikova, a.s., djeca i unuci), koji su utjecali na muslimansko društvo.

Navodi i opisuje osobine hazreti Omera i Osmana, hazreti Hatidže i Poslanikove, a.s., djece i unuka.

Objašnjava određene događaje vezane za živote hazreti Omera i Osmana, hazreti Hatidže i Poslanikove, a.s., djece i unuka.

Izdvaja pouke iz kazivanja o njima i prihvata ih.

Prosuduje utjecaj navedenih ličnosti na vlastiti život.

HIS-1.0.2

KLJUČNI SADRŽAJI

IZ ŽIVOTA POSLJEDNJEG BOŽIJEG POSLANIKA

- Hrabri i odvažni hazreti Omer i dobročinitelj hazreti Osman
- Poslanikova, a.s., djeca i unuci
- Tajno pozivanje vjeri

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se:

- osvještavanje značaja ljudi koji doprinose upotpunjavanju plemenitih osobina i nužnost postojanja uzora u moralnosti;
- navođenje različitih primjera moralnog postupanja iz života hazreti Omera i Osmana, Poslanikove, a.s., porodice bitnim za uzrast učenika (odvažnost, hrabrost, dobročinstvo, milost);
- podsticanje na samoanalizu vlastite moralnosti radi njenog unapređenja;
- odgojno djelovanje po uzoru na navedene ličnosti.
- Za realizaciju nastavnih sadržaja vezanih za vjerovanje u Božije poslanike neophodno je sva kazivanja prilagoditi uzrastu učenika.

C.4.2

Opisuje aktivan život u zajednici i primjenjuje ga.

Navodi vrijednosti zajedničkog života.

Organizuje aktivan život u zajednici

Primjenjuje ovakav način života.

Praktikuje poštivanje i dobre odnose s drugima.

Prosuduje vrijednost lijepih postupaka.

Objašnjava značaj saradnje i pomaganja u zajednici.

Prepoznaje načine pravilnog čuvanja zdravlja.

POO-2.1.1 POO-2.2.2 POO-2.2.4

KLJUČNI SADRŽAJI

BITI AKTIVAN ČLAN ZAJEDNICE

Saradnja i pomaganje u porodici.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- značaj aktivnog učešća u zajednici;
- afirmiranje na aktivnost u porodici (pospremanje, higijena, pomaganje i sl.);
- razumijevanje, prihvatanje i praktikovanje saradnje i pomaganja;
- identificiranje interesa koji se mogu ostvariti u zajednici;
- usmjeravanje na čistoću, samokontrolu i samodisciplinu radi pravilnog očuvanja zdravlja;
- upoznavanje s drugim zajednicama radi suživota s drugim i drugačijim.

C.4.3

Izgrađuje pozitivan odnos prema ljudima bez obzira na jezik, rasu, boju kože.

Prepoznaje i opisuje raznolikost svijeta.

Identificira raznolikost jezika kojima ljudi komuniciraju.

Objašnjava Božiju milost u različitostima.

Opisuje vrijednosti ljudskog života.

POO-2.2.3

Analizira vlastiti odnos prema životu i drugima.

KLJUČNI SADRŽAJI

RAZNOLIKOSTI SVIJETA

Različitosti među ljudima kao znak Božije milosti.

Vrijednost ljudskog života.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke, primjenom različitih oblika rada i na učenicima prihvatljiv način stavljanja središnje refleksije na:

- prepoznavanje Mudrosti Božije u stvaranju raznolikosti;
- uvažavanje različitosti;
- povezivanje raznolikosti jezika i načina komuniciranja;
- razumijevanje vrijednosti ljudskog života;
- prosuđivanje raznolikosti u kontekstu suživota i tolerancije.

C.4.4

Memoriše s prijevodom i uči dove za lahak san i početak dana.

Memoriše dove s prijevodom i svakodnevno ih primjenjuje.

Primjenjuje islamski bonton prilikom jela i govora.

Interpretira dove za lahak san i početak dana s prijevodom.

Opisuje adabe vezane za početak dana i odlazak na spavanje.

Analizira vlastiti odnos prema praksi Muhammeda, a.s., vezanoj za početak dana i odlazak na spavanje.

Opisuje pojam islamskog bontona.

Objašnjava islamski bonton prilikom jela

Navodi moralne izazove u primjeni islamskog bontona i opisuje kako djeluju na ponašanje.

POO-1.3.1

Analizira ispravan stav prema islamskom bontonu.

KLJUČNI SADRŽAJI

ISLAMSKI BONTON

Dova za lijep san i sretan dan.

Ponašanje prilikom jela.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke, primjenom različitih oblika rada, memoriše dove s prijevodom za lahak san i početak u skladu s njihovim porukama i praksom Muhammeda, a.s.; primjenom različitih oblika i isticanja središnje refleksije na: islamski bonton, ponašanje prilikom jela, a sve u skladu s propisima i savjetima sadržanim u Kur'anu i Sunnetu.

D

Kulturno-civilizacijsko naslijeđe

D.4.1

Navodi obilježja šireg zavičaja, domovine i objašnjava važnost unutar kultura između skupina

Objašnjava važnost unutar kultura između skupina.

Analizira odnos tradicije, kulture, suživota i opstanka naroda u Bosni i Hercegovini.

POO-5.3.2 GRO-3.2.3

KLJUČNI SADRŽAJI

BOSNA I HERCEGOVINA JE MOJA DOMOVINA

Tradicija, kultura i suživot u BiH.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada u kojima će nastavnik, na učenicima primjeren način, istaknuti središnju refleksiju na:

- značaj domovine Bosne i Hercegovine;
- interpretaciju tradicije, kulture i suživota u kontekstu zavičaja, domovine;
- prepoznavanje obilježja šireg zavičaja;
- osvještavanje značaja tradicije i kulture bošnjaka;
- razvijanje suživota.

Preporučuje se da nastavnik istakne refleksiju i na osvještavanje povezanosti tradicije, kulture i suživota u Bosni i Hercegovini.

D.4.2

Analizira ulogu pojedinca u očuvanju prirodne i kulturne baštine u zavičaju i domovini.

Objašnjava važnost unutar kultura između skupina.

Analizira odnos tradicije, kulture, suživota i opstanka naroda u Bosni i Hercegovini.

Prepoznaje načine vlastitog doprinosa očuvanju domovine.

POO-5.2.3 GRO-3.2.3

KLJUČNI SADRŽAJI

BOSNA I HERCEGOVINA JE MOJA DOMOVINA

Moj doprinos u čuvanju domovine.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada u kojima će nastavnik, na učenicima primjeren način, istaknuti središnju refleksiju na:

- značaj domovine Bosne i Hercegovine;
- interpretaciju tradicije, kulture i suživota u kontekstu zavičaja, domovine;
- prepoznavanje obilježja šireg zavičaja;
- osvještavanje značaja tradicije i kulture bošnjaka;
- razvijanje suživota;

- povezanosti tradicije, kulture i suživota u Bosni i Hercegovini;
- prepoznavanje načina čuvanja domovine;
- analiziranje odnosa prema domovini;
- povezivanje tradicije i domovine s opstankom naroda.

► Osnovno ► V.

Godine učenja i podučavanja predmeta: 5

A

Iman - vjerovanje

A.5.1

Objašnjava određene događaje iz života poslanika Ibrahima, a.s., i Ismaila, a.s., te izdvaja pouke iz kazivanja o njima.

Objašnjava određene događaje iz života Ibrahima, a.s., i Ismaila, a.s.

Izdvaja pouke iz kazivanja o njima i prihvata ih.

Uočava razliku između vjerovanja i nevjerovanja.

Upoređuje misije navedenih Božijih poslanika identificirajući vjeru u Jednog Boga, naređivanje dobra i odvratanje od zla i razlike u pogledu zakona i uputa.

HIS-1.0.2

KLJUČNI SADRŽAJI

BOŽIJI POSLANICI

- Allahov prijatelj
- Poslušnost Bogu i roditeljima
- Plemeniti sin plemenitog poslanika
- Gradnja Kabe

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika. Može se ostvariti različitim oblicima rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- odgojno djelovanje po uzoru na Ibrahima, a.s., i Ismaila, a.s.;
- razvijanje pozitivnog i emotivnog stava za razumijevanje Božije objave kao milosti Božije ljudima.

Za realizaciju nastavnih sadržaja vezanih za vjerovanje u Božije poslanike neophodno je kazivanja o poslanicima prilagoditi uzrastu učenika.

A.5.2

Objašnjava javno pozivanje u islam do hidžre, navodi teškoće koje su prolazili Muhammed, a.s., i prvi muslimani i izdvaja pouke.

Uočava i opisuje etape širenja islama do hidžre.

Izdvaja pouke iz događaja koji su prethodili hidžri.

Analizira teškoće kroz koje su prolazili Muhammed, a.s., i prvi muslimani.

Prosuduje vlastitu ljubav i empatiju prema Muhammedu, a.s.

HIS-1.0.2

KLJUČNI SADRŽAJI

IZ ŽIVOTA MUHAMMEDA, A.S.

- Najveći oslonac i podrška
- Poziv je upućen
- Kršćani su ohrabрили i podržali muslimane
- Istrajnost u ostvarenju cilja
- Bliže se dani radosti

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda uz primjenu različitih oblika rada primjerenih uzrastu učenika uz stavljanje središnje refleksije na:

- događaje iz života Muhameda, a.s., s ciljem uzimanja pouka i njihovim povezivanjem s životom u vremenu u kojem živimo;
- primjer hz. Hatidže i prepoznavanje vlastitog oslonca i podrške, ali i mogućnosti pružanja podrške dragoj osobi;
- razvijanje svijesti o potrebi strpljivosti, istrajnosti i upornosti u ostvarivanju svojih ideja;
- doprinos ilahije u buđenju najljepših osjećanja prema Poslaniku, a.s., njegovoj misiji i životu;
- Analizira položaj muslimana u Abesiniji i povezuje ga sa suživotom, tolerancijom i međukulturalnim dijalogom;
- Godinu tuge i pomoć učenicima u skorašnjim gubicima i razvijanju pogleda na smrt, kao dijelu samog života i njenu neizbježnost, i optimističan pogled na budućnost;
- događaj oko Miradža i nagovještaj radosti i ostvarenja poslaničke misije radi razvijanja svijesti da čovjek bitno utječe na svoju sreću i da je ne treba tražiti spolja.

Za realizaciju nastavnih sadržaja neophodno je kazivanja o poslanicima prilagoditi uzrastu učenika.

A.5.3

Objašnjava određene događaje iz života poslanika Musa, a.s. i Haruna, a.s., te izdvaja pouke iz kazivanja o njima.

Navodi velike Božije objave i njihovo zajedničko porijeklo i poruke.

Objašnjava određene događaje iz života Musa, a.s., i Haruna, a.s.

Izdvaja pouke iz kazivanja o njima i prihvata ih.

Analizira osnovnu svrhu i sadržaj Objava.

Razumije Božije objave kao milosti ljudima.

Analizira historijski kontekst objave Tevrata, Zebura, Indžila i Kur'ana.

DHP-1.2.2

KLJUČNI SADRŽAJI

OBJAVE SU MILOST LJUDIMA

- Od ropstva do moći
- Počinje nova era
- Milost je upotpunjena
- Vjera nas uči da druge poštujemo

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgajno-obrazovni ishod se ostvaruje u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika. Može se ostvariti različitim oblicima rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- upoznavanje s historijom Izraelićana kroz kazivanje o Tevratu i Zeburu;
 - univerzalne pouke svetih knjiga i vjeru u jednog Boga;
 - kazivanja o Indžilu i Isaa, a.s., radi upoznavanja s kršćanstvom i njegovim dodirnim tačkama s islamom;
 - odgojno djelovanje po uzoru na Musa, a.s., i Haruna, a.s.;
 - razvijanje pozitivnog i emotivnog stava za razumijevanje Božije objave kao milosti Božije ljudima.
- Za realizaciju nastavnih sadržaja vezanih za vjerovanje u Božije poslanike neophodno je kazivanja o poslanicima prilagoditi uzrastu učenika.

B

Islam - praktikovanje

B.5.1

Navodi svoje dužnosti i izvršava ih tačno u vremenski predviđenom okviru.

Navodi šta želi postići u novoj školskoj godini uz obrazloženje.

Prihvata stubove islama kao svoje dužnosti koje utiču na formiranje jake i stabilne islamske ličnosti

Analizira islamske dužnosti kroz njihov utjecaj na život vjernika.

Djeluje u skladu s islamskim dužnostima i podržava druge u njihovom izvršavanju.

POO-1.3.1

KLJUČNI SADRŽAJI

SJETIMO SE NA POČETKU

Allah, dž. š., nam je dao određene dužnosti.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

U ostvarivanju odgojno-obrazovnog ishoda nastavnik će različitim oblicima rada o temeljnim islamskim dužnostima na odabranim primjerima omogućiti da nakon susreta s njima učenici mogu primjenjivati navedeno u razradi odgojno-obrazovnog ishoda. Preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- poticanje savjesnosti i odgovornosti u radu izvršavanju dužnosti i obaveza prema sebi i drugima;
- izradu, realizaciju i evaluaciju plana vlastitih dužnosti;
- povezivanje islamskih dužnosti sa životom.

B.5.2

Memoriše s prijevodom, pravilno izgovara i primjenjuje ezan, ikamet, tesbih i zikr poslije namaza.

Pravilno i melodično uči ezan.

Interpretira ezan, ikamet, tesbih i zikr poslije namaza.

JZK-1.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

NAMAZ I PLANIRANJE VREMENA

- Prvi mujezin

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

U ostvarivanju odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- naglašavanje važnosti i vrijednosti mujezina na primjeru prvog mujezina;
- isticanje zajedništva, jačine, sloge i jedinstva džemata.

B.5.3

Objašnjava način klanjanja akšam namaza.

Opisuje akšam namaz.

Analizira vlastiti odnos prema akšam namazu.

Praktično primjenjuje svakodnevno klanjanje namaza (ishod dodan).

POO-1.3.1 POO-1.3.2

KLJUČNI SADRŽAJI

NAMAZ I PLANIRANJE VREMENA

U smiraj dana se zahvaljujem Allahu, dž.š.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Pored preporuka navedenih za odgojno-obrazovni ishod B.5.3. preporučuje se i:

- osvještavanje važne uloge i značaja akšam namaza;
- podsticanje na održavanje veze s Allahom, dž.š., putem pravilnog i redovnog obavljanja akšam namaza.

B.5.4

Memoriše suru s prijevodom, pravilno izgovarasuru El-Kafirun s prijevodom.

Interpretira suru El-Kafirun s prijevodom.

JZK-1.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

NAMAZ I PLANIRANJE VREMENA

- Sura El-Kafirun

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

U ostvarivanju odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

pripremanje za namaz, kao i za sve važne radnje u svakodnevnom životu;

uvjete i sastavne dijelove namaza iz ugla uljepšavanja svog izgleda i ukrašavanja svog govora tijelom i riječima;

- podsticanje na održavanje veze s Allahom, dž.š., putem namaza;
- naglašavanje važnosti i vrijednosti mujezina na primjeru prvog mujezina;
- isticanje zajedništva, jačine, sloge i jedinstva džemata;
- osvještavanje važne uloge i značaja akšam namaza;
- podsticanje na održavanje veze s Allahom, dž.š., putem pravilnog i redovnog obavljanja akšam namaza.

B.5.5

Opisuje radosti ramazana i odlučno se prilagođava novim okolnostima koje donosi ramazan

Navodi i opisuje pripreme i radosti koje ramazan donosi u živote vjernika.

Izdvaja radosti ramazana koje su radost njegovoj duši

Objašnjava načine iskazivanja radosti u ramazanu.

POO-2.2.4

KLJUČNI SADRŽAJI

U SUSRET RADOSTIMA RAMAZANA

Ilahijom i kasidom o ramazanu

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Ishod se ostvaruje u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika. Može se ostvariti različitim oblicima rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- pripemanje za ramazan;
- razvijanje navike posta u mjesecu ramazanu;
- prepoznavanje radnji u ramazanu koje donose radost i zadovoljstvo;
- značaj druženja u ramazanu;
- briga o drugim ljudima kroz pozive na zajedničke iftare, izdvajanje zekata i sadekatu-l-fitra
- ulogu ilahije i kaside u doprinosu radostima ramazana i čuvanju ramazanskih običaja.

B.5.6

Opisuje zekat kao obavezu čijim dijeljenjem se uvećava imetak.

Navodi Kur'anski primjer uvećanja imovine ljudima koji udjeljuju u ime Allaha, dž.š.

Povezuje dijeljenje u ime Allaha, dž.š., i povećavanje blagodati.

Izdvaja koristi od davanja zekata koje su potrebne

GRO-2.2.3

KLJUČNI SADRŽAJI

ZEKAT

- Oni što daju više i imaju

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Ishod se ostvaruje u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika. Može se ostvariti različitim oblicima rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- analiziranje Kur'anskog teksta i hadisa Božijeg poslanika;
- razvijanje navike dijeljenja u ime Allaha, dž.š.;
- prepoznavanje koristi od davanja zekata;
- ulogu zekata u jačanju zajednice muslimana.

B.5.7

Pravilno razumijevanje pojma islam kroz pokorost, poslušnost i predanost Allahu, dž.š.

Razvijanje sposobnosti za odabir vrijednosti; razvijanje senzibiliteta za gradaciju istih.

Razvijanje međusobne ljubavi i saradnje te izgrađivanje društveno moralnih stavova.

Pravilno i melodično interpretira pjesmu.

Osposobljavanje učenika za život i rad u skladu s Kur'anom i sunnetom.

Jačanje komunikacijskih i drugih sposobnosti

Afirmacija ljubavi kao univerzalne vrijednosti.

Razvijanje socio-emocionalne klime u životu, porodici, školi, spram drugih.

POO-1.3.1

KLJUČNI SADRŽAJI

MOJ VJERSKI ODGOJ

- Pjesma „Ako pitaš šta je Islam“
- Allah voli da se volimo i pomažemo
- Biramo vrijednosti

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Ishod se ostvaruje u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika. Preporučuje se središnja refleksija na:

- interpretaciju pjesme „Ako pitaš šta je islam“,
- izgrađivanje komunikacijskih i drugih sposobnosti, razvijanje senzibiliteta za odabir pravih vrijednosti
- upućivanje i analiziranje više aspekata ljubavi, prema Bogu, ljudima, roditeljima, braći, sestrama, prijateljima...
- međusobno pomaganje u skladu sa svakodnevnim Božijim pomaganjem nas,
- poticanje na međusobnu ljubav i saradnju, izgrađivanje društveno moralnih stavova.

C

Ihsan i Ahlak - Dobročinstvo i moral

C.5.1

Izrađuje dnevni plan rada u skladu sa svojim sposobnostima, interesima i uvjerenjima.

Vrednuje kvalitet planiranja dnevnih, sedmičnih, mjesečnih i godišnjih aktivnosti.

Prepoznaje vrijednosti u vlastitom životu.

Analizira svoje želje i mogućnosti.

POO-2.2.4

KLJUČNI SADRŽAJI

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navđenim u razradi za odgojno-obrazovni ishod B.5.1.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

U ostvarivanju odgojno-obrazovnog ishoda nastavnik će različitim oblicima rada o temeljnim islamskim dužnostima odabrani primjerima omogućiti da nakon susreta s njima učenici mogu primjenjivati navedeno u razradi odgojno-obrazovnog ishoda.

Preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- poticanje savjesnosti i odgovornosti u radu izvršavanju dužnosti i obaveza prema sebi i drugima;
- izradu, realizaciju i evaluaciju plana vlastitih dužnosti;
- povezivanje islamskih dužnosti sa životom.

C.5.2

Prepoznaje, iz ugla islama, prihvatljivo ponašanje i analizira ga.

Definira ljudskost, suosjećanje, ahlak, dobro djelo, spremnost za saradnju i prijateljstvo.

Izgrađuje lijep i iskren odnos prema drugima iskazujući im zahvalnost.

Bira prijatelje u skladu s islamskim učenjem.

POO-2.2.2 POO-2.2.3
GRO-1.1.1

Analizira vrste odnosa u međusobnoj saradnji i posljedice sukoba.

KLJUČNI SADRŽAJI

SOCIJALNE VJEŠTINE

- Žao mi je, pogriješio sam
- Treba reći hvala
- Otkrij ko si i budi to što jesi
- Sarađujem i suosjećam s drugima

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Ishod se ostvaruje u skladu s potrebama, interesima, mogućnostima učenika i aktuelnim dešavanjima uz primjenu različitih oblika rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- prepoznavanje i biranje ispravnog ponašanja;
- analizu prihvatljivog ponašanja u sukobu, grijehu, prijateljstvu, saradnji i sl.;
- razvijanje temeljnih životnih vještina, koje će podržati mladog čovjeka u umijeću građenja odnosa;
- podnošenju i rješavanju interpersonalnih konflikata i rješavanju istih.

C.5.3

Predstavlja svoje stavove, teži ka rješavanju problema i izražava spremnost za saradnju.

Definira ljudskost, suosjećanje, ahlak, dobro djelo, spremnost za saradnju i prijateljstvo.

Izgrađuje lijep i iskren odnos prema drugima iskazujući im zahvalnost.

Bira prijatelje u skladu s islamskim učenjem.

TZP-2.3.2 TZP-2.3.3

Analizira vrste odnosa u međusobnoj saradnji i posljedice sukoba.

KLJUČNI SADRŽAJI

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim u odgojno-obrazovnom ishodu C.5.2.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Ishod se ostvaruje u skladu s potrebama, interesima, mogućnostima učenika i aktualnim dešavanjima uz primjenu različitih oblika rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- prepoznavanje i biranje ispravnog ponašanja;
- analizu prihvatljivog ponašanja u sukobu, grijehu, prijateljstvu, saradnji i sl.;
- razvijanje temeljnih životnih vještina, koje će podržati mladog čovjeka u umijeću građenja odnosa;
- podnošenju i rješavanju interpersonalnih konflikata i rješavanju istih.

C.5.4

Analizira pouke sure El-Kafirun u multikulturalnom ambijentu.

Izdvaja i prihvata poruke sure El-Kafirun.

Analizira odnos prema drugim vjerovanjima iz ugla učenja sure El-Kafirun.

Vrednuje kvalitet vlastitog poimanja vjerovanja.

TZP-2.3.1 TZP-2.3.2

KLJUČNI SADRŽAJI

NAMAZ I PLANIRANJE VREMENA

Sura El-Kafirun.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Ishod se ostvaruje u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika. Može se ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na značaj vjerovanja, razliku između vjernika i nevjernika, praktične životne vrijednosti i poruke sure El-Kafirun u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke.

C.5.5

Pokazuje svakodnevnu predanost etičkoj praksi islama.

Pokazatelji navedeni u razradi svih odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke za peti razred.

TZP-2.3.2

KLJUČNI SADRŽAJI

Svi preporučeni sadržaji islamske vjeronauke za peti razred.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za sve odgojno- obrazovni ishode islamske vjeronauke za peti razred.

C.5.6

Revidira svoje prosuđivanje na osnovu novih saznanja i usklađuje ponašanje u duhu islama.

Pokazatelji navedeni u razradi svih odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke za peti razred

KLJUČNI SADRŽAJI

Svi preporučeni sadržaji islamske vjeronauke za peti razred.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za sve odgojno- obrazovni ishode islamske vjeronauke za peti razred.

D Kulturno-civilizacijsko naslijeđe

D.5.1

Analizira svoju ulogu u očuvanju prirodne i kulturne baštine u zavičaju i domovini.

- Prepoznaje i prihvata različitosti u vlastitom okruženju.
- Definira kulturnu baštinu i objašnjava odnos zavičaja, vjere i domovine.
- Navodi i opisuje blagdane drugih vjerovanja i uvjerenja.
- Analizira kulturu življenja s pripadnicima drugih religija.
- Bira tolerantan stav prema različitostima u vlastitom okruženju.

DHP-1.2.5 GRO-1.1.3

KLJUČNI SADRŽAJI

RAZLIČITOSTI U MOM KOMŠILUKU

Kršćanski, jevrejski i drugi blagdani

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na odnos identiteta, islama i domovine u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke.

Preporučuje se:

- nastavak izgradnje identiteta kroz iskazivanje pripadnosti domovini;
- izdvajanje elementa prirodne i kulturne baštine Bosne i Hercegovine;
- posvećivanje pažnje blagdanima drugih vjerovanja i uvjerenja;
- razvijanje poštovanja prema drugim narodima i religijskim zajednicama u bliskom okruženju.

D.5.2

Razvija individualne i kulturne različitosti, te ljude vrednuje na osnovu onoga što jesu, a ne kako izgledaju ili u što vjeruju.

- Prepoznaje i prihvata različitosti u vlastitom okruženju.
- Definira kulturnu baštinu i objašnjava odnos zavičaja, vjere i domovine.
- Navodi i opisuje blagdane drugih vjerovanja i uvjerenja.
- Analizira kulturu življenja s pripadnicima drugih religija.
- Bira tolerantan stav prema različitostima u vlastitom okruženju.

DHP-1.2.5 GRO-1.1.3

KLJUČNI SADRŽAJI

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim u odgojno-obrazovnom ishodu D.5.1.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na odnos identiteta, islama i domovine u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke

Preporučuje se:

- nastavak izgradnje identiteta kroz iskazivanje pripadnosti domovini;
- izdvajanje elementa prirodne i kulturne baštine Bosne i Hercegovine;
- posvećivanje pažnje blagdanima drugih vjerovanja i uvjerenja;
- razvijanje poštovanja prema drugim narodima i religijskim zajednicama u bliskom okruženju.

► Osnovno ► VI.

Godine učenja i podučavanja predmeta: 6

A

Iman - vjerovanje

A.6.1

Opisuje događaje koji su prethodili hidžri, hidžru i organizaciju života u Medini nakon hidžre, te analizira pouke hidžre.

Navodi, opisuje i primjenjuje poruke Medinske povelje.

DHP-1.2.1 HIS-1.0.2

Objašnjava pojmove: hidžra, muhadžiri, ensarije, Medinska povelja.

Opisuje događaje koji su prethodili hidžri.

Objašnjava hidžru i organizaciju života u Medini nakon hidžre.

Izdvaja pouke iz navedenih događaja i analizira ih.

Prepoznaje i procjenjuje ulogu zajedništva u gradnji zajednice muslimana.

Definira Medinsku povelju.

Izdvaja elemente Medinske povelje koji govore o pomaganju, suživotu i toleranciji.

Analizira ih u kontekstu životne stvarnosti.

KLJUČNI SADRŽAJI

IZ ŽIVOTA BOŽIJEG MILJENIKA

- Hidžra - put ka uspjehu
- Međusobno pomaganje
- Šta možemo zajedno
- Poslanikova džamija nekad i sad

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Učenici šestog razreda pokazuju individualne razlike i smisao za objektivnost, realnost i činjenično stanje. U ovoj dobi susreću vjeronaučne sadržaje upoznavajući najprije činjenice i događaje, a potom istražuju i otkrivaju novo, te tragaju za idealima ugledajući se na ljude velikih poduhvata i djela.

Najbolje shvataju i razumijevaju činjenice, događaje i poruke preko djelovanja i konkretnoga iskustva. Odatle proizlazi potreba aktivnih metoda, multimedijalnih i multimetodičkih pristupa u radu.

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada kroz poticanje analize dijela Medinske povelje koji govori o pomaganju, suživotu i toleranciji radi razvijanja svijesti o njenom značaju i doprinosu demokratskim tokovima historije čovječanstva.

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.6.1. preporučuje se stavljanje središnje refleksije na događaje koji su prethodili hidžri, hidžru, organizaciju života u Medini nakon hidžre, gradnju Poslanikove, a.s., džamije i pouke iz svih navedenih događaja (pomaganje, zajedništvo, ostavljanje lošeg radi dobrog).

A.6.2

Objašnjava značaj vjere u životu čovjeka.

Prihvata vjeru kao duhovnu potrebu svakog čovjeka.

Pokazuje vjersku toleranciju.

Identificira u čemu sve vjera pomaže čovjeku.

Prikazuje kontinuitet vjerovanja na Zemlji na primjerima Božijih poslanika i njihovih poslaničkih misija.

DHP-1.1.3 DHP-1.2.1

KLJUČNI SADRŽAJI

VJERA U ŽIVOTU ČOVJEKA

Vjera nas oplemenjuje

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- razvijanje svijesti o vjeri i vjerovanju kao duhovne potrebe svakog čovjeka;
- upoznavanje s raširenošću vjere i razvijanje vjerske tolerancije;
- promišljanje, primjereno uzrastu, o odgovorima na pitanja o životu, smrti, smislu i svrsi postojanja i življenja;
- vrijednosti i značaj vjere u životu čovjeka kao i njenoj prirodnoj urođenosti u čovjeku;
- razvijanje svijest o zajedničkoj misiji poslanika još od prvog čovjeka i poslanika Adema, a.s., i religijama koje su se razvijale pod djelovanjem njihovih misija.

A.6.3

Navodi i opisuje velike Božije objave i osobine Božijih poslanika.

Navodi velike Božije objave i poslanike kojima su dostavljene.

Opisuje „sudbinu“ velikih Božijih objava i izdvaja zajedničko u njima

Analizira osobine Božijih poslanika.

DHP-2.2.1

KLJUČNI SADRŽAJI

VJERA U ŽIVOTU ČOVJEKA

Kontinuitet vjerovanja i Božiji poslanici.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- razvijanje svijesti o zajedničkoj misiji poslanika i porukama velikih Božijih objava;
- prepoznavanje osobina Božijih poslanika radi izgradnje sličnih/istih u vlastitom životu
- razvijanje odnosa prema objavama i poslanicima u skladu s islamskim učenjem.

A.6.4

Memoriše s prijevodom, pravilno izgovara i analizira Ajetul Kursijju, suru El-Maun, Allahova svojstva i određena lijepa Allahova imena.

Interpretira Ajetul Kursijju, suru El-Maun, Allahova svojstva i određena lijepa Allahova imena.

Analizira prijevod Ajetul Kursijje, sure El-Maun, Allahovih svojstava i određenih lijepih Allahovih imena.

Analizira sopstveni odnos prema Ajetul Kursijji, suri El-Maun, Allahovim svojstvima i lijepim Allahovim imenima.

Objašnjava Sudnji dan kao dan provođenja apsolutne pravde

JZK-1.3.3

Identificira one koji čine nepravdu i poriču Sudnji dan.

KLJUČNI SADRŽAJI

VJERA U ŽIVOTU ČOVJEKA

- Stvoritelj nam se obraća u Svojim djelima
- Ajetul Kursija
- Sura El-Maun

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada kroz poticanje memorisanja s prijevodom Ajetul Kursijje, sure El-Maun, Allahovih svojstva i određenih lijepih Allahovih imena i djelovanja u skladu s njihovim porukama. Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- razvijanje svijesti o Sudnjem danu kao danu provođenja pravde Božije nad učinjenim djelima na dunjaluku;
- povezivanje sure El-Ma'un i ljudi koji čine nepravdu zaboravljajući ili poričući dan provođenja apsolutne Božije pravde.

A.6.5

Iskazuje interes za spoznajom Stvoritelja.

DHP-5.2.2

Spoznaje Stvoritelja kroz Njegova lijepa imena i svojstva.

Identificira Milost Božiju u sebi i svijetu oko sebe.

Definira pravednost kao prirodnu potrebu ljudske duše.

Analizira vlastiti odnos prema milosti, pravednosti i Allahu, dž.š.

KLJUČNI SADRŽAJI

VJERA U ŽIVOTU ČOVJEKA

Milost i pravednost Božija

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- razvijanje svijesti o Milosti Božijoj i šta sve obuhvata Milost Božija;
- promišljanje o Pravednosti Božijoj i prirodnom potrebom ljudske duše za pravednošću;

A.6.6

Razumije snagu povjerenja, strpljivosti, istrajnosti, odgovornosti, saradnje, pomaganja, te moć praštanja i potrebu bliskosti s Bogom po uzoru na Božije poslanike Ejuba, a.s., Jakuba, a.s., Jusufa, a.s., Zul Kifla, a.s., Junusa, a.s., Isaa, a.s., i Muhammeda, a.s.

DHP-2.2.2

Opisuje povjerenje, strpljivost, istrajnost, odgovornost, saradnju, pomaganje, moć praštanja i potrebu bliskosti s Bogom po uzoru na Božije poslanike Ejuba, a.s., Jakuba, a.s., Jusufa, a.s., Zul Kifla, a.s., Junusa, a.s., Isaa, a.s., i Muhammeda, a.s.

Prosuduje po čemu navedeni poslanici mogu biti uzori.

Analizira vlastiti odnos prema navednim osobinama i potrebama.

Opisuje odnos prema roditeljima.

Navodi uzorite osobine roditelja.

Analizira vlastiti odnos prema roditeljima.

KLJUČNI SADRŽAJI

UZORI ČOVJEČANSTVU

- Strpljivost kao vrlina
- Moć praštanja
- Izvršimo preuzete obaveze
- Istraj i kada ti je teško
- Podrška i timski rad
- Moji roditelji moji uzori

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- promišljanje o prednostima strpljenja na ovom i budućem svijetu;
- razvijanje svijesti o veličini i moći praštanja i njenog odraza na materijalno i duhovno bogatstvo;
- važnost izvršavanja preuzetih obaveza i načine izvršavanja istih;

- razmišljanje o činjenici da svi imaju poteškoće u životu;
- učenje kako se nositi s teškoćama uz osvješćivanje činjenice kako teškoće otkrivaju nove poglede na život i jačaju čovjeka;
- vrijednost i značaj podrške i timskog rada.
- odnos prema roditeljima i njihovim uzornim vrijednostima u kontekstu učenja islama.

B

Islam - praktikovanje

B.6.1

Objašnjava svrhu i ulogu molitve u životu vjernika, te navodi različite oblike, prilike i mjesta molitve.

Opisuje vlastito obraćanje Bogu.

Navodi i objašnjava različite oblike molitvi.

Prepoznaje prilike u kojima se treba obraćati Bogu i objašnjava na koji način.

Navodi različita mjesta za obavljanje molitve i povezuje ih s odgovarajućim molitvama.

Analizira vlastiti odnos prema molitvi i mjestima za obavljanje molitve.

DHP-5.1.3

KLJUČNI SADRŽAJI

MOJE OBRAĆANJE BOGU

- Različite prilike i oblici molitve
- Mjesta hvaljenja i slavljenja Stvoritelja
- Kad sunce dostigne svoj vrhunac

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi, na učenicima prihvatljiv način, središnju refleksiju na:

- oživljavanje u mislima i osjećanjima svih oblika molitve kako bi molitva postala živa riječ u dovi, tevbi, namazu itd.;
- interpretaciju molitve različitih religija, s posebnom pažnjom na molitvu muslimana;
- otkrivanje i uočavanje prilika u kojima bi se trebali obraćati Bogu radi održavanja veze s Njim i u dobru i u zlu;
- otkrivanje i upoznavanje različitih mjesta na kojima muslimani obavljaju molitve;
- upoznavanje s osnovnim sakralnim objektima susjednih religija.
- Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda B.6.1. preporučuje se još i ukazivanje na povezanost s prvim poslanikom u cilju suživota i razvijanja zdravog dijaloga.

B.6.2

Opisuje podne namaz.

Opisuje podne namaz i izdvaja koristi od njegovog obavljanja.

Interpretira ilahiju i analizira je.

POO-1.3.1 UMP-3.3.3 TZP-2.1.1

KLJUČNI SADRŽAJI

MOJE OBRAĆANJE BOGU

Kad Sunce dostigne svoj vrhunac.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi, na učenicima prihvatljiv način, središnju refleksiju na:

- oživljavanje u mislima i osjećanjima svih oblika molitve kako bi molitva postala živa riječ u dovi, tevbi, namazu itd.;
- interpretaciju molitve različitih religija, s posebnom pažnjom na molitvu muslimana;
- otkrivanje i uočavanje prilika u kojima bi se trebali obraćati Bogu radi održavanja veze s Njim i u dobru i u zlu;
- otkrivanje i upoznavanje različitih mjesta na kojima muslimani obavljaju molitve;
- upoznavanje s osnovnim sakralnim objektima susjednih religija;
- potrebu za duhovnim odmorom;
- vrijednostima i koristima podne namaza uz potvrdu sunneta o tome.

B.6.3

Povezuje zekat s imovinom na koju se daje.

Navodi imovinu na koju se daje zekat.

Definira nisab.

Opisuje način izdvajanja zekata na propisanu imovinu.

Razlikuje imovinu koja podliježe zekatu od one koja ne podliježe.

POO-2.2.4 GRO-2.2.3

KLJUČNI SADRŽAJI

ZEKAT

Imovina na koju se daje zekat.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda isticanje, na uzrastu primjerenom nivou, refleksije na:

- klasificiranje imovine na koju se daje zekat;
- utvrđivanje osnove na koju se daje zekat;
- navođenje praktičnih primjera izdvajanja zekata;
- upoznavanje učenika s aplikacijom Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini – Zekat kalkulator;
- promišljanje o onome što je stvarno potrebno za život i onome što je višak;
- razvijanje odgovornosti prema vlastitoj imovini i zajednici muslimana.

C

Ihsan i Ahlak - Dobročinstvo i moral

C.6.1

Prepoznaje svoje potrebe i težnje, te razvija pozitivan stav prema životu. Identificira Arebicu i njen značaj u povijesti Bošnjaka.

Prikazuje koje su radnje potrebne za uspješan početak nekog posla s posebnim naglaskom na početak školske godine.

Identificira vlastite potrebe i težnje.

Razvijanje pozitivnog stava prema Bošnjačkoj kulturi i tradiciji i čuvanju iste.

KMP-1.2.1 KMP-1.2.3

Analizira poruke Prve objavu.

KLJUČNI SADRŽAJI

KAKO POČETI

- Moje potrebe i težnje
- Arebica –pismo bosanskog jezika

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se:

- afirmativno djelovanje na tolerantne stavove učenika prema njihovim individualnim razlikama;
- usmjeravanje učenika da svoj individualni plan počnu u ime Boga s ciljem ispunjena svojih životnih potreba;
- identificira Arebicu i njen značaj u povijesti Bošnjaka.

C.6.2

Uočava da se učenjem i radom dosežu ciljevi u životu. Razvija dimenziju sreće u skladu sa islamskim načelima.

Identificira šta utječe na sreću i prepoznaje je u svakodnevnici.

KMP-1.2.1 KMP-1.2.2 KMP-1.2.3

KLJUČNI SADRŽAJI

VRIJEDNOST ZAJEDNIČKOG ŽIVOTA

Težnja za srećom

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se:

- ukazivanje da sami bitno utječu na svoju sreću, te da je ne treba tražiti izvana;
- povezivanje sreće sa vlastitim mislima i osjećanjima, kao i pogledima islama na sreću.

C.6.3

Opisuje korake kontrole ljutnje na primjeru uputa Muhammeda, a.s.,

Demokratično predstavlja svoje stavove i sistemski pristupa rješavanju konfliktne situacije.

Definira ljutnju i sukobe.

Slijedi korake kontrolisanja ljutnje na primjeru uputa Muhammeda, a.s.

Demokratično predstavlja svoje stavove.

Sistemki pristupa rješavanju sukoba.

Analizira vlastiti odnos prema ljutnji i sukobima.

TZP-2.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

SOCIJALNE VJEŠTINE

Rješavanje sukoba.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se:

- definisanje ljutnje i sukoba;
- prepoznavanje emocija koje „prate“ ljutnju i sukobe,
- predstavljanje savjeta Muhammeda, a.s., za kontrolisanje ljutnje;
- vježbanje demokratskog predstavljanja vlastitih stavova i prihvatljivog izražavanja ljutnje;
- analiziranje odnosa prema ljutnji, sukobima i rješavanju sukoba.

C.6.4

Objašnjava vrijednosti zajedničkog života i analizira sličnosti i razlike.

Prepoznaje i procjenjuje ulogu zajedništva u gradnji zajednice muslimana.

Izdvađa elemente Medinske povelje koji govore o pomaganju, suživotu i toleranciji.

Analizira ih u kontekstu životne stvarnosti.

Navodi vrijednosti zajedničkog života.

Opisuje odnos prema drugima.

Razvija i njeguje poštivanje i dobre odnose s drugima.

DHP-1.3.2

Prosuduje vrijednost lijepih postupaka.

Objašnjava značaj osmijeha i ljubaznosti u komunikaciji.

KLJUČNI SADRŽAJI

VRIJEDNOSTI ZAJEDNIČKOG ŽIVOTA

- Umijeće stvaranja dobrih odnosa
- Na nepravdu pravdom odgovori
- Osmijeh i ljubaznost su sadaka
- Težnja za srećom

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- događaje koji su prethodili hidžri, hidžru, organizaciju života u Medini nakon hidžre, gradnju Poslanikove, a.s., džamije i pouke iz svih navedenih događaja (pomaganje, zajedništvo, ostavljanje lošeg radi dobrog).
- upoznavanje različitih zajednica ljudi, radi prepoznavanja šta ih spaja i čini snažnim, kao i onog što ih razdvaja i čini slabima;
- razumijevanje i prihvatanje razlika među ljudima;
- toleranciju prema drugim načinima vjerovanja, prema drugačijim kulturama, običajima i tradicijama;
- identificiranje interesa koji se mogu ostvariti zajedničkim životom;
- kreiranje klime koja omogućava dobre odnose i rad u zajednici radi ličnog i općeg dobra;
- usmjeravanje na samokontrolu i samodisciplinu radi kontroliranja svojih emocija;
- pomaganje i usmjeravanje u pronalaženju dobra u drugome, radi optimističkog orijentiranja pri procjeni drugih;

- podsticanje na razvijajne pozitivnih stavova o svijetu u kome žive radi lakšeg odupiranja porocima današnjice;
- unapređivanje svijesti o značaju činjenja radosti drugima sitnim detaljima (osmijeh, lijepe riječi i sl.).

C.6.5

Ističe osobine pravednosti, blagosti, samokontrole, solidarnosti, pomaganja, tolerantnosti, ljubaznosti, empatije i asertivnosti.

Navodi vrijednosti zajedničkog života.

Opisuje odnos prema drugima.

Razvija i njeguje poštivanje i dobre odnose s drugima.

Prosuduje vrijednost lijepih postupaka.

GRO-1.1.3

Objašnjava značaj osmijeha i ljubaznosti u komunikaciji.

KLJUČNI SADRŽAJI

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navdenim za odgojno-obrazovni ishod C.6.4.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- upoznavanje različitih zajednica ljudi, radi prepoznavanja šta ih spaja i čini snažnim, kao i onog što ih razdvaja i čini slabima;
- razumijevanje i prihvatanje razlika među ljudima;
- toleranciju prema drugim načinima vjerovanja, prema drugačijim kulturama, običajima i tradicijama;
- identificiranje interesa koji se mogu ostvariti zajedničkim životom;
- kreiranje klime koja omogućava dobre odnose i rad u zajednici radi ličnog i općeg dobra;
- usmjeravanje na samokontrolu i samodisciplinu radi kontroliranja svojih emocija;
- pomaganje i usmjeravanje u pronalaženju dobra u drugome, radi optimističkog orijentiranja pri procjeni drugih;
- podsticanje na razvijajne pozitivnih stavova o svijetu u kome žive radi lakšeg odupiranja porocima današnjice;
- unapređivanje svijesti o značaju činjenja radosti drugima sitnim detaljima (osmijeh, lijepe riječi i sl.).

C.6.6

Razumije da svi postupci rezultiraju posljedicama na ovom i budućem svijetu.

Stavlja u odnos vlastita djela i posljedice kojima su rezultirala.

GRO-1.1.3

KLJUČNI SADRŽAJI

VJERA U ŽIVOTU ČOVJEKA

Posljedice mojih djela.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se:

- razvijanje svijesti i samosvijesti o ljudskim djelima, zbog posljedica koje povlače za sobom na ovom i budućem svijetu;
- isticanje suosjećanja i izvršavanja obaveza i dužnosti (prema Bogu, ljudima i sebi) i licemjerstva u kontekstu sure Al-Maun.

C.6.7

Pokazuje svakodnevnu predanost etičkoj praksi islama i afirmativno djeluje na vršnjake u izvršavanju dužnosti te revidira svoje prosuđivanje na osnovu novih saznanja i usklađuje ponašanje u duhu islama.

U skladu s razradom svih odgojno-obrazovnih ishoda za šesti razred.

GRO-1.1.3

KLJUČNI SADRŽAJI

Svi preporučeni sadržaji islamske vjeronauke za šesti razred.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

U skladu s preporukama svih odgojno-obrazovnih ishoda za šesti razred.

D

Kulturno-civilizacijsko naslijeđe

D.6.1

Objašnjava hidžretski kalendar i upoređuje ga s gregorijanskim kalendarom, te izdvaja važne datume iz hidžretskog kalendara.

Opisuje hidžretski kalendar.

Navodi i prati važne datume iz hidžretskog kalendara.

Analizira vlastiti odnos prema hidžretskom kalendaru.

Pokazuje toleranciju prema drugačijim načinima ispoljavanja vjere, drugačijim kulturama, običajima i tradicijama, te ljude vrednuje na osnovu onoga što jesu, a ne kako izgledaju ili u što vjeruju.

DHP-1.2.4

KLJUČNI SADRŽAJI

IZ HIDŽRETSKOG KALENDARA

Hidžretski kalendar.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se oživljavanje hidžretskog kalendara i prigodno obilježavanje značajnih datuma u okviru kreiranja vlastitog izvedbenog plana i programa. Ova sloboda ostavlja veću mogućnost saradnje s roditeljima i organiziranja „živog“ obilježavanja muslimanskih mubarek dana i noći, s ciljem njihovog afirmiranja u životu muslimana.

D.6.2

Pokazuje toleranciju prema drugačijim načinima ispoljavanja vjere, drugačijim kulturama, običajima i tradicijama, te ljude vrednuje na osnovu onoga što jesu, a ne kako izgledaju ili u što vjeruju.

Opisuje vlastito obraćanje Bogu.

Navodi i objašnjava različite oblike molitvi.

Prepoznaje prilike u kojima se treba obraćati Bogu i objašnjava na koji način.

Navodi različita mjesta za obavljanje molitve i povezuje ih s odgovarajućim molitvama.

Analizira vlastiti odnos prema molitvi i mjestima za obavljanje molitve.

Prihvata život s različitostima i razvija toleranciju.

GRO-1.2.4

KLJUČNI SADRŽAJI

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navdenim u razradi za odgojno-obrazovni ishod B.6.1

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi, na učenicima prihvatljiv način, središnju refleksiju na:

- oživljavanje u mislima i osjećanjima svih oblika molitve kako bi molitva postala živa riječ u dovi, tevbi, namazu itd.;
- interpretaciju molitve različitih religija, s posebnom pažnjom na molitvu muslimana;
- otkrivanje i uočavanje prilika u kojima bi se trebali obraćati Bogu radi održavanja veze s Njim i u dobru i u zlu;
- otkrivanje i upoznavanje različitih mjesta na kojima muslimani obavljaju molitve;
- upoznavanje s osnovnim sakralnim objektima susjednih religija;
- povezanost s prvim poslanikom u cilju suživota i razvijanja zdravog dijaloga.

► Osnovno ► VII.

Godine učenja i podučavanja predmeta: 7

A

Iman - vjerovanje

A.7.1

Analizira potrebu, svrhu i značaj vjere u duhovnom i tjelesnom razvoju.

Razumije potrebu vjere u vlastitom duhovnom i tjelesnom razvoju.

Opisuje potrebu za druženjem.

Prepoznaje faze tjelesnog i duhovnog razvoja upoređujući svoje stavove s mišljenjima drugih.

Objašnjava svoja osjećanja, nastojanja, težnje, očekivanja i klasificira potrebe i težnje.

Prosuduje o negativnim utjecajima razmirica i sukoba na ponašanje čovjeka.

DHP-1.1.1 DHP-1.1.2 DHP-1.1.3

Analizira potrebu i ulogu vjere u duhovnom i tjelesnom razvoju.

KLJUČNI SADRŽAJI

GDJE SAM I KO SAM

- Upoznajmo sebe i stanje svog srca
- Kako graditi vlastitu ličnost
- Moj tjelesni i duhovni razvoj
- Razmirice i sukobi
- Uzori ili ideali u izgradnji identiteta

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Učenici sedmog razreda sve veći interes pokazuju za one sadržaje i odgojno-komunikacijske pristupe koji su povezani s njihovim ličnim životnim pitanjima i iskustvima. Njihova pažnja se usmjerava od vanjskog prema unutrašnjem svijetu i području intenzivnog proživljavanja i kritičkog odnosa prema cjelokupnoj stvarnosti koja ih okružuje. Svijet posmatraju kroz subjektivni aspekt prožet ličnim pitanjima. Važna su im pitanja autoriteta, poslušnosti i slobode, prijateljstva i njihove spolnosti. Zato se u nastavi islamske vjeronauke posebna briga treba posvetiti sadržajima i aspektima vjerskog odgoja koja obuhvataju njihova pitanja, probleme i interese i pomažu im u izgradnji ličnog identiteta u koji je integrirana religiozno-moralna dimenzija. Sadržaji predmetnog kurikulumu pomažu učeniku da upozna sebe u tjelesnom i duhovnom domenu svog razvoja.

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda A.7.1. preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- praćenje i poticanje intelektualnog, emotivnog i socijalnog razvoja na način primjeren uzrastu;
- razumijevanje vlastite ličnosti kao jedinstvene;
- poticanje na druženje s drugima;
- razvijanje svijesti o negativnim posljedicama razmirica i sukoba u svakodnevnom životu.

A.7.2

Opisuje i analizira bitke na Bedru i Uhudu i analizira ih s ciljem izdvajanja pouka.

Opisuje događaje vezane za bitke na Bedru i Uhudu.

Definira strpljivost i iskrenost kao osobine.

Identificira pouke o iskrenosti i strpljenju Poslanika, a.s., izdvajajući ove plemenite osobine kao ključ uspjeha u svakodnevnom životu

DHP-2.1.1 HIS-4.0.2

Djeluje u skladu s identificiranim poukama.

KLJUČNI SADRŽAJI

NAUČIMO OD POSLANIKA, A.S.

- Allah je uz iskrene
- Strpljenjem do uspjeha
- Poslanik i ljubav prema djeci

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na: Bitku na Bedru i bitku na Uhudu u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke. Preporučuje se:

- interpretiranje navedenih događaja na učenicima prihvatljiv način;
- osvještavanje i razvijanje značaja iskrenosti i strpljenja u svim životnim situacijama.

A.7.3

Uočava ulogu i mjesto djeteta u islamu kroz primjere Muhammedove, a.s. ljubavi prema djeci.

Navodi i objašnjava prava djece u islamu.

Opisuje ljubav Muhammeda, a.s., prema djeci.

Vrednuje vlastiti odnos prema Muhammedu, a.s., i djeci.

DHP-2.1.2

KLJUČNI SADRŽAJI

NAUČIMO OD POSLANIKA A.S.

Poslanik, a.s., i ljubav prema djeci

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgajno-obrazovni ishodi se mogu ostvariti različitim oblicima rada i interpretacijom ljubavi Muhammeda, a.s., prema djeci na primjerima iz njegovog života. Preporučuje se stavljanje središnje refleksije na:

- uočavanje uloge i mjesta djeteta, bez obzira na spol, u islamskoj kulturi na osnovu brojnih primjera iz života Muhammeda, a.s.;
- komparaciju prava koja djetetu daje islam još u 7. stoljeću i UN prava djeteta;
- podsticanje učenika na poštivanje tradicije, običaja i navika drugih ljudi i njegovanje ljubavi prema vlastitoj kulturi i tradiciji.

A.7.4

Analizira snagu iskrenosti, strpljivosti, istrajnosti, poštenja, pravednosti, ljubavi, slobode, moralnosti, mudrosti i lijepog postupanja po uzoru na Božije poslanike: Muhammeda, a.s., Šuajba, a.s., Musaa, a.s., Luta, a.s., Isaa, a.s. i Lukmana, a.s.

Objašnjava osobine: iskrenost, strpljivost, istrajnost, poštenje, pravednost, moralnost, mudrost, ljubav, slobodu i lijep postupak.

Opisuje živote poslanika: Muhammeda, a.s., Šuajba, a.s., Musa, a.s., Luta, a.s., Isa, a.s., i Lukmana, a.s.

Izdvaja dokaze mudrosti Božije i pouke ljudima iz kazivanja o njima.

Razvija čistoću tijela i duše uz korištenje blagodati Božijih.

Identificira da se sve dešava s razlogom.

Razumije šta znači živjeti u ljubavi i slobodi.

Prepoznaje i opisuje blagodati lijepog postupka.

HIS-1.0.2

KLJUČNI SADRŽAJI

POSLANICI I MOJ ŽIVOT

- Koliko smo poštteni
- Sve se dešava s razlogom
- Sačuvajmo čistoću duše i tijela
- Iz vrela mudrosti
- Blagodati lijepog postupka

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- razvijanje plemenitih osobina na primjeru Božijih poslanika;
- osvještavanje i razvijanje značaja poštenja na primjeru kazivanja o Šuajbu, a.s., i razmišljanje o vlastitoj pravednosti (prema sebi, drugima, Bogu) i afirmativno djelovati na razvijanje poštenja;
- razvijanje svijesti o Božijem određenju i nepostojanju slučajnosti kroz kazivanje o djetinjstvu Musaa, a.s.;
- pomaganje učenicima da shvate važnost slobode i ljubavi u životu. Poslužiti se kazivanjem o braći Musau i Harunu, a.s.;
- afirmativno djelovanje na učenike da i sami doprinose uređenju vlastitog života u odjeljenju, džematu, gradu, domovini uz poštivanje principa slobode;
- povezivanje kazivanja o Lutu, a.s., i čuvanju čistoće duše i tijela, kao i čednosti;
- upoznavanje s životom Isa, a.s., i primjeru očuvanja života u čistoći, slobodi i ljubavi;
- razmišljanje o ulozi Božijih blagodati u životu čovjeka na primjeru kazivanja o Šuajbu, a.s., (poštenje i pravednost u obavljanju svojih poslova);
- identificiranje mudrih savjeta koje je Lukman.a.s., upućivao svome sinu radi razvijanja moralnosti, uljudnosti u govoru, hodu, ljubavi prema nauci, druženju, bogobožnosti itd.;

B Islam - praktikovanje

B.7.1

Memoriše s prijevodom, pravilno izgovara i analizira suru Kurejš.

Memoriše i interpretira suru Kurejš s prijevodom.

Usvaja i primjenjuje pouke sure Kurejš i važnost pouzdanja u Allaha, dž.š.

HIS-1.0.2

KLJUČNI SADRŽAJI

IDEMO KA USPJEHU

- Sura Kurejš

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada i poticanje memorisanja s prijevodom sure Kurejš i djelovanja u skladu s porukama date sure.

B.7.2

Objašnjava pojmove balig, gusul, tejemum, džunub, zekat, sadekatu-l-fitr, sadaka i kurban. Opisuje načine pomaganja u islamu i pomaže one kojima je pomoć potrebna.

Definira i upoređuje pojmove: balig, gusul, tejemum, džunub, zekat, sadekatu-l-fitr, sadaka i kurban.

Prepoznaje važnost navedenih pojmova u okviru izvršavanja islamskih dužnosti u svakodnevnom životu.

Identificira prava i obaveze koje proizilaze nakon sticanja punoljetstva u islamu.

Prosuđuje o negativnim utjecajima razmirica i sukoba, koji se dešavaju u čovjeku i koji dolaze iz okruženja, na ponašanje čovjeka.

Prepoznaje značaj žrtvovanja kroz izvršavanje zekata, sadekatu-l-fitra, sadake i kurbana.

JZK-1.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

ŽIVOT U ZAJEDNICI

- Zajedno možemo više
- Kur'an i ljudska prava
- Vjernik drugom želi isto što i sebi
- Džamija – srce džemata
- Moj tjelesni i duhovni razvoj
- Razmirice i sukobi

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

- Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi, na učenicima prihvatljiv način, središnju refleksiju na:
- osnovne informacije o datim pojmovima;
- objašnjenje smisao punoljetstva u islamu, tj. spolne zrelosti, i osvještavanje odgovornosti za sve svoje postupke pred Uzvišenim Allahom;
- podsticanje na bolje razumijevanje i poštivanje između učenika i odraslih (npr. roditelja, nastavnika) i upućivanje na uočavanje i rješavanje unutarnjih sukoba, te sukoba prema drugim;
- jačanje islamskog duhovnog razvoja i upoznavanje s duhovnošću drugih religija;
- razvijanje empatije i želje za pomaganjem onih kojima je pomoć potrebna;
- osvještavanje mogućnosti pomaganja za svakoga (lijepom riječju, osmijehom, materijalnom pomoći, intelektualnom pomoći i sl.);
- upoznavanje s načinom izvršavanja islamskih dužnosti: gusula u slučaju nečistoće, tejemmuma u slučaju nedostatka vode.
- shvatanje značenja, svrhe i smisla zekata, klanja kurbanda, sadake i sadekatu-l-fitra uz povezanost sa suživotom u zajednici s posebnim osvrtom na druge vjerske zajednice;
- razvijanje suosjećanja s potrebnima i nemoćnima;
- podsjećanje na približavanje Bogu žrtvovanjem nečeg dragog, kao i na načine i puteve koji Mu vode;
- interpretaciju sure El-Kevser i upoznavanje učenika s kurbanom, žrtvom koja približava Bogu (materijalna požrtvovanost, osjećaj za druge, zadovoljstvo izvršenjem naređenog, posjećivanje dragih ljudi i sl.);
- upoznavanje s požrtvovanošću u drugim religijama (npr., mjesto za žrtvu - oltar, misna žrtva, žrtvovanje prvih plodova i sl.).

B.7.3

Objašnjava svrhu i ulogu islamskih dužnosti u životu vjernika.

Objašnjava i obrazlaže način povezivanja sa Stvoriteljem izvršavajući islamske dužnosti: namaz, post, zekat, hadž i kurban.

Opisuje nastanak i razvoj bejtu-l-mala.

Objašnjava ulogu i značaj bejtu-l-mala za zajednicu muslimana.

Obrazlaže raspodjelu sredstava iz bejtu-l-mala.

Analizira vlastiti odnos prema islamskim dužnostima i način povezivanja sa Stvoriteljem.

Definira pojmove jedinstva i jednakosti.

DHP-1.3.1

KLJUČNI SADRŽAJI

IZ LJUBAVI PREMA ALLAHU

- Pred kraj dana zahvalimo Allahu
- Post i izazovi posta
- Bejtu-l-mal – sistem prikupljanja i raspodjele zekata
- Odazivam Ti se, Bože
- Žrtva koja približava Bogu

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda B.7.2., a koje se odnose na islamske dužnosti, preporučuje se da nastavnik istakne središnju refleksiju na:

- podsticanje na zahvaljivanje Bogu u ikindijskom vremenu i povezivanje s rasporedom dnevnih aktivnosti i kur'anskim kazivanjem o srednjem namazu, njegovoj važnosti i ulozi u životu čovjeka;
- upoznavanje s vremenima molitve u drugim religijama;
- upoznavanje s postom drugih naroda i religija, kao i s postom muslimana radi uočavanja sličnosti i razlike s drugima kroz propis posta i poštovanja njihove tradicije, običaja i navika, ali i slijeđenja vlastite tradicije;
- predstavljanje posta kao izazova kako bi utvrdili čemu sve mogu odoljeti u ime Boga (hrani, piću, lošim navikama u govoru, djelima, mislima);
- upoznavanje s mnogim ljepotama i blagodatima koje donosi ramazan kao i načinom njihovog prikupljanja;
- da ljepotu koju osjete u ramazanu prenose i na ljude oko sebe, radi izgrađivanja pozitivnog stava prema islamu;
- predstavljanjebejtu-l-malakaofondakojibdijenad različitim potrebama pojedinca i zajednice (ekonomskim, socijalnim, obrazovnim, zdravstvenim, infrastrukturnim i sl.);
- razvijanje svijesti o ulozi i značaju bejtu-l-mala za zajednicu muslimana;
- upoznavanje s raspodjelom sredstava iz bejtu-l-mala na kategorije propisane Kur'anom;
- podsjećanje na svakodnevne pozive, za pomoć, namaz, druženje, posjete i sl., s ciljem da učenici razviju svijest o hadžu kao pozivu Božijem koji svi trebamo očekivati, priželjkivati i odazivati mu se;
- podsjećanje na vrijednost jedinstva ljudi, naroda, nacije, džemata, odjeljske zajednice, porodice kroz univerzalne poruke hadža s ciljem afirmativnog djelovanja u izgradnji jedinstva i jednakosti u okruženju;
- poučavanje da se ljudi ne cijene prema izgledu, boji, imenu, pripadnosti nekom narodu, već prema odrazu njihove duše.

B.7.4

Objašnjava ikindiju namaz.

Objašnjava ikindiju namaz i organizira svoje vrijeme prema vremenu ovog namaza.

Opisuje način obavljanja ikindije namaza.

Prepoznaje vrijednost obavljanja ikindije namaza u predviđeno vrijeme.

Analizira vlastiti odnos prema ikindiji namazu.

KLJUČNI SADRŽAJI

IZ LJUBAVI PREMA BOGU

Pred kraj dana zahvalimo Allahu

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda pored navedenog o namazu u preporukama za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda B.7.3. stavi središnju refleksiju na:

- interpretaciju načina obavljanja ikindije-namaza, odnosa Poslanika, a.s., prema ovom namazu, vrijednosti ovog namaza i uloge ikindije-namaza u rasporedu dnevnih aktivnosti čovjeka, radi podsticanja na
- razmišljanje o nužnosti obavljanja ikindije namaza i uočavanja prednosti onih koji je obave.

C

Ihsan i Ahlak - Dobročinstvo i moral

C.7.1

Utvrdjuje da je u ljudskoj prirodi težnja ka uspjehu koja se postiže učenjem i radom.

Definira pojmove: uspjeh, želja i stvarnost.

Prepoznaje sposobnosti kao Božije blagodati i povezuje ih s težnjama i uspjehom.

Prihvata želju za uspjehom koji se postiže učenjem i radom kroz savjete Kur'ana i Poslanika, a.s.

Obrazlaže utjecaj vjerovanja, izbora, postupaka i dove na postizanje uspjeha.

KMP-1.1.3 KMP-1.2.2 KMP-1.2.3

Vrednuje vlastite želje, rad i uspjeh.

KLJUČNI SADRŽAJI

IDEMO KA USPJEHU

- Želje i stvarnost

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se ostvarivanje odgojno-obrazovnog ishoda u funkciji razvijanja samopoštovanja i samopouzdanja kao i afirmativno djelovanje na usmjeravanje ka dobrom i ispravnom, bez bojazni od osuđivanja vršnjaka i bliskog okruženja. Središnju refleksiju istaći na:

- razvijanje potrebe za izvrsnošću, uspjehom, dokazivanjem, samopotvrđivanjem i afirmacijom;
- otkrivanje izraženih individualnih sposobnosti radi utvrđivanja temelja za gradnju uspjeha;
- razmišljanje o mnoštvu izazova u svakodnevnom životu;
- razumijevanje potreba učenika;
- razmišljanje o sposobnostima, izazovima i mogućnostima koje im se pružaju i izborima koje prave;
- povezivanje sadržaja protkanog vjerom i dostizanja novih uspjeha i uzdizanje u više sfere duhovnosti;
- pomaganje u nadilaženju životnih problema, kao i razvijanje svijesti o važnosti radnih navika u ostvarivanju vlastitih želja.

C.7.2

Definira čovjeka kao biće duha i tijela, te afirmira svjesnu samodisciplinu i samoodgoj.

Definira pojmove: uspjeh, želja i stvarnost.

Prepoznaje sposobnosti kao Božije blagodati i povezuje ih s težnjama i uspjehom.

Prihvata želju za uspjehom koji se postiže učenjem i radom kroz savjete Kur'ana i Poslanika, a.s.

Obrazlaže utjecaj vjerovanja, izbora, postupaka i dove na postizanje uspjeha.

TZP-2.3.1 TZP-2.3.2

Vrednuje vlastite želje, rad i uspjeh.

KLJUČNI SADRŽAJI

GDJE SAM I KO SAM

- Upoznajmo sebe i stanje svog srca
- Kako graditi sebe i svoju ličnost

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se ostvarivanje odgojno-obrazovnog ishoda u funkciji razvijanja samopoštovanja i samopouzdanja kao i afirmativno djelovanje na usmjeravanje ka dobrom i ispravnom, bez bojazni od osuđivanja vršnjaka i bliskog okruženja. Središnju refleksiju istaći na:

- razvijanje potrebe za izvrsnošću, uspjehom, dokazivanjem, samopotvrđivanjem i afirmacijom;
- otkrivanje izraženih individualnih sposobnosti radi utvrđivanja temelja za gradnju uspjeha;
- razmišljanje o mnoštvu izazova u svakodnevnom životu;
- razumijevanje potreba učenika;
- razmišljanje o sposobnostima, izazovima i mogućnostima koje im se pružaju i izborima koje prave;
- povezivanje sadržaja protkanog vjerom i dostizanja novih uspjeha i uzdizanje u više sfere duhovnosti;
- pomaganje u nadilaženju životnih problema, kao i razvijanje svijesti o važnosti radnih navika u ostvarivanju vlastitih želja.

C.7.3

Identificira Muhammeda, a.s, kao najljepši uzor.

Razlikuje uzore i ideale.

Navodi i opisuje uzore u životu.

Identificira uzorite osobine Muhammeda, a.s.

Razvijanje ljubavi i lijepog odnosa prema Muhammedu, a.s.

HIS-3.0.2

KLJUČNI SADRŽAJI

GDJE SAM I KO SAM

- Uzori ili ideali u izgradnji identiteta

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se:

- razvijanje pozitivnog stava o uzorima kroz procjenu njihovih postupaka,
- isticanje činjenice da je Poslanik, a.s., poslan da upotpuni plemenitost kod ljudi i nužnost postojanja uzora u moralnosti;
- podsticanje na gradnju prijateljstva i odabir uzora po savjetu Kur'ana i hadisa;
- navođenje različitih primjera moralnog postupanja iz života Muhammeda, a.s., bitnim za uzrast učenika (odijevanje, govor, poštivanje, odnos prema porocima i izazovima društva i sl.),
- podsticanje na samoanalizu vlastite moralnosti radi njenog unapređenja.

C.7.4

Analizira život u zajednici iz ugla islama.

Navodi i opisuje načine pomaganje zajednice.

Identificira ljudska prava navedena u Kur'anu.

Kvalificira težinu povređivanja drugih pred Bogom i ljudima.

Identificira ulogu i značaj džamije u zajednici muslimana.

DHP-1.3.2

KLJUČNI SADRŽAJI

ŽIVOT U ZAJEDNICI

- Zajedno možemo više
- Kur'an i ljudska prava
- Vjernik drugom želi isto što i sebi
- Džamija – srce džemata

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarivanja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- poticanje empatije i želje za pomaganjem onih kojima je pomoć potrebna;
- razvijanje svijesti o aktuelnosti Božije riječi u svim vremenima, posebno vremenu našeg življenja, a s ciljem njenog pravilnijeg slijeđenja;
- kompariranje zaštite ljudskih prava u Kur'anu i zakonima koje donose ljudi;
- suštinu tolerancije, uvažavanja, diskrecije i podrške drugima na osnovu već naučenog o težini povređivanja drugih pred Bogom i ljudima i narušavanja međuljudskih odnosa govorom, djelima i imetkom;
- interpretiranje zekata, njegovog značenja, svrhe raspodjele imovine i značaja za pojedinca i zajednicu;
- upoznavanje s načinima pomaganja koje zagovaraju druge religije;
- poticanje na smanjenje ljubomore, mržnje i ljutnje prema drugima;
- oživljavanje riječi Muhammeda, a.s., o pravom vjerniku i muslimanu (navesti kategorije ljudi: oni koji druge uznemiravaju riječima i djelima, oni od kojih su mirni drugi muslimani, oni od kojih su mirni drugi ljudi, oni koji drugima žele kao i sebi i oni koji drugima žele više nego sebi);
- izgradnju svijesti o ulozi džamije u zajednici muslimana (razvijanje duhovnosti, humanitarne akcije, pozivi na slogu, ljubav, druženje, jedinstvo, suživot s drugima i drugačijima i sl.);
- podsjećanje na islamski odnos prema bogomoljama drugih religija.

C.7.5

Objašnjava ljudska prava u islamu i komparira ih s onima koje propisuju ljudi.

Usvaja i objašnjava ljudska prava u islamu.

Analizira i opisuje ljubav čovjeka prema Kur'anu.

Uspoređuje ljudska prava u islamu s pravima i zakonima koji propisuju i uređuju ljudi.

DHP-1.1.3

KLJUČNI SADRŽAJI

ŽIVOT U ZAJEDNICI

- Kur'an i ljudska prava

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarivanja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:
poticanje empatije i želje za pomaganjem onih kojima je pomoć potrebna;

- razvijanje svijesti o aktuelnosti Božije riječi u svim vremenima, posebno vremenu našeg življenja, a s ciljem njenog pravilnijeg slijeđenja;
- kompariranje zaštite ljudskih prava u Kur'anu i zakonima koje donose ljudi;
- suštinu tolerancije, uvažavanja, diskrecije i podrške drugima na osnovu već naučenog o težini povređivanja drugih pred Bogom i ljudima i narušavanja međuljudskih odnosa govorom, djelima i imetkom;
- interpretiranje zekata, njegovog značenja, svrhe raspodjele imovine i značaja za pojedinca i zajednicu;
- upoznavanje s načinima pomaganja koje zagovaraju druge religije;
- poticanje na smanjenje ljubomore, mržnje i ljutnje prema drugima;
- oživljavanje riječi Muhammeda, a.s., o pravom vjerniku i muslimanu (navesti kategorije ljudi: oni koji druge uznemiravaju riječima i djelima, oni od kojih su mirni drugi muslimani, oni od kojih su mirni drugi ljudi, oni koji drugima žele kao i sebi i oni koji drugima žele više nego sebi);
- izgradnju svijesti o ulozi džamije u zajednici muslimana (razvijanje duhovnosti, humanitarne akcije, pozivi na slogu, ljubav, druženje, jedinstvo, suživot s drugima i drugačijima i sl.);
- podsjećanje na islamski odnos prema bogomoljama drugih religija.

C.7.6

Identificira govor kao blagodat Božiju i analizira pozitivne i negativne posljedice ljudskog govora.

Definira pojam govora.

Identificira govor kao blagodat Božiju (koja predstavlja čovjeka) i analizira pozitivne i negativne posljedice ljudskog govora.

Prosuđuje o negativnim utjecajima lošeg govora na ponašanje čovjeka.

Prepoznaje i analizira vrste govora i načine njihove zloupotrebe.

Analizira riječi koje nas nadahnjuju.

POO-3.1.1

KLJUČNI SADRŽAJI

MOĆ GOVORA

- Govor nas predstavlja

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi, na učenicima prihvatljiv način, središnju refleksiju na:

- razumijevanje blagodat govora u okrilju Božanskog govora;
- primjenu govora u skladu s islamskim bontonom (umjerenost, odmjerenost, blagost i sl.);
- prepoznavanje riječi koje nadahnjuju i povezivanje s riječima koje su lahke na jeziku, nadahnjuju dušu i teške su kod Uzvišenog Allaha;
- pomaganje u izbjegavanju zloupotrebe govora uz adekvatna rješenja za upotrebu pohvalnog govora;
- osvješćivanje uloge govora u popravljanju i građenju dobrih međuljudskih odnosa, duhovnosti i Individualne kulture učenika.

C.7.7

Prepoznaje da je put do uspjeha zahtjevan i da se ciljevi dosežu uz strpljivost i iskrene namjere, te da je Allah, dž.š., uz srpljive i iskrene.

Razumije potrebu vjere u vlastitom duhovnom i tjelesnom razvoju.

Opisuje potrebu za druženjem.

Prepoznaje faze tjelesnog i duhovnog razvoja upoređujući svoje stavove s mišljenjima drugih.

Objašnjava svoja osjećanja, nastojanja, težnje, očekivanja i klasificira potrebe i težnje.

Prosuđuje o negativnim utjecajima razmirica i sukoba na ponašanje čovjeka.

Analizira potrebu i ulogu vjere u duhovnom i tjelesnom razvoju.

Definira strpljivost i iskrenost kao osobine.

Identificira pouke o iskrenosti i strpljenju Poslanika, a.s., izdvajajući ove plemenite osobine kao ključ uspjeha u svakodnevnom životu.

Djeluje u skladu s identificiranim poukama.

POO-3.1.1

KLJUČNI SADRŽAJI

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navdenim za odgojno-obrazovni ishod A.7.1. i A.7.2.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- praćenje i poticanje intelektualnog, emotivnog i socijalnog razvoja na način primjeren uzrastu;
- razumijevanje vlastite ličnosti kao jedinstvene;
- poticanje na druženje s drugima;
- razvijanje svijesti o negativnim posljedicama razmirica i sukoba u svakodnevnom životu;
- osvještavanje i razvijanje značaja iskrenosti i strpljenja u svim životnim situacijama.

C.7.8

Pokazuje svakodnevnu predanost etičkoj praksi islama i afirmativno djeluje na vršnjake u izvršavanju dužnosti

U skladu s razradom svih odgojno-obrazovnih ishoda za sedmi razred.

DHP-1.1.3

KLJUČNI SADRŽAJI

- Svi preporučeni sadržaji islamske vjeronauke za sedmi razred.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

- U skladu s preporukama svih odgojno-obrazovnih ishoda za sedmi razred.

C.7.9

Revidira svoje prosuđivanje na osnovu novih saznanja i usklađuje ponašanje u duhu islama.

U skladu s razradom svih odgojno-obrazovnih ishoda za sedmi razred.

DHP-1.1.3

KLJUČNI SADRŽAJI

- Svi preporučeni sadržaji islamske vjeronauke za sedmi razred.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

- U skladu s preporukama svih odgojno-obrazovnih ishoda za sedmi razred.

D

Kulturno-civilizacijsko naslijeđe

D.7.1

Navodi elemente islamske kulture, opisuje ulogu ljepote u islamskoj umjetnosti, te prepoznaje svoju ulogu u njenoj afirmaciji i čuvanju.

Prepoznaje veličanje Boga u islamu kroz umjetnost.

Definira i opisuje umjetnost koja veliča Boga.

Navodi elemente islamske kulture.

Opisuje ulogu ljepote u islamskoj umjetnosti, te prepoznaje svoju ulogu u njenoj afirmaciji i čuvanju.

Navodi istakute ličnosti koje su doprinjele razvoju islamske kulture na lokalnom i globalnom nivou

Analizira doprinos islama očuvanju kulture Bosni i Hercegovini.

POO-5.2.3 UMP-2.2.4
UMP-2.3.5

Razvija vlastiti doprinos prema kulturi BiH

KLJUČNI SADRŽAJI

ISLAM KAO NOVA SVJETSKA KULTURA – POČECI

- Islam rađa novu kulturu koja veliča Boga
- Plemići po zaslugama
- Doprinos islama očuvanju kulture BiH

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- nastajanje nove kulture pod utjecajem islama, građene na plemenitosti, solidarnosti, pravednosti i dobroti, koja ostavlja značajan utjecaj u tokovima svjetske kulture;
- razvijanje pozitivnih stavova prema islamskoj kulturi na primjerima njene vrijednosti, raznovrsnosti i ljepote radi razvijanja patriotizma, očuvanja kulturne i tradicionalne baštine;
- razvijanje svijesti o ulozi ljepote u islamskoj kulturi;
- razumijevanje islamske umjetnosti kroz arabeske, kaligrafiju, levhe i epitaf;
- provođenje vlastitih istraživanja i osvrta u zajednici na različite kulture i različite aspekte kulture življenja unutar jedne kulture (očuvanje kulturne baštine u BiH);
- razvijanje tolerancije prema drugim kulturama, pozitivnog stava prema vlastitoj kulturi i tradiciji i njenom baštinjenju;
- obrazlaganje značaja očuvanja kulturnog naslijeđa;
- razvijanje svijesti o životu u harmoniji s prirodom, radi njenog očuvanja.

D.7.2

Navodi istaknute ličnosti koje su doprinijele razvoju islamske kulture na lokalnom i globalnom nivou.

Navodi istaknute ličnosti koje su doprinijele razvoju islamske kulture.

Razlikuje njihov doprinos na različitim poljima (teritorijalnom, vjerskom, naučnom, umjetničkom itd.).

Razvija vlastiti doprinos prema razvoju i očuvanju islamske kulture.

UMP-2.3.2

KLJUČNI SADRŽAJI

ISLAM KAO NOVA SVJETSKA KULTURA - POČECI

- Plemići po zaslugama
- Doprinos islama očuvanju kulture BiH

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda uz primjenu raličitih metoda rada i stavljanje središnje refleksije na istaknute ličnosti koje su doprinijele razvoju i očuvanju islamske kulture na lokalnom i globalnom nivou (umjetnici, naučnici, učenjaci, šehidi...).

► Osnovno ► VIII.

Godine učenja i podučavanja predmeta: 8

A

Iman - vjerovanje

A.8.1

Opisuje slobodnu volju i Božije određenje.

KMP-1.2.3

Navodi i objašnjava imanske šarte.

Definira Božije određenje, slobodnu volju i sudbinu.

Stavlja u odnos Božije određenje, izazove, izbore, uspjeh, neuspjeh.

Prepoznaje vlastite vrijednosti kao Božije blagodati i povezuje ih s uspjehom.

Identificira poželjne kompetencije potrebne za uspjeh i ostvarenje životnih ciljeva kroz savjete Kur'ana i Poslanika, a.s.

Obrazlaže utjecaj vjerovanja, izbora, postupaka i dove na postizanje uspjeha.

KLJUČNI SADRŽAJI

U SVJETLU BOŽIJEG ODREĐENJA

Izazovi i nade

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

U ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke za osmi razred važna je usmjerenost na činjenicu impulsivnog razdoblja u kojem većina učenika proživljava sve intenzivniji tjelesni, spoznajno-misaoni i psihosocijalni razvoj. U vjerskom odgoju ovog uzrasta treba uvažavati učeničke sposobnosti formalne logike i apstrakcije i probuđenog interesa za osnovna pitanja života i komunicirati s njima uz puno razumijevanja i strpljenja.

Učenici ove dobi ne prihvataju nametnuta rješenja, nego traže da i oni suodgovorno učestvuju u rješavanju problema i donošenju odluka o sebi, porodici i drugom.

Odgojno-obrazovni ishod A.8.1. se može ostvariti uz aktivan i kreativan rad kojim će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- razmišljanje o mnoštvu izazova, dobrih i loših, radi posljedica koje slijede poslije njihovog izbora (nerad-neuspjeh, tuga, rad-uspjeh, sreća i sl.);
- pojam Božijeg određenja i dijelove života na koje se može utjecati (dobre ocjene, izbor između dobra i zla i sl.);
- pravdanje loših postupaka Božijim određenjem;
- odupiranje unaprijed nametnutim šablonima od strane drugih;
- razmišljanje o vlastitim postupcima i njihovom djelovanju na sudbinu;
- razvijanje poželjnih kompetencija zasnovanih na islamskoj moralnosti i usavršavanje istih do postizanja uspjeha;
- razvijanje kritičkog stava o negativnom uticaju medija na mlade, njihovim sklonostima, kompetencijama i sl.,
- usklađivanje vjerovanja, izbora, postupaka i dove radi postizanje uspjeha.

A.8.2

Opisuje značaj čitanja i razumijevanja poruka Kur'ana iz prijevoda na bosanskom jeziku, te razlikuje tekst Kur'ana i hadisa.

DHP-1.2.1

Opisuje Kur'an, prijevod Kur'ana i Tradiciju.

Razlikuje Božiji govor od govora Poslanika, a.s.

Analizira značaj prijevoda Kur'ana i čuvanja tradicije.

Vrednuje svoj odnosu prema Kur'anu i Tradiciji s ciljem vlastitog razvoja.

KLJUČNI SADRŽAJI

POTREBE MOJE DUŠE

- Prijevod Kur'ana na bosanskom jeziku
- Čuvanje Tradicije

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

U ostvarivanju odgojno-obrazovnog ishoda nastavnik će različitim oblicima rada istaknuti središnju refleksiju na:

- razumijevanje potrebe prevođenja Kur'ana na druge jezike;
- najzapaženije prijevode Kur'ana na bosanski jezik;
- poticanje na čitanje prijevoda Kur'ana;
- mjere koje su se preduzele u očuvanju autentičnosti Tradicije;
- isticanje vrijednosti čitanja hadisa, kao i potrebu njihove primjene;
- razvijenost svijesti o ulozi Govora Božijeg i Tradicije u svakodnevnom životu.

A.8.3

Analizira mudrost u prosuđivanju Davuda i Sulejmana, a.s., te razlikuje tekst Zebura, Biblije i evanđelja i uočava sličnosti u monoteističkim religijama.

Definira pravednost, mudrost i blagodat Božiju.

Opisuje živote poslanika Davuda, a.s., Sulejmana, a.s., kao dokaz mudrosti Božije i pouke ljudima.

Razumije potrebu za mudrošću, pravednošću i korištenje blagodati Božijih.

Objašnjava svoja osjećanja i odnos prema blagodatima, pojavama u društvu i pravednosti.

Prosuduje o negativnim i pozitivnim utjecajima na čovjeka.

Pronalazinajbolja rješenja s ciljem postizanja Božijeg zadovoljstva i očuvanja individualnosti.

DHP-1.2.4 HIS-4.0.3

KLJUČNI SADRŽAJI

UČIM OD DRUGIH

- Mudrost u prosuđivanju i melodija Zebura
- Blagodati Božije približavaju nas Bogu
- Osvježanje razumijevanja kroz Bibliju i Evanđelja
- Koliko smo pravedni

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Ishod se ostvaruje u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika. Može se ostvariti različitim oblicima rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- razvijanje sposobnosti sagledavanja problema iz različitih uglova radi formiranja konačnog mišljenja i stava na primjeru Davuda, a.s.;
- povezivanje kazivanja o Davudu, a.s., s praksom u načinu obraćanja Bogu, odnosu prema ljudima, porodici, hrabrosti, sposobnosti vođenja i sl.;
- upoznavanja s historijom Jevreja i ulogom Zebura u judaizmu;
- uočavanje Božijih blagodati u životu čovjeka na primjeru kazivanja o Sulejmanu, a.s.;
- odnos prema Božijim blagodatima na temelju islama (odgovornost, svrhu korištenja, dijeljenje s drugima i sl.);
- uvid u kazivanja o Sulejmanu, a.s., u svetim knjigama Jevreja i kršćana s ciljem razumijevanja niti koja povezuje monoteističke religije;
- razvijanje pozitivnog stava prema pravednosti i usvajanje osobine pravednosti na primjeru Šuajba, a.s.;

- kritički osvrt vlastite pravednosti u životnim situacijama i razmišljanje o prisustvu pravednosti u zajednici;
- podsticaj i podršku za zalaganje za pravdu i pravednost u svakoj životnoj prilici.

A.8.4

Pokazuje pozitivan stav, nadu i pogled prema životu s ciljem ostvarenja sreće na Dunjaluku i Ahiretu.

Opisuje život na ovom i budućem svijetu, smisao nade, želju za ljubavlju Božjom, ljudski razvoj u duhovnoj i tjelesnoj dimenziji kao dokaz življenja u vjeri.

Razumije potrebu za ostvarivanjem uspjeha s ciljem postizanja sreće na oba svijeta.

Prepoznaje faze ljudskog života i mogućnosti koje postoje u njima.

Uočava razlike između islamskog i vlastitog pogleda na život.

Objašnjava svoja osjećanja, potrebe, težnje i klasificira ih.

Prosuduje o pozitivnim i negativnim utjecajima dunjaluka na čovjeka.

Pronalazi najbolja rješenja na dunjaluku s ciljem postizanja Božijeg zadovoljstva i očuvanja individualnosti.

KMP-1.2.3

KLJUČNI SADRŽAJI

KAKO UREDITI ŽIVOT

- Radost života i posljedice grijeha

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

U cilju ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se:

- usmjeravanje na život u vjeri i nadi s ciljem ostvarenja uspjeha na ovom i budućem svijetu;
- upoznavanje s osnovnim karakteristikama dunjaluka i ahireta, etapama ljudskog života, radi razmišljanja i razvijanja svijesti o načinu posvećenosti i odnosa prema dunjaluku i ahiretu prema učenju islama (prolaznost kao sredstvo ostvarenja uspješne vječnosti, sva djela u službi ostvarenja vječnosti, zalaganje, trud, napor i sl.);
- upoznavanje s djelima koja donose radost u vječnom životu, kao i s radošću koju donosi džennet;
- podsticanje na zalaganje, trud, napor u činjenju dobra radi ostvarenja radosti u vječnom životu, ali i osjećanja radosti i slasti u činjenju dobra;
- štetnost grijeha za duhovnu i tjelesnu sferu života čovjeka i negativne posljedice grijeha kako na ovom tako i u vječnom životu u cilju razvijanja duhovne u tjelesne zaštite u sferama života, a ne u službi zastrašivanja.

A.8.5

Analizira pouke Bitke na Hendeku, Ugovora na Hudejbiji i Oslobođenja Mekke.

Identificira primjere vizionarstva Muhammeda, a.s., i analizira odnos prema domovini.

Opisuje događaje vezane za Bitku na Hendeku, Ugovor na Hudejbiji i Oslobođenje Mekke.

Identificira pouke o savjetovanju, zajedničkom životu, vizionarstvu Poslanika, a.s., i značaju zavičaja.

Djeluje u skladu s identificiranim poukama.

DHP-1.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

IZ ŽIVOTA MUHAMMEDA, A.S.

- Vizionarstvom i savjetovanjem do uspjeha
- Zajednički život traži kompromise
- Težnja za zavičajem

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na: Bitku na Hendeku, Ugovor na Hudejbiji i Oslobođenje Mekke u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke.

Očekuje se da nastavnik:

- generalizira i interpretira navedene događaje na učenicima prihvatljiv način;
- uočava značaj savjetovanja i pozitivne refleksije na zajednički život u zavičaju;
- osmisli projektne zadatke u kojima će se istraživati i analizirati zastupljenost savjetovanja, zajedništvo i odnos prema zavičaju i značaju istih.

A.8.6

Prepoznaje i prosuđuje pravednost na primjeru kazivanja o Muhammedu, a.s., i Ukkašu.

Objašnjava pravednost Muhammeda, a.s.

Opisuje ljubav ashaba prema Muhammedu, a.s.

Vrednuje vlastitu pravednost i ljubav prema Muhammedu, a.s.

DHP-1.1.2

KLJUČNI SADRŽAJI

UČIMO OD DRUGIH

- Ljubav i pravda na primjeru kazivanja o Muhammedu, a.s., i Ukkaš

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda uz prikazivanje pravednosti Muhammeda, a.s., i ljubavi ashaba prema njemu na primjeru kazivanja o Muhammedu, a.s., i Ukkašu.

B

Islam - praktikovanje

B.8.1

Identificira potrebe duše i analizira načine njihovog zadovoljenja.

Navodi potrebe duše.

Objašnjava načine njihovog zadovoljenja.

Upoređuje duhovnu i tjelesnu čistoću i analizira njihov značaj.

Vrednuje vlastiti odnos prema čistoći.

DHP-1.1.2

KLJUČNI SADRŽAJI

POTREBE MOJE DUŠE

- Čistoća u duhovnosti

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi središnju refleksiju na:

- ulogu čistoće u islamu i načine njenog ostvarenja uz poseban osvrt na duhovnu čistoću i puteve njenog postizanja (tevba, namaz, zekat, zikir, činjenje dobra i sl.);
- povezanost duhovne i tjelesne čistoće, grijeha, nečistoće duše, čišćenja od grijeha i čišćenje imetka;
- namaz kao mjerilo kvaliteta ostvarenja duhovne čistoće jer čovjeka povezuje s Bogom, čuva ga od grijeha i podstiče na dobro;
- zekat kao način čišćenja imetka, ali i duše od škrtosti, uskogrudnosti, sebičnosti i sl.;
- komparativnu analizu načina postizanja duhovne čistoće u drugim religijama, s ciljem razvijanja razumijevanja drugih i drugačijih, te u funkciji uočavanja sličnosti u monoteističkim religijama.

B.8.2

Analizira potrebu povezanosti sa Stvoriteljem kroz različite oblike vjerskih dužnosti.

Navodi različite oblike vjerskih dužnosti.

Obrazlaže kako vjerske dužnosti povezuju sa Stvoriteljem.

Uočava i realizuje vlastiti pristup povezivanja sa Stvoriteljem

Upoređuje zekat i sadaku, te analizira način izdvajanja zekata i sadake.

Obrazlaže izdvajanje zekata putem sistema Islamske zajednice.

POO-2.2.2

KLJUČNI SADRŽAJI

POTREBE MOJE DUŠE

Izdvajanje zekata iz dobijenih blagodati

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda B.8.1. i A.8.3., a koje se odnose na čistoću u duhovnosti i blagodati Božije, preporučuje se:

- osvještavanje obaveze izdvajanja zekata iz dobijenih blagodati;
- osvještavanje razlike između zekata i sadake;
- analiziranje načina izdvajanja zekata i sadake;
- podsticanje na izdvajanje zekata putem uspostavljenog sistema Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini uspostavljenog radi jačanja zajednice muslimana.

B.8.3

Objašnjava namaze: jaciju, džumu, bajram i nafile s posebnim povodom.

Objašnjava jaciju namaz i organizira svoje vrijeme prema vremenu ovog namaza.

Navodi i objašnjava namaze: džumu, bajram i nafile.

Interpretira poruke prve hutbe Muhammeda, a.s.

POO-1.3.1

KLJUČNI SADRŽAJI

POTREBE MOJE DUŠE

- Kako da završim dan
- Namazi s posebnim povodima
- Džuma namaz i prva hutba Muhammeda a.s.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi središnju refleksiju na:

- jaciju-namaz (informacije o vremenu i načinu obavljanja, odnosa Poslanika, a.s., prema ovom namazu, vrijednosti ovog namaza i ulogu jacije u rasporedu dnevnih aktivnosti čovjeka, radi podsticanja na razmišljanje o nužnosti obavljanja jacije namaza i uočavanja prednosti onih koji je obave);
- džuma-namaz, bajram-namaz i nafila-namaze na primjerima Muhammeda, a.s., i isticanje njihove vrijednosti i koristi koje nam donose;
- upoznavanje dobrovoljnih molitvi u drugim religijama, s ciljem boljeg upoznavanja drugih i drugačijih.

B.8.4

Memoriše s prijevodom, pravilno izgovara i primjenjuje poruke Kunut-dove i Sejjidul istigfara.

Interpretira Kunut-dovu i Sejjidul istigfar.

Identificira i primjenjuje poruke Kunut-dove i Sejjidul istigfara.

JZK-1.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

POTREBE MOJE DUŠE

- Kunut-dova, Sejjidul istigfar
- Poruke Kunut-dove

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada kroz poticanje memorisanja s prijevodom Kunut-dove i Sejjidul istigfara i djelovanja u skladu s njihovim porukama.

B.8.5

Definira pojmove šerijat i izvori šerijata, analizira značaj Božijeg zakona i klasificira ljudske postupke – „efalul-mukellefin“.

Opisuje šerijat i izvore šerijata.

Analizira klasifikaciju djela u šerijatu.

Analizira i vrednuje vlastiti odnos prema šerijatu.

DHP-1.1.3 DHP-1.2.1

KLJUČNI SADRŽAJI

POTREBE MOJE DUŠE

Upoznajmo Zakon Božiji.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi, na učenicima prihvatljiv način, središnju refleksiju na:

- osnovne informacije o izvorima na kojima se temelji Božiji zakon – šerijat i poticanje na razmišljanje o Božijem zakonu i ljudskim zakonima radi razvijanja pravilnog odnosa prema njima;
- upoznavanje s načinom dopunjavanja pojedinih izvora šerijata na njima bliskim primjerima; Kijas – analogno rješenje nekog šerijatskog pitanja (nepotpuna formulacija rečenice)
- klasifikaciju ljudskih djela od onih strogo naređenih do onih koja su na dobrovoljnoj osnovi, kao i od onih koja su strogo zabranjena do onih koja nije lijepo raditi, odnosno koja izlaze iz granica pristojnosti; (Naredbe – zabrane, dobrovoljne radnje – lijepe radnje)
- komparativno sagledavanje vjerozakona različitih religija, dozvoljenog i zabranjenog u njima, s ciljemuočavanja zajedničkih tačaka i dijelova u kojima se oni razlikuju (razlike interpretirati kontekstualno, jer su važili za određeno vrijeme koje je imalo svoja specifična obilježja) i komparativnog posmatranja uloge moralnosti u svim religijama.

B.8.6

Analizira grijeh, vrste grijeha, istigfar,tevbu.

Definira čovjeka kao biće sklono dobru i zlu, grešku, grijeh, tevbu, savjest.

Analizira vrste grijeha, djelovanje savjesti i način činjenja tevbe.

Razumije potrebu duhovnog čišćenja u islamu.

Analiziravlastiti odnos prema grijehu i tevbi.

TZP-2.3.2

KLJUČNI SADRŽAJI

VLASTITO PREISPITIVANJE

- Greške, grijesi i posljedice
- Priznanje i vlastita odgovornost

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi, na učenicima prihvatljiv način, središnju refleksiju na:

- razlikovanje pojmova greška, grijeh i posljedica koje prouzrokuju;
- povezivanje greške i grijehe s primjerima iz svakodnevnog života, školom, porodicom, uspjehom, neuspjehom i sl.
- smisao i svrhu činjenja tevbe, s ciljem razvijanja sposobnosti suočavanja s vlastitim djelima, prihvatanja odgovornosti za učinjeno i spremnosti za priznavanje vlastite greške radi pokajanja Bogu i izvinjenja ljudima;
- poglede na grijeh, griješenje i načine čišćenja od grijeha u drugim religijama u funkciji građenja tolerantnog stava i međureligijskog razumijevanja;
- djelovanje dobra i zla (meleka i šejtana) koje se manifestira pozitivnim i negativnim mislima;
- predstavljanje savjesti kao snage u odupiranju zlu.

B.8.7

Objašnjava značaj mubarek dana i noći i ibadeta u njima.

Navodi mubarek dane i noći.

Analizira ibadete u odabranim danima i noćima.

Vrednuje vlastiti odnos prema mubarek danima i noćima i ibadetu u njima.

POO-5.2.3 DHP-1.2.1

KLJUČNI SADRŽAJI

MUBAREK DANI I NOĆI

- Odabrani dani i ibadeti
- Odabrane noći i ibadeti

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje ovog ishoda preporučuje se da nastavnik pripremi aktivnosti posvećene:

- odabranim danima i noćima u hidžretskom kalendaru (koji/e su, kada se obilježavaju, kako, u čemu je njihova posebna vrijednost) s ciljem upoznavanja, slijeđenje i njegovanje vlastitog naslijeđa, a poštivanja tuđeg;
- različitim oblicima ibadeta u islamu koje mogu da se primijene u ovim danima i noćima;
- govoru o odabranim danima drugih religija i molitvama u njima.

C

Ihsan i Ahlak - Dobročinstvo i moral

C.8.1

Navodi vlastite sposobnosti i analizira načine ostvarenja životnog cilja i uspjeha.

Navodi i objašnjava imanske šarte.

Definira Božije određenje, slobodnu volju i sudbinu.

Stavlja u odnos Božije određenje, izazove, izbore, uspjeh, neuspjeh.

Prepoznaje vlastite vrijednosti kao Božije blagodati i povezuje ih s uspjehom.

Identificira poželjne kompetencije potrebne za uspjeh i ostvarenje životnih ciljeva kroz savjete Kur'ana i Poslanika, a.s.

Obrazlaže utjecaj vjerovanja, izbora, postupaka i dove na postizanje uspjeha.

GRO-1.1.3 TZP-2.2.3

KLJUČNI SADRŽAJI

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navdenim za odgojno-obrazovni ishod A.8.1.

U SVJETLU BOŽIJEG ODREĐENJA

- Izazovi i nade

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

U ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke za osmi razred važna je usmjerenost na činjenicu impulsivnog razdoblja u kojem većina učenika proživljava sve intenzivniji tjelesni, spoznajno-misaoni i psihosocijalni razvoj. U vjerskom odgoju ovog uzrasta treba uvažavati učeničke sposobnosti formalne logike i apstrakcije i probuđenog interesa za osnovna pitanja života i komunicirati s njima uz puno razumijevanja i strpljenja.

Učenici ove dobi ne prihvataju nametnuta rješenja, nego traže da i oni suodgovorno učestvuju u rješavanju problema i donošenju odluka o sebi, porodici i drugom.

Odgojno-obrazovni ishod A.8.1. se može ostvariti uz aktivan i kreativan rad kojim će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- razmišljanje o mnoštvu izazova, dobrih i loših, radi posljedica koje slijede poslije njihovog izbora (nerad-neuspjeh, tuga, rad-uspjeh, sreća i sl.);

- pojam Božijeg određenja i dijelove života na koje se može utjecati (dobre ocjene, izbor između dobra i zla i sl.);
- pravdanje loših postupaka Božijim određenjem;
- odupiranje unaprijed nametnutim šablonima od strane drugih;
- razmišljanje o vlastitim postupcima i njihovom djelovanju na sudbinu;
- razvijanje poželjnih kompetencija zasnovanih na islamskoj moralnosti i usavršavanje istih do postizanja uspjeha;
- razvijanje kritičkog stava o negativnom uticaju medija na mlade, njihovim sklonostima, kompetencijama i sl.,
- usklađivanje vjerovanja, izbora, postupaka i dove radi postizanje uspjeha.

C.8.2

Opisuje izazove u odrastanju i ponaša se u skladu s učenjem islama.

Analizira značaj moralnosti u islamu.

Navodi moralne izazove u odrastanja i opisuje kako djeluju na ponašanje.

Vlastito ponašanje povezuje s učenjem islama i praktično ga primjenjuje.

DHP-1.2.1

KLJUČNI SADRŽAJI

MORALNOST U ŽIVOTU

Najljepši uzor i moralni izazovi.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada kroz poticanje razvoja znanja o moralnosti, moralnim izazovima, moralnom životu u skladu s propisima i savjetima sadržanim u Kur'anu i Sunnetu. Potrebno je omogućiti aktivno učestvovanje učenika i međupredmetno povezivanje kroz:

- gradnju i očuvanje moralnosti na osnovu učenja islama;
- rješavanje moralnih poteškoća putem primjera iz života poslanika, ashaba, dobrih i učenih ljudi, te pomoći im u prevazilaženju istih i jačanju moralnosti; savladavanje izazova nemoralnosti i pružanje podrške u jačanju i suprostavljanju tim izazovima (ne osuđivati slabosti prema njima).

C.8.3

Prihvata Muhammeda, a.s., za svog moralnog uzora i pronalazi pouke iz života njegove porodice.

Navodi i opisuje uzore u životu.

Identificira moralne pouke iz života Poslanikove, a.s., porodice.

Slijedi Muhammeda, a.s., i prihvata ga za svog moralnog uzora.

KLJUČNI SADRŽAJI

MORALNOST U ŽIVOTU

- Moralnost u svjetlu Poslanikove porodice.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se:

- isticanje činjenice da je Poslanik, a.s., poslan da upotpuni plemenitost kod ljudi i nužnost postojanja uzora u moralnosti;
- navođenje različitih primjera moralnog postupanja iz života Muhammeda, a.s., bitnim za uzrast učenika (odijevanje, govor, poštivanje, odnos prema porocima i izazovima društva i sl.),
- podsticanje na samoanalizu moralnosti radi njenog unapređenja.

C.8.4

Pokazuje svakodnevnu predanost etičkoj praksi islama i afirmativno djeluje na vršnjake u izvršavanju dužnosti te revidira svoje prosuđivanje na osnovu novih saznanja i usklađuje ponašanje u duhu islama.

U skladu s razradom svih odgojno-obrazovnih ishoda za osmi razred.

POO-2.1.1 POO-2.2.1

KLJUČNI SADRŽAJI

Svi preporučeni sadržaji islamske vjeronauke za osmi razred.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

U skladu s preporukama svih odgojno-obrazovnih ishoda za osmi razred.

D

Kulturno-civilizacijsko naslijeđe

D.8.1

Opisuje i objašnjava razvoj zajednice muslimana, te osmišljava vlastite aktivnosti s ciljem jačanja zajedništva u svom okruženju.

Definira život u zajednici, porodicu, džemat, hilafet, ummet.

Opisuje razvoj različitih oblika zajedništva.

Razumije potrebu za ostvarivanjem uspjeha i zadovoljstva u okviru zajednice

Prepoznajefaze organiziranja Islamske zajednice i značaj njenog djelovanja.

Prosuduje o negativnim i pozitivnim utjecajima dunjaluka na zajedništvo.

Analizira vlastiti odnos prema zajednici.

DHP-1.2.1 DHP-1.2.2

KLJUČNI SADRŽAJI

ZAJEDNICA MUSLIMANA

Razvoj zajednice muslimana

Moj doprinos Islamskoj zajednici u Bosni i Hercegovini

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

historijski prikaz nastanka i razvoja zajednice muslimana, od nastanka zajednice muslimana u Medini, širenjai pada hilafeta

isticanje značaja i snage u zajedništvu i slabost u razjedinjenosti;

identificiranje različitih oblika zajedništva muslimana, radi stvaranja pozitivnog stava o njima, otkrivanja uloge, vrijednosti, prava i obaveza u navedenim zajednicama;

sažet pregled nastanka i razvoja Islamske zajednice u BiH do 1992. godine (način organiziranja, uloga i poteškoće koje je imala islamska zajednica);

ulogu Islamske zajednice u očuvanju vjerskog i kulturnog identiteta Bošnjaka;

razvijanje osjećanja pripadnosti islamskoj zajednici, radi njenog razvijanja, jačanja, djelovanja, afirmiranja kroz mlade ljude;

organiziranje posjeta različitim institucijama islamske zajednice.

D.8.2

Definira kasabu, šehar, varoš, turbe, medresu i analizira urbano uređenje bosanskih šehera, običaje i kulturu Bošnjaka nekada i sada.

Opisuje život u prijašnjim naseljima.

Razumije potrebu za životom u kome se uvažavaju potrebe duše i tijela.

Prepoznaje razlike između organiziranja života nekad i sad, mogućnosti koje postoje u njima.

Ispravlja pogrešna shvatanja o vlastitoj kulturi.

GEO-1.2.4 DHP-1.2.3

KLJUČNI SADRŽAJI

ZAJEDNICA MUSLIMANA

Materijalni izraz islamske duhovnosti u Bosni i Hercegovini.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- poređenje današnjih naselja i naselja u prošlosti i organiziranje života u zajednici nekad i sad (koliko odgovaraju duhovnim i tjelesnim potrebama);
- nastanak velikih bosanskih šehera i isticanje zajedničkih elemenata u njima;
- ulogu džamija, tekija, medresa i turbeta u očuvanju vjerskog i kulturnog identiteta.

► Osnovno ► IX.

Godine učenja i podučavanja predmeta: 9

A

Iman - vjerovanje

A.9.1

Analizira snagu dove u prevazilaženju životnih izazova uz Božiju pomoć.

Objašnjava pojam dove, njenu vrijednost i snagu.

Prepoznaje potrebu za učenjem i primjenom učenja, radi ostvarivanja uspjeha u životu na oba svijeta.

Procjenjuje koje su preporučene dove za ostvarenje životnih ciljeva kroz savjete Kur'ana i Poslanika, a.s.

Osposobljavane za građenje životnih ciljeva uz pomoć dove, zalaganja i truda na principima islama.

KMP-1.2.3

KLJUČNI SADRŽAJI

U OKRILJU DOVE

Dova, moje najjače oružje.

Oslonac koji imam i kada svi drugi nestanu.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

U ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke za deveti razred važna je usmjerenost na činjenicu da se završava faza osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja u vjeri, te se nastavlja faza srednjoškolskog kurikulumu;

Obzirom da se mladi u ovoj dobi osjećaju zrelijim važno je da im se prilazi s puno uvažavanja i da im se osigura prostor za testiranje i svjedočenje njihove zrelosti.

Potrebno ih je osnaživati pred neizvjesnošću koju donosi budućnost, npr. nezaposlenost, uništavanje životne sredine, prenaseljenost, političke krize i sl.

Odgojno-obrazovni ishod A.9.1. se može ostvariti različitim oblicima rada i to aktivnostima i projektima kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- pomaganje učenicima u pronalaženju oslonca na životnom putu;
- razvijanje senzibiliteta za potrebu kontinuiranog obraćanja Allahu, dž.š. u sreći i iskušenjima, radi zadobijanja Njegove pažnje i zadovoljstva;
- interpretaciju dove kao puta na kojem čovjek crpi duhovnu snagu i preporođuje dušu;
- analizu uvjeta za upućivanje dove, preporučenih vremena za učenje dove, dova iz svakodnevnog života;
- razumijevanje utjecaja snage dove u životu vjernika;
- evaluiranje saznanja o dovi s ciljem prihvatanja dove kao oslonca koji postoji i kada svi drugi nestanu i kada se svaka nada izgubi.

A.9.2

Koristi se, prilikom donošenja odluke i izbora uzora, vođe i sl., svijetlim primjerima Božijih poslanika i časnih ljudi iz historije islama.

Izdvađa i koristi pouke iz života Božijih poslanika.

Procjenjuje koje su moralne sposobnosti najpogodnije za ostvarenje životnih ciljeva, sreće i zadovoljstva kroz primjere Božijih poslanika.

Prilagođava i gradi svoje sposobnosti i ciljeve u skladu s moralnim zahtjevima islama.

Procjenjuje svoje zalaganje i trud, uklanjanjem negativnih i razvijanjem pozitivnih sklonosti.

JZK-1.2.2 JZK-1.2.3

Primjenjuje i predlaže načine za postizanje uspjeha, te vrednuje vlastiti uspjeh.

KLJUČNI SADRŽAJI

POTRAGA ZA SREĆOM

- Poslanici – orijentiri u pronalaženju sreće
- Ja i svijet u kojem živim
- Živjeti vrijednosti između dobra i zla
- Ko upravlja mojim životom

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

U ostvarivanju odgojno-obrazovnog ishoda nastavnik će različitim oblicima rada istaknuti središnju refleksiju na:

- odgovarajuće primjere koji će jasno pružiti pomoć učeniku u pravljenju izbora i biranju uzora, vođe i sl., u svijetlim primjerima poslanika i časnih ljudi iz historije islama;
- retrospektivu kur'anskih kazivanja o poslanicima i njihovih načina pronalaska sreće;
- poticanje na razmišljanje o svijetu u kome žive, njegovim izazovima, vlastitim mislima o njemu, nadama koje budi u njima, radoznalosti o njemu;
- osposobljavanje učenika za zadatke i obaveze koje donosi samostalnost.

A.9.3

Izdvaja i analizira poruke Oproštajnog govora i sure En-Nasr.

Objašnjava prolaznost života na primjeru preseljenja Muhammeda, a.s.

Opisuje Poslanikov, a.s., hadž, i analizira poruke njegovog govora s Arefata.

Identificira poruke Oproštajnog govora i sure En-Nasr te djeluje u skladu s njima.

Povezuje kraj objave i poslanstva.

Opisuje preseljenje Muhammeda, a.s., na Ahiret.

Objašnjava smisao života u skladu s učenjem islama.

Objašnjava ispoljavanje tuge i ponašanje prilikom gubitaka u životu u skladu s učenjem islama.

DHP-2.1.2 DHP-2.1.3

KLJUČNI SADRŽAJI

IZ ŽIVOTA MUHAMMEDA, A.S.

- Poslanikov a.s. hadždž
- Kraj Objave i poslanstva

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika. Može se ostvariti različitim oblicima rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na kraj objave i poslanstva, i propitivanje smisla života u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke.

Očekuje se da nastavnik:

- pomogne mladima u prevlađivanju gubitaka u životu, razvijanju pogleda na život i smrt (neizbježnost smrti kao odredbe Božije, smrti kao dijela života i prelaska u drugi vid življenja, na značaj optimističkog pogleda na budućnost);
- informiše o različitim načinima ispoljavanja tuge, ukaže na značaj poštivanja osjećanja drugih (posjeta ožalošćenim, pomoć, iskazivanje saučešća, klanjanje dženaze, učenje dova za umrlog i ožalošćene i sl.);
- postepeno i sistematično uvede učenika u razumijevanje događaja koji su nagovijestili preseljenje Muhammeda, a.s., na ahiret i kraj poslanstva;
- ukaže na poruke Oproštajnog govora i sure En-Nasr s akcentom na njihovu primjenu u životu muslimana danas.
- interpretira događaj vezan za smrt Poslanika, a.s., i postupanje ashaba u vezi s njom;
- istražuje i analizira običaje Bošnjaka vezanih za smrt i ispraćaj umrle osobe.

A.9.4

Identificira Božije stvaranje u paru na primjerima dan – noć, muško – žensko, plus – minus...

Uočava mudrost Božiju u stvaranju čovjeka i razumije potrebu za suprotnim spolom.

Objašnjava moralno ponašanje u odnosu prema suprotnom spolu i zastupa/štiti stav islama o odnosu prema suprotnom spolu.

Prihvata savjete islama o građenju odnosa prema suprotnom spolu na principima moralnosti i čistote.

DHP-1.2.4

KLJUČNI SADRŽAJI

SAVRŠENO BOŽIJE STVARANJE

- Sve je stvoreno u paru
- Težnja ka suprotnom spolu
- Smisao porodičnih odnosa

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Obzirom da je većina mladih do ove dobi već je doživjela svoju spolnu zrelost, potrebno im je kroz različite sadržaje pomoći da pozitivno i realno poimaju vlastito tijelo. Budući da veliki broj njih u ovoj dobi proživljava iskušenja razvoja seksualnosti, stječe svijest o spolu i dvostrukim moralnim normama, nastavnik treba da podsjeća na stvaranje Božije u paru i jednakost pred Bogom u obavezama i pravima, ali i normama ponašanja. Središnju reflesiju treba staviti na:

- adekvatne odgovore na savremene društvene norme i izazove modernog života;
- podsticanje mladih na promišljanje i proučavanje Božijih znakova stvaranja u paru u sklopu Njegovog stvaranja svijeta u kome žive;
- interpretaciju moralnih normi kao dijela Božijeg uređenja svijeta i uređenja vlastitog života.

U cilju ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda nastavnik može predložiti pitanja/probleme u skladu s interesovanjima i mogućnostima učenika i aktuelnim dešavanjima.

A.9.5

Opisuje religioznost među mladima i primjenjuje vlastitu vjeru.

Definira religioznost, sekte, praznovjerje, dobro i zlo.

Prepoznaje negativan utjecaj iz okruženja i razlikuje Pravi od krivog puta.

Uspoređuje vlastitu religioznost s religioznošću drugih kao i s religioznošću Poslanika, a.s.

Podržava islam i pokazuje vjersku toleranciju.

DHP-1.2.2 DHP-1.3.1

KLJUČNI SADRŽAJI

- Religioznost mladih
- Vjerska tolerancija

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Zadatak nastavnika je da organizira iskustva učenja i poučavanja o religioznosti među mladima na način da nakon susreta s odabranim temama, utemeljenih na kur'anskim kazivanjima o dilemama koje su imali poslanici, njihovom načinu traganja za istinom i odgovorima na zapitanosti i dileme, učenici u analizi i oblikovanju svojih stajališta primjenjuju navedeno u razradi odgojno-obrazovnog ishoda. Preporučuje se aktivno uključivanje učenika kroz:

- spoznaju snage vjere u Jednog Boga;

- pružanje pomoći u nadilaženju različitih konflikta u duhovnoj i materijalnoj sferi života;
- suočavanje sa stvarnošću alternativne religioznosti, sektama, okultistima, praznovjerjem i sl.;
- izgrađivanje kritičkog mišljenja o ovim pojavama i uspješnoj religijskoj orijentaciji, bez skretanja s Pravog puta;
- jačanje religioznosti kod mladih odabranim ajetima i hadisima o ovoj temi, kao i savjetima učenih ljudi;
- podsticanje na donošenje vlastitih zaključaka i odupiranje nametanju ideja drugih, ali i usmjeravanje u traganju za Bogom na pravilan način.

B

Islam - praktikovanje

B.9.1

Memoriše s prijevodom, pravilno izgovara i primjenjuje poruke namaske dove, sura El-Fil i El-Asr.

Interpretira namasku dovu, sure El-Fil i El-Asr.

Izdvaja i primjenjuje poruke namaske dove, sure El-Fil i El-Asr.

POO-4.2.3 JZK-1.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

U OKRILJU DOVE

Sure El-Fil i El-Asr (namaska dova).

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

- Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada kroz poticanje memorisanja s prijevodom namaske dove, sura El-Fil i El-Asr i djelovanja u skladu s njihovim porukama.

B.9.2

Analizira smisao davanja zekata.

Uočava povezanost ibadeta i zekata.

Objašnjava smisao davanja zekata.

Analizira odnos prema zekatu danas.

POO-2.2.2

Podržava prikupljanje zekata putem sistema Islamske zajednice.

KLJUČNI SADRŽAJI

ZEKAT

Smisao davanja zekata

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada kroz razvijanje svijesti o smislu ibadeta zekata u današnjem vremenu. Preporučuje se:

- osvještavanje veze između ibadeta i zekata;
- interpretiranje smisla davanja zekata u skladu sa stavom Islamske zajednice;
- analiziranje odnosa pojedinca, grupe i društva općenito prema zekatu;
- razvijanje osjećaja pripadnosti zajednici muslimana;
- afirmisanje prikupljanja zekata putem sistema Islamske zajednice.

C

Ihsan i Ahlak - Dobročinstvo i moral

C.9.1

Navodi nekonvencionalne alternative u životu, diskutuje i kritički se odnosi prema njima, te izdvaja načine njihovom odupiranju.

Pravilno i efikasno raspoređuje svoje vrijeme u svjetlu poruka sure Asr.

Izdvaja i koristi pouke iz života Božijih poslanika.

Procjenjuje koje su moralne sposobnosti najpogodnije za ostvarenje životnih ciljeva, sreće i zadovoljstva kroz primjere Božijih poslanika.

Prilagođava i gradi svoje sposobnosti i ciljeve u skladu s moralnim zahtjevima islama.

Procjenjuje svoje zalaganje i trud, uklanjanjem negativnih i razvijanjem pozitivnih sklonosti.

Primjenjuje i predlaže načine za postizanje uspjeha, te vrednuje vlastiti uspjeh.

Prepoznaje negativan utjecaj iz okruženja i razlikuje Pravi od krivog puta.

Uspoređuje vlastitu religioznost s religioznošću drugih kao i s religioznošću Poslanika, a.s.

Podržava islam i pokazuje vjersku toleranciju.

Interpretira viziju dobra i stvarnost zla uz pojačano samopouzdanje, jaču volju, odlučnost i istrajnost u dobru i oslanjanju na Uzvišenog Allaha.

Analizira značaj vremena iz ugla učenja islama.

Vrednuje kvalitet vlastitog slobodnog vremena.

Prepoznaje vrijednosti u vlastitom životu.

Prihvata poruke sure Asr.

DHP-1.2.1 DHP-1.3.1 TZP-2.3.2

KLJUČNI SADRŽAJI

POTRAGA ZA SREĆOM

- Ja i svijet u kojem živim
- Živjeti vrijednosti između dobra i zla
- Ko upravlja mojim životom

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

U ostvarivanju odgojno-obrazovnog ishoda nastavnik će različitim oblicima rada istaknuti središnju refleksiju na:

- odgovarajuće primjere koji će jasno pružiti pomoć učeniku u pravljenju izbora i biranju uzora, vođe i sl., u svijetlim primjerima poslanika i časnih ljudi iz historije islama;
- retrospektivu kur'anskih kazivanja o poslanicima i njihovih načina pronalaska sreće;
- poticanje na razmišljanje o svijetu u kome žive, njegovim izazovima, vlastitim mislima o njemu, nadama koje budi u njima, radoznalosti o njemu;
- osposobljavanje učenika za zadatke i obaveze koje donosi samostalnost.
- spoznaju snage vjere u Jednog Boga;
- pružanje pomoći u nadilaženju različitih konflikta u duhovnoj i materijalnoj sferi života;

- suočavanje sa stvarnošću alternativne religioznosti, sektama, okultistima, praznovjerjem i sl.;
- izgrađivanje kritičkog mišljenja o ovim pojavama i uspješnoj religijskoj orijentaciji, bez skretanja s Pravog puta;
- jačanje religioznosti kod mladih odabranim ajetima i hadisima o ovoj temi, kao i savjetima učenih ljudi;
- podsticanje na donošenje vlastitih zaključaka i odupiranje nametanju ideja drugih, ali i usmjeravanje u traganju za Bogom na pravilan način.

Pored navedenih preporuka potrebno je pomoći mladom čovjeku u odupiranju nekonvencionalnim alternativama u životu, putem naglašavanja moralnosti i preventivnog djelovanja protiv poroka i beznađa. Nastavnik može vlastitim primjerom inicirati učeničku samoanalizu posjedovanja dobra i zla, u djelima, govoru, mislima u funkciji korekcije i samopopravljanja. Značajno je da se u ovom procesu bude vrlo iskreno i samokritično. Može se ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na raspoređivanje vremena, slobodno vrijeme, praktične životne vrijednosti i poruke sure Asr u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke.

C.9.2

Prepoznaje poroke duhana, alkohola, droge, kocke, bluda, prostitucije i argumentuje njihove štetne posljedice.

Analiziranje stepena involviranja medija, alkohola, droge, kocke, bluda i drugih poroka u svakodnevnom kreiranju našeg života

Osposobljavanje za odupiranje porocima u svakodnevnom životu

TZP-2.2.3

KLJUČNI SADRŽAJI

POTRAGA ZA SREĆOM

Ko upravlja mojim životom.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda B.9.1. nastavnik treba osvijestiti učenike da sreća i zadovoljstvo nisu u odavanju zlu i različitim porocima, već u snazi njihovom odupiranju radi dosljednosti svrsi svog postojanja.

Preporučuje se:

- suočavanje sa stvarnošću života, ko treba da daje putokaze u životu muslimana, a čiji savjeti se stvarno prihvataju;
- podsticanje na razmišljanje o utjecaju medija, nagona, društva i sl., na ponašanje i izbore čovjeka;
- samoanalizu različitih utjecaja koji nas oblikuju (prepoznati ih, jasno izdvojiti i razviti način kako se oduprijeti njihovom utjecaju).

C.9.3

Podržava prirodni koncept u pitanju spolnosti.

Uočava mudrost Božiju u stvaranju čovjeka i razumije potrebu za suprotnim spolom.

Objašnjava moralno ponašanje u odnosu prema suprotnom spolu i zastupa/štiti stav islama o odnosu prema suprotnom spolu.

Prihvata savjete islama o građenju odnosa prema suprotnom spolu na principima moralnosti i čistote.

TZP-2.3.2

KLJUČNI SADRŽAJI

SAVRŠENO BOŽIJE STVARANJE

Težnja ka suprotnom spolu.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Obzirom da je većina mladih do ove dobi već je doživjela svoju spolnu zrelost, potrebno im je kroz različite sadržaje pomoći da pozitivno i realno poimaju vlastito tijelo. Budući da veliki broj njih u ovoj dobi proživljava iskušenja razvoja seksualnosti, stječe svijest o spolu i dvostrukim moralnim normama, nastavnik treba da podsjeća na stvaranje Božije u paru i jednakost pred Bogom u obavezama i pravima, ali i normama ponašanja. Središnju reflesiju treba staviti na:

- adekvatne odgovore na savremene društvene norme i izazove modernog života;
- podsticanje mladih na promišljanje i proučavanje Božijih znakova stvaranja u paru u sklopu Njegovog stvaranja svijeta u kome žive;
- interpretaciju moralnih normi kao dijela Božijeg uređenja svijeta i uređenja vlastitog života.

U cilju ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda nastavnik može predložiti pitanja/probleme u skladu s interesovanjima i mogućnostima učenika i aktuelnim dešavanjima.

C.9.4

Pokazuje samopouzdanje i samokritičnost u odnosu prema virtuelnoj stvarnosti i rješavanju mladalačke krize.

Analizira virtualnu stvarnost iz ugla islama.

Razlikuje dobro od zla u životu i virtualnoj stvarnosti.

Djeluje u skladu s dobrom, utemeljenim na islamskom učenju.

TIT-5.1.2 TZP-2.2.3

KLJUČNI SADRŽAJI

POTRAGA ZA SREĆOM

Vjera i virtualna stvarnost.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se da nastavnik u interakciji s učenicima pronalazi ključ pozitivnog rješenja mladalačke krize, uz razvijanje samoosjećanja, samopouzdanja i samorespekta.

C.9.5

Podržava ekološku svijest utemeljenu na islamskom učenju.

Djeluje u skladu s ekološkim principima utemeljenim na islamskom učenju.

Interpretira život u islamu kao život u skladu s harmonijom koju je Bog uspostavio.

Interpretira značaj i ulogu ekologije u islamu.

POO-2.3.3 DHP-1.2.5

Razvija ekološku svijest utemeljenu na islamskom učenju.

KLJUČNI SADRŽAJI

ISLAMSKA KULTURA U BOSNI I HERCEGOVINI

Ekologija u islamu.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

U obradi ovog tematskog područja nastavnici mogu predložiti pitanja/probleme u skladu s interesovanjima i mogućnostima učenika i aktuelnim dešavanjima i organizirati problemsku nastavu.

C.9.6

Pokazuje svakodnevnu predanost etičkoj praksi islama i afirmativno djeluje na vršnjake u izvršavanju dužnosti te revidira svoje prosuđivanje na osnovu novih saznanja i usklađuje ponašanje u duhu islama.

Definira moral, vrline, ljudskost, čestitost, ahlak, dobro, prijateljstvo.

Razlikuje dobro od zla u životu.

Djeluje u skladu s dobrom, utemeljenim na islamskom učenju.

Prihvata moralno ponašanje na putu osamostaljivanja i odvaja ga od nemoralnog.

Uspoređuje vlastitu moralnost s moralnošću drugih, kao i s moralnošću Poslanika, a.s.

Bira prijatelje u skladu s islamskim učenjem.

Procjenjuje koje su moralne sposobnosti najpogodnije za ostvarenje životnih ciljeva kroz savjete Kur'ana i Poslanika, a.s.

Odvaja mubarek dane i noći od onih koji to nisu i uspoređuje način njihovog obilježavanja.

Procjenjujekojinačin obilježavanja je vredniji za ostvarenje pune ljudskosti i jasno procjenjuje vrijednost socijalnih akcija u zajednici.

Učestvuje u socijalnim akcijama u zajednici.

MTP-2.3.1 MTP-2.3.2

KLJUČNI SADRŽAJI

IZABERI SVOJ PUT

- Put ka samostalnosti
- Druženje i prijateljstvo
- Dobro je moj izbor
- Smisao života
- Izbor iz Hidžretskog kalendara

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada kroz poticanje razvoja znanja o osamostaljivanju i biranju vlastitog puta u izboru zanimanja, obrazovanja, prijatelja i dobra općenito u skladu s propisima i savjetima sadržanim u Kur'anu i Sunnetu. Potrebno je omogućiti aktivno učestvovanje učenika i međupredmetno povezivanje kroz:

- postepeno i sistematično navođenje na razmišljanje o metakognitivnosti u cilju odgajanja u vjerničkom duhu;
- podsjećanje na moralne granice u životu kao bitne i neizostavne radi dostojnog života pojedinca i zajednice, s ciljem njihovog prosperiteta i napretka;
- kur'anski opis moralnosti i savjete dobijene od mudrog Lukmana;
- osvrnuti se na temeljne vrijednosti moralnog čovjeka i usmjeriti na njihovo postizanje;
- razumijevanje postavljenja granica od Uzvišenog Allaha kao dobra za čovjeka, a ne kao poteškoće;
- uočavanje vrline koje posjeduju i pokazuju, osjećanjima koja bude u njima te vrline, radi jačanja želje za njegovanjem i gradnjom vrline u životu;

- razvijanje zadovoljstva radi posjedovanja vrlina;
- podsticati posjećivanje bolesnih, umrlih, napuštenih i sl., kao i volonterski rad izvan učionice;
- govor o drugima i drugačijima u kontekstu mubarek-dana i običaja vezanih za njih.

D Kulturno-civilizacijsko naslijeđe

D.9.1

Obrazlaže utjecaj islama na identitet Bošnjaka.

DHP-1.1.1 DHP-1.1.2
DHP-1.1.3

Definira identitet i objašnjava odnos identiteta, vjere i domovine.

Opisuje Bosansko susretanje s islamom.

Analizira elemente identiteta bošnjaka.

KLJUČNI SADRŽAJI

NAŠA DOMOVINA I IDENTITET

- Bosansko susretanje sa islamom
- Islam i identitet Bošnjaka

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgovno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na odnos identiteta, islama i domovine u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke.

Preporučuje se:

- nastavak oblikovanja identiteta mladih kroz vjersku i nacionalnu pripadnost;
- izdvajanje elementa kulturno-historijskog naslijeđa koji svjedoče nastavak gradnje zatečene kulture pod utjecajem islama (nadgrobni spomenici, dovišta, molitva, bogomolje, običaji pri rođenju, vjenčanju i sl.);
- razvijanje svijesti o zajedništvu u različitosti i individualnosti unutar tog zajedništva, kao volji Božijoj;
- naglašavanje troznamenastog obilježja našeg identiteta: po vjeri muslimani, po narodnosti Bošnjaci, po državljanstvu Bosanci i Hercegovci;
- razvijanje svijesti o vlastitom porijeklu i pripadnosti Bosni i Hercegovini kao i pozitivne slike o vlastitoj vjeri, kulturi, tradiciji i kulturnom naslijeđu.

D.9.2

Upoređuje poruke Ahdname sa savremenim konvencijama o ljudskim pravima.

DHP-1.2.3

Objašnjava razlog potpisivanja Ahdname.

Analizira sadržaj Ahdname u kontekstu ljudskih prava i suživota.

KLJUČNI SADRŽAJI

NAŠA DOMOVINA I IDENTITET

Ahdnama – bosanska "karta slobode"

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se upoznavanje učenika s ovim dokumentom, njegovim značajem i vrijednosti, kao i samim sadržajem bitnim za današnju gradnju tolerancije, suživota i mira. Nastavnik treba da podstiče učenike na iščitavanje Ahdname i izdvajanje elemenata koji ukazuju na suživot, uvažavanje i toleranciju prema drugim narodima i vjerama u BiH. Poželjno je podstaknuti ih i na razmišljanje o sadašnjosti i porukama Ahdname.

D.9.3

Opisuje živote pravednih halifa, navodi njihove doprinose, izdvaja pouke i primjenjuje ih.

Definira pojmove halifa i hilafet.

Navodi, opisuje i analizira živote pravednih halifa.

Izdvaja pouke iz njihovog života i primjenjuje ih.

DHP-2.1.2 DHP-2.1.3

KLJUČNI SADRŽAJI

IZ ŽIVOTA MUHAMMEDA A.S.

Pravedne halife

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje ovog ishoda preporučuje se:

- uočavanje vrijednosti pravednih halifa na kojima se gradi zajednica u skladu s učenjem islama.
- postavljanje zadataka koji se odnose na: najznačajnija obilježja svakog halife iz ovog razdoblja,
- upoređivanje njihovih života, viđenje značaja svakog od pravednih halifa, prepoznavanje vrijednosti vođe u njima, te povezivanje pravednih halifa s aktuelnom životnom stvarnošću.

D.9.4

Definira instituciju vakufa, navodi primjere i objašnjava njegovu ulogu kroz vrijeme.

Analizira i procjenjuje značaj institucije vakufa.

Vrednuje značaj vakufa za zajednicu.

DHP-1.2.4

KLJUČNI SADRŽAJI

ISLAMSKA KULTURA U BOSNI I HERCEGOVINI

Vakuf nekad i sad.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje ovog ishoda preporučuje se:

- istraživanje uloge i značaja vakufa kroz historiju za zajednicu (u oblasti odgoja, obrazovanja, ekonomije, socijalne i zdravstvene zaštite, privrede i sl.),
- istraživanje uloge i značaja vakufa danas.

D.9.5

Analizira kulturu stanovanja, odijevanja i ishrane u islamu.

Analizira kulturu stanovanja, življenja, odijevanja i ishrane u islamu.

Izražava stavove o vlastitoj kulturi življenja i odvaja je od kultura drugih.

DHP-1.2.4 DHP-1.2.5

Procjenjuje, kroz savjete Kur'ana i Poslanika, a.s., koje su kvalitete bosansko-muslimanske kulture najpogodnije za ostvarenje životnih ciljeva.

KLJUČNI SADRŽAJI

ISLAMSKA KULTURA U BOSNI I HERCEGOVINI

Kultura stanovanja, odijevanja i ishrane.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se:

- podsticanje na analitički komparativni pristup kulturi stanovanja nekada i sada s ciljem uočavanja pozitivnog u bosansko-muslimanskoj kulturi stanovanja;
- obrazlaganje značaja očuvanja kulturnog naslijeđa, intime vlastitog života i duhovnosti u njemu;
- provođenje vlastitih istraživanja i osvrta u zajednici na različite kulture i različite aspekte kulture življenja unutar jedne kulture (vjenčanja, rođenja, obilježavanja mubarek dana i noći, odijevanja, govora, ponašanja, odnosa prema komšijama i sl.);
- prikazivanje uloge i značaja ekologije iz ugla islamskog učenja a u skladu s mogućnostima i interesima učenika kao i aktualnim dešavanjima.

Srednje obrazovanje - Gimnazije

► Srednje ► I.

Godine učenja i podučavanja predmeta: 10

A

Iman - vjerovanje

A.1.1

Opisuje razvoj vjere zajedno s razvojem čovjeka na Zemlji i zajedničku misiju svih Božijih poslanika, od Adema, a.s., do Muhammeda, a.s.

PNP-4.4.3 HIS-2.0.3 HIS-3.0.1

Identificira blagodati uz koje čovjek ostvaruje svoju ljudskost i ima prednost nad melecima.

Analizira islam kao iskonsku i prirodnu Božiju vjeru i prihvata ga kao unutarnji i neodvojivi dio same ljudske prirode.

Upoređuje misije Božijih poslanika identificirajući vjeru u Jednog Boga, naređivanje dobra i odvratanje od zla kao zajedničko i razlike u pogledu zakona i uputa.

Objašnjava kontinuitet vjerovanja u Jednog Boga i dopunjavanje objavljenog Zakona na temeljima tevhida.

KLJUČNI SADRŽAJI

OD „POUČAVANJA IMENIMA“ DO NAREDBE „UČI“

- Islam kao iskonska i prirodna Božija vjera
- Islam u povijesti od Adema, a.s., do Muhammeda, a.s.
- Vjera u Boga je jedna, a zakona je više

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

U ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke, u skladu s razradom kao i potrebama, interesima i mogućnostima učenika, važna je usmjerenost na individualnu uključenost i doprinos učenika, razvojnih i intelektualnih želja za islamsku vjeronauku, kao i na praćenje individualnog razvoja učenika u usvajanju znanja, vještina i vrijednosti. Preporučuje se, pored oblika, metoda i tehnika kojima će se na odgovarajući način obraditi predloženi sadržaji, korištenje pristupa koji će u prvi plan staviti lično iskustvo učenika.

Odgojno-obrazovni ishod A.1.1. s može ostvariti različitim oblicima rada i to aktivnostima i projektima kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- retrospektivu prikaza odabranih Allahovih poslanika uz isticanje zajedničke niti njihovog poslanja;
- analizu (individualno, u paru, grupno ili u formi debate ili diskusije) hadisa: „Najbolji vid predanosti Bogu jeste stjecanje znanja“;
- osvještavanje činjenice da je u povijesti čovjeka samo jedna vjera, koja je ovisno od socijalno-povijesnog konteksta imala primjerene norme, standarde i zakone, a uvijek bila vjera u Jednog Boga – zajednički korijeni monoteističkih religija.

A.1.2

Opisuje smisao vjerovanja i prepoznaje vjeru kao životnu energiju koja čovjeku daje snagu u susretu sa životnim izazovima.

Identificira i prihvata temelje imana.

Obrazlaže tevhid kao temelj islama koji u čovjeku formira najviši stepen samopoštovanja.

Analizira vjerovanje u duhovna bića, objave, poslanstvo, vječnost i slobodnu volju.

DHP-5.2.2

KLJUČNI SADRŽAJI

TEMELJI IMANA

- Vjerovanje u Jednog Boga i duhovna bića
- Objave i poslanstvo
- Vječnost i slobodna volja

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

U ostvarivanju odgojno-obrazovnog ishoda odgovarajući primjeri trebaju jasno demonstrirati ključne sadržaje kako bi učenici mogli uočiti važnost imanskih šarta u razumijevanju vlastitog odnosa prema njima (poželjno je davati individualne i grupne projektne zadatke kojima se mogu identificirati stavovi učenika o imanskim šartima u cilju usmjerenja i pravilnog razumijevanja imanskih šarta kao i djelovanja u skladu s njima).

A.1.3

Povezuje temelje vjerovanja s životom i određuje svoje prioritete prema njima.

Spoznaje značaj i vrijednost vjerovanja u imanske šarte i djeluje u skladu s njima.

Procjenjuje vlastiti iman i afirmativno djeluje na druge.

DHP-1.2.1

KLJUČNI SADRŽAJI

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navdenim za odgojno-obrazovni ishod A.1.2.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navdenim za odgojno-obrazovni ishod A.1.2

A.1.4

Definira i objašnjava pojmove: islam, monoteizam, politeizam, ateizam, objava – vahj, sunnet, meleki, Sudnji dan, slobodna volja, kadaa i kader.

Objašnjava islam kao vjeru koja je unutarnji i neodvojivi dio same prirode čovjeka putem koje čovjek pokazuje predanost Jednom Bogu i povratak iskonskoj, prvobitnoj Istini koja je bit svake Božije objave.

Razlikuje pojmove monoteizam, politeizam i ateizam.

Objašnjava pojmove objava – vahj i sunnet kao i njihov značaj u očuvanju izvornog učenja.

Analizira pojmove: meleki, Sudnji dan, slobodna volja, kada i kader.

DHP-5.2.2 HIS-2.0.2 HIS-3.0.1

KLJUČNI SADRŽAJI

- Objava
- Historija Kur'ana i njegov sadržaj
- Sunnet – drugi izvor islama
- Vjerovanje u Jednog Boga i duhovna bića
- Objave i poslanstvo
- Vječnost i slobodna volja

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na islam, monoteizam, politeizam, ateizam, objavu – vahj, sunnet, meleke, Sudnji dan, slobodnu volja, kada i kader u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke.

A.1.5

Navodi izvore islama i opisuje načine dostavljanja Objave.

Analizira svrhu silaska i opći sadržaj Objave.

Analizira historijski kontekst objave Kur'ana i stavlja ga u odnos sa sadržajima Kur'ana.

Razlikuje izvore islama.

DHP-2.1.2 HIS-3.0.1

Objašnjava načine dostavljanja Objave.

KLJUČNI SADRŽAJI

OČUVANJE IZVORNOG UČENJA

- Objava
- Historija Kur'ana i njegov sadržaj
- Sunnet – drugi izvor islama

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada kroz poticanje razvoja znanja o očuvanju izvornog učenja i razvijanje uvažavanja poruka, propisa i savjeta sadržanim u Kur'anu i Sunnetu. Potrebno je omogućiti aktivno učestvovanje učenika i međupredmetno povezivanje kroz:

- postepeno i sistematično uvođenje učenika u razumijevanje smisla objave i značaj Kur'ana i Sunneta;
- razvijanje interesovanja učenika za novim saznanjima o Kur'anu i Sunnetu;
- kreiranje elementarnog uvoda u poznavanje Hadisa;
- projektne zadatke u kojima će se istraživati i analizirati odabrane teme iz Kur'ana i Sunneta;
- analizu rezultata projektnih zadataka s akcentom na primjenu Kur'ana i Hadisa u životu muslimana danas;
- akcentiranje do čega može doći pri pogrešnoj interpretaciji Kur'ana i Hadisa;
- izradu individualnog učeničkog izvještaj o tome šta su sve znali o Kur'anu i Hadisu prije, a šta su novo naučili, te kakve su sada njihove predstave o Božijoj Objavi općenito.

A.I.6

Analizira ulogu Kur'ana i sunneta u argumentovanju učenja islama, analizira određene ajete i hadise i povezuje ih sa životom te djeluje u skladu s njima.

Analizira ulogu Kur'ana i Sunneta u argumentovanju učenja islama. Analizira određene ajete i hadise i povezuje ih s životom te djeluje u skladu s njima.

DHP-1.2.4

KLJUČNI SADRŽAJI

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navdenim za odgojno-obrazovni ishod A.I.5, s tim da će se kod analize određenih ajeta i hadisa koristiti ajeti i hadisi iz svih nastavnih područja islamske vjeronauke.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navdenim za odgojno-obrazovni ishod A.I.5.

A.I.7

Objašnjava nastanak svijeta i čovjeka iz ugla vjere i nauke, upoređuje učenje vjere i nauke o stvaranju, porijeklu svijeta i čovjeka, te određuje vlastito porijeklo.

Prihvata sebe i svijet u kome živi kao djelo Božije.
Analizira naučni i kur'anski pogled na stvaranje svijeta i čovjeka
Djeluje u skladu s ulogom „halife na Zemlji“.

DHP-1.3.2

KLJUČNI SADRŽAJI

ALLAH JE STVORITELJ

Naučni i Kur'anski pogled na stvaranje svijeta i čovjeka.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se utvrđivanje predznanja učenika s ciljem primjerenijeg dimenzioniranja nastavnog sadržaja i kvalitetnijeg uključivanja učenika, planiranja i realiziranja nastave. Poželjno je da se iskoristi i usmjeri učenička okupiranost za neka područja nauke, te da se podijele odgovarajući individualni zadaci iz ovog predmetnog područja u cilju razjašnjavanja dileme da li je naučno sve objašnjivo. Nastavnik može predložiti pitanja/probleme u skladu s interesovanjima i mogućnostima učenika i aktuelnim dešavanjima i organizirati problemsku nastavu.

B

Islam - praktikovanje

B.I.1

Podržava ulogu islamskih dužnosti u svom životu i iskazuje vjeru u emocionalnom, intelektualnom, porodičnom i društvenom životu.

Prihvata islamske dužnosti kao stupove islama koji snažno i sveobuhvatno kultiviraju i oplemenjuju čovjeka kao pojedinca.

Vrednuje islamske dužnosti kroz njihov utjecaj na emocionalni, intelektualni, porodični i društveni život vjernika.

DHP-1.2.4 DHP-4.1.1

KLJUČNI SADRŽAJI

TEMELJI ISLAMA

- Šehadet – Stablo islama
- Radost u namazu
- Post – Put do uspjeha
- Svrha davanja zekata
- Hadždž –Vrhunac bogobožnosti

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod je pokazatelj postignuća učenika prvenstveno u afektivnom, a potom u kognitivnom i psihomotoričkom području. Zadatak nastavnika je da organizira iskustva učenja i poučavanja o temeljima islama na odabranim primjerima na način da nakon susreta s odabranim temama učenici u analizi i oblikovanju svojih stajališta primjenjuju navedeno u razradi odgojno-obrazovnog ishoda. Preporučuje se aktivno uključivanje učenika kroz:

- individualni učenički izvještaj o načinu svjedočenja vjere;
- analiziranje namaza kao medija odgajanja pojedinca, razvijanja njegovih kvalitetnih dimenzija ličnosti: odgovornost, preciznost, ispravnost, ali i animatora socijalne brige o članovima džemata;
- prikazivanje posta kao sredstva za jačanje duboke svijesti o Bogu iz koje proizilazi „čuvanje Njegovih granica“;
- analiziranje svrhe, ciljeva, značaja i načina prikupljanja zekata;

- interpretiranje hadža kao vrhunca bogobožnosti vjernika;
- poticanje na prepoznavanje dubokih emotivnih, duhovnosti bliskih, mjesta u svjedočenju vjere koja bi Mogla biti afektivni stimulans osobi u zadovoljenju svoje duhovnosti.

B.I.2

Povezuje vjeru i život, određuje vlastiti put i procjenjuje svoj odnos prema islamskim dužnostima.

Interpretira islamske dužnosti na način da izdvaja smisao njihovog izvršavanja i objašnjava kontinuitet i snažnu vezu među njima.

Povezuje islamske dužnosti sa životom.

Djeluje u skladu s islamskim dužnostima i podržava druge u njihovom izvršavanju.

GRO-1.1.1 GRO-1.1.2

KLJUČNI SADRŽAJI

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navdenim za odgojno-obrazovni ishod B.I.1.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navdenim za odgojno-obrazovni ishod B.I.1.

C

Ihsan i ahlak - Dobročinstvo i moral

C.I.1

Analizira smisao predanosti Uzvišenom Allahu i prihvata islam kao nužnu potrebu duše.

Analizira islam kao predanost vjernika Bogu i prikazuje je kao iskonsku i prirodnu Božiju vjeru.

Prihvata islam kao unutarnji i neodvojivi dio same ljudske prirode.

PNP-4.4.3 HIS-2.0.3 HIS-3.0.1

KLJUČNI SADRŽAJI

OD „POUČAVANJA IMENIMA“ DO NAREDBE „UČI“

- Islam kao iskonska i prirodna Božija vjera
- Islam u povijesti od Adema, a.s., do Muhammeda, a.s.
- Vjera u Boga je jedna, a zakona je više

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje u povezanosti s odgojno-obrazovnim ishodima drugih nastavnih područja i u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika, kao i aktuelnim dešavanjima. Personalizaciju znanja kod učenika o predanosti Bogu u islamu i razvijanje njegovih vještina moralnog i etičkog prosuđivanja potreba duše, nastavnik treba poticati osmišljavanjem i provođenjem različitih aktivnosti u koje je učenik uključen, a prvenstveno kroz aktivnosti u kojima učenik djeluje izvan škole stvarajući pozitivne promjene u zajednici.

C.1.2

Opisuje ekološki princip sklada, mjere i održavanja ravnoteže prema učenju islama.

Objašnjava prirodu kao savršeno djelo Božijeg stvaranja i ulogu čovjeka kao namjesnika Božijeg u njenom očuvanju.

Analizira značaj islama u duhovnom i moralnom vođenju čovjeka putevima zaštite prirode, kao mjestu na kome se očituje Božanska Milost, Moć i Život, i razvijanju svijesti kod vjernika o njihovoj odgovornosti za prirodu.

Razvija svijest o vodi kao o jednoj od najznačajnijih blagodati Božijeg stvaranja kojom se upotpunjuje vjerovanje, oplemenjuje svijet i uljepšava život.

GRO-3.3.4

KLJUČNI SADRŽAJI

ISLAM I EKOLOGIJA

- Čovjek i ekologija
- Vjera i zaštita prirode
- Voda – izvor i blagodat života

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje ovog odgojno-obrazovnog ishoda nastavnik će pripremiti aktivnosti posvećene ekološkim problemima s kojima se svakodnevno susreću u vlastitom okruženju. Ishod se ostvaruje u povezanosti s odgojno-obrazovnim ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke, kao i ishodima drugih nastavnih predmeta koji tretiraju pitanje ekologije, i u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika, kao i aktuelnim dešavanjima. Sklad u prirodi se može realizirati na veliki broj metodskih varijanti. Preporučuje se segmentno analiziranje besprijekornog skladnog funkcioniranja i ravnoteže u prirodi kroz: sklad u zemlji, sklad na zemlji (biljni i životinjski svijet), sklad u vodi, sklad u zraku, sklad u kosmosu, sklad u ljudskom organizmu i sl.

Aktivnosti, koje se mogu organizirati i u obliku terenskog rada, treba provesti na način da motiviraju učenike na redovno praćenje pouzdanih izvora te vrednovanje načina na koje pojedinci, društvo, institucije i vlast reagiraju na primjere narušavanja prirode i životne sredine i primjere razvijanja ekološke svijesti.

Bitno je osvijestiti učenike o važnosti vode koja oživljava zemlju i oplemenjuje materijalni svijet Božijom Milošću i brige o njoj s posebnim osvrtom na vodena bogatstva Bosne i Hercegovine.

C.1.3

Identificira i razmatra ekološke probleme, tumači stavove islama prema prirodnim bogatstvima i ulogu čovjeka u prirodi.

Identificira i razmatra ekološke probleme, te procjenjuje svoj odnos prema njima.

Prihvata duhovna, etička i moralna načela islama za odgovorniji, racionalniji i pažljiviji odnos prema životnoj sredini i njenim blagodatima.

KLJUČNI SADRŽAJI

TEMELJI ISLAMA

- Šehadet – Stablo islama
- Radost u namazu
- Post – Put do uspjeha
- Svrha davanja zekata
- Hadždž –Vrhunac bogobožnosti

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod je pokazatelj postignuća učenika prvenstveno u afektivnom, a potom u kognitivnom i psihomotoričkom području. Zadatak nastavnika je da organizira iskustva učenja i poučavanja o temeljima islama na odabranim primjerima na način da nakon susreta s odabranim temama učenici u analizi i oblikovanju svojih stajališta primjenjuju navedeno u razradi odgojno-obrazovnog ishoda. Preporučuje se aktivno uključivanje učenika kroz:

- individualni učenički izvještaj o načinu svjedočenja vjere;
- analiziranje namaza kao medija odgajanja pojedinca, razvijanja njegovih kvalitetnih dimenzija ličnosti: odgovornost, preciznost, ispravnost, ali i animatora socijalne brige o članovima džemata;
- prikazivanje posta kao sredstva za jačanje duboke svijesti o Bogu iz koje proizilazi „čuvanje Njegovih granica“;
- analiziranje svrhe, ciljeva, značaja i načina prikupljanja zekata;
- interpretiranje hadža kao vrhunca bogobožnosti vjernika;
- poticanje na prepoznavanje dubokih emotivnih, duhovnosti bliskih, mjesta u svjedočenju vjere koja bi Mogla biti afektivni stimulans osobi u zadovoljenju svoje duhovnosti.

C.I.4

Kreira i predlaže mjere za obnavljanje i očuvanje prirodnih bogatstava, praktikuje ekološku kulturu islama i reaguje na narušavanje harmonije.

Djeluje u skladu s predloženim mjerama za obnavljanje i očuvanje prirodnih bogatstava.

Primjenjuje ekološku kulturu muslimana, reaguje na narušavanje harmonije i afirmativno djeluje na druge.

GEO-3.1.3 DHP-1.2.5

KLJUČNI SADRŽAJI

TEMELJI ISLAMA

- Šehadet – Stablo islama
- Radost u namazu
- Post – Put do uspjeha
- Svrha davanja zekata
- Hadždž –Vrhunac bogobožnosti

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod je pokazatelj postignuća učenika prvenstveno u afektivnom, a potom u kognitivnom i psihomotoričkom području. Zadatak nastavnika je da organizira iskustva učenja i poučavanja o temeljima islama na odabranim primjerima na način da nakon susreta s odabranim temama učenici u analizi i oblikovanju svojih stajališta primjenjuju navedeno u razradi odgojno-obrazovnog ishoda. Preporučuje se aktivno uključivanje učenika kroz:

- individualni učenički izvještaj o načinu svjedočenja vjere;
- analiziranje namaza kao medija odgajanja pojedinca, razvijanja njegovih kvalitetnih dimenzija ličnosti: odgovornost, preciznost, ispravnost, ali i animatora socijalne brige o članovima džemata;
- prikazivanje posta kao sredstva za jačanje duboke svijesti o Bogu iz koje proizilazi „čuvanje Njegovih granica“;
- analiziranje svrhe, ciljeva, značaja i načina prikupljanja zekata;
- interpretiranje hadža kao vrhunca bogobožnosti vjernika;
- poticanje na prepoznavanje dubokih emotivnih, duhovnosti bliskih, mjesta u svjedočenju vjere koja bi Mogla biti afektivni stimulans osobi u zadovoljenju svoje duhovnosti.

C.1.5

Objašnjava stavove islama o moralu, dobru i zlu, analizira njihovu ulogu u svom životu.

Analizira pojmove moral, moralnost, etika, ahlak i edeb iz ugla islama.

Identificira čovjeka kao moralno biće koje treba da čini dobro i sprečava zlo.

Obrazlaže cilj cjelokupne poslaničke misije Muhammeda, a.s., - usavršavanje morala kod ljudi.

Prihvata dobro kao najvažnije pitanje etike i morala.

GRO-1.1.3

KLJUČNI SADRŽAJI

PUT DO ČOVJEKA

- Čovjek je moralno biće
- Muhammed, a.s., uzor moralnosti

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje ovog odgojno-obrazovnog ishoda preporučuju se aktivnosti posvećene moralnim i etičkim problemima u svakodnevnicima. Odabrane aktivnosti trebaju učenicima omogućiti napredak u vještinama moralnog i etičkog prosuđivanja pri čemu učenici trebaju ispravno koristiti pojmove/koncepte navedene u razradi ishoda. Preporučuje se:

- upoznavanje učenika, shodno njegovim mogućnostima, interesovanjima i stavovima, s pojmovima etika i moral, ahlak i edeb i pri objašnjenju istih korištenje primjera iz života Muhameda, a.s., i svakodnevnih životnih situacija u školi, kod kuće, na ulici, vršnjačkim druženjima i sl.;
- podsticanje učenike da naučeno o moralu primijene na problem naredbe i zabrane, na pitanje odgovornosti, na pitanje grijeha;
- kreiranje pozitivne klime u kojoj će učenici nesputano moći iznositi svoje stavove i mišljenja, te inicirati iznošenje njihovih individualnih iskustava o izdvojenim elementima etike u usmenoj ili pismenoj varijanti.

C.I.6

Prepoznaje savremene izazove za mlade i analizira načine odgovora na njih.

Objašnjava primjenu vjeru u svakodnevnici.

Analizira slobodno vrijeme (vrijednost slobodnog vremena, načine korištenja slobodnog vremena i vlastiti odnos prema slobodnom vremenu).

Identificira savremene izazove za mlade i odgovara na njih u skladu s učenjem islama.

TZP-2.2.3

KLJUČNI SADRŽAJI

VJERA U SVAKODNEVNICI

Slobodno vrijeme i izazovi mladosti.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.I.5 uz pojačanu refleksiju na savremene izazove i načine odgovora na njih.

C.I.7

Analizira vjersku dimenziju kulture odijevanja u kontekstu trendovskih tokova i estetike.

Analizira vjersku dimenziju kulture odijevanja.

Analizira trendovske tokove kulture odijevanja.

Vrednuje trendovske tokove kulture odijevanja iz ugla islama i djeluje u skladu s vjerskom dimenzijom kulture odijevanja.

DHP-1.1.2 DHP-1.2.1

KLJUČNI SADRŽAJI

VJERA U SVAKODNEVNICI

Pristojnost u odijevanju.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.I.5 uz pojačanu refleksiju na vjersku dimenziju odijevanja u kontekstu trendovskih tokova i estetike.

C.I.8

Opisuje ulogu hrane u različitim kulturama i prepoznaje da islamska kultura promovira zdravu hranu.

Opisuje ulogu hrane u različitim kulturama.

Prikazuje islamsku kulturu kao kulturu koja promovira zdravu ishranu na temelju učenja Kur'ana i Sunneta.

POO-1.3.3 TZP-2.2.2

KLJUČNI SADRŽAJI

VJERA U SVAKODNEVNICI

Halal ishrana – izvor zdravlja.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.I.5 uz pojačanu refleksiju na promoviranje zdrave ishrane u kontekstu islamske kulture.

D

Kulturno-civilizacijsko naslijeđe

D.I.1

Objašnjava demokratski način formiranja islamske države, istražuje njeno mjesto i ulogu u historiji čovječanstva, te ukazuje na osobine njenih pravednih vladara s ciljem pružanja pomoći mladima u izboru svog vođe.

Definira i opisuje pojmove hilafet i halifa.

Objašnjava mjesto i ulogu islamske države u historiji čovječanstva.

Razlikuje pravedne halife i stavlja ih u odnos s vremenom u kome su djelovali.

Navodi vrijednosti vođe i bira vođu prema vrijednostima pravednih halifa.

HIS-3.0.2

KLJUČNI SADRŽAJI

DEMOKRATSKI POČECI POVIJESTI ISLAMA

Državno uređenje i period pravedne vladavine

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje ovog odgojno-obrazovnog ishoda nastavnik će pripremiti aktivnosti posvećene demokratskim vrijednostima na kojima se gradi zajednica u skladu s učenjem islama. Potrebno je pred učenike postaviti zadatke koji se odnose na: najznačajnija obilježja svakog razdoblja, upoređivanje svakog od razdoblja, viđenje značaja svakog od razdoblja i prepoznavanje vrijednosti vođe.

D.I.2

Identificira dijalog kao obilježje islama, prepoznaje upute Kur'ana i Sunneta za oblikovanje muslimanske kulture dijaloga.

Analizira dijalog kao obilježje islama.

Interpretira upute Kur'ana i Sunneta za oblikovanje muslimanske kulture dijaloga.

Djeluje u komunikaciji prema uputama Kur'ana i Sunneta.

TZP-2.3.2 TZP-2.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

ISLAM I KULTURA DIJALOGA

Islam vjera dijaloga.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuju se aktivnosti kojima će se radi kvalitetne kulture dijaloge:

- razvijati svjesnost i razumijevanje sociokulturnih i međukulturnih pravila i normi;
- uvažavati karakteristične crte društvenih odnosa (pozdravi, način obraćanja i sl.);
- uvažavati lijepo ponašanje (izraziti zahvalnost, naklonost, podijeliti brigu, radost, i sl.);
- uvažavati razlike u jezičkim registrima (nivoi formalizma);
- konstruktivno komunicirati i poštivati u društvenim situacijama, i međusobnoj komunikaciji, a sve u skladu s islamskim učenjem.

D.1.3

Objašnjava kako muslimani treba da se odnose prema drugim i drugačijim, te upoređuje i određuje nivo kulture dijaloga kod nas i drugih radi vlastitog usavršavanja.

Pored pokazatelja navedenih za odgojno- obrazovni ishod D.10.2 učenik upoređuje i određuje nivo kulture dijaloga kod nas i drugih radi vlastitog usavršavanja.

DHP-1.3.2 GRO-1.2.4

KLJUČNI SADRŽAJI

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod D.1.2.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Identične preporuke date za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda D.1.2.

► Srednje ► II.

Godine učenja i podučavanja predmeta: 11

A

Iman - vjerovanje

A.II.1

Razlikuje potrebe tijela i duše, te obrazlaže posljedice davanja prioriteta potrebama tijela u odnosu na potrebe duše.

Razumije duhovnu i materijalnu dimenziju čovjeka.

Analizira antropološko razumijevanje čovjeka kao cjeline spoznaje, osjećanja i djelovanja.

Identificira potrebe čovjeka i razumije da je razvoj ličnosti povezan s razvojem potreba.

Interpretira nužnost uspostavljanja harmonije između duhovnog i materijalnog na putu zadovoljenja potreba.

TZP-2.1.1 TZP-2.3.1

Analizira vlastitu materijalnu i duhovnu realnost.

KLJUČNI SADRŽAJI

ČOVJEK I VJERA

- Potrebe čovjeka

ČOVJEKOVA DUHOVNA I MATERIJALNA REALNOST

- Čovjek – biće duha i tijela
- Harmonija između duhovnog i materijalnog

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

U ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke, u skladu s razradom kao i potrebama, interesima i mogućnostima učenika, važna je usmjerenost na individualnu uključenost i doprinos učenika, razvojnihoveintelektualne znatiželje za islamsku vjeronauku, kao i na praćenje individualnog razvoja učenika u usvajanju znanja, vještina i vrijednosti. Preporučuje se, pored oblika, metoda i tehnika kojima će se na odgovarajući način obraditi predloženi sadržaji, međupredmetno povezivanje i korištenje pristupa koji će u prvi plan staviti lično iskustvo učenika.

Odgojno-obrazovni ishod A.II.1. se može ostvariti različitim oblicima rada kroz poticanje razvoja znanja o sebi i razvijanja uvažavanja harmonije između duhovne i materijalne dimenzije ličnosti u ostvarenju individualiteta kao najvišeg obilježja „ljudske prirode“.

Preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- antropološko razumijevanje čovjeka kao cjeline spoznaje, osjećanja i djelovanja u cilju što uspješnijeg odgojnog djelovanja;
- analizu potreba čovjeka (fizioloških potreba, potreba za sigurnošću, pripadanjem i ljubavlju, poštovanjem i samoaktualizacijom ličnosti);
- osvještavanje činjenice da je nesmetan razvoj ličnosti povezan s razvojem potreba;
- suštinu čovjekove potrebe za vjerom i vjerovanjem i odnosom čovjeka i vjere;
- tok vođenih promjena u odgoju osjećajnosti od početne osjetljivosti, preko reagiranja, pa do doživljaja zadovoljstva, što je krajnji cilj odgoja u vjeri, zadovoljstvo Allahom, dž. š., i Njegovom odredbom;
- uspostavljanje harmonije između materijalnog i duhovnog u svakodnevnom životu.

A.II.2

Izdvaja vlastite potrebe nužne za sretan i uspješan život iz ugla islama i argumentovano ih brani.

Identificira potrebe čovjeka i razumije da je razvoj ličnosti povezan s razvojem potreba.

Opisuje pojam identiteta i propituje elemente koji utječu na njegov razvoj s posebnim osvrtom na utjecaj vjere.

Preporučuje prakticiranje i življenje vjere.

TZP-2.3.1

KLJUČNI SADRŽAJI

ČOVJEK I VJERA

- Potrebe čovjeka
- Razvijanje identiteta
- Prakticiranje i življenje vjere

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.II.1. važno je osvijestiti ulogu islama u životu pojedinca radi lakšeg razumijevanja svijeta i odgovora na pitanja smisla, svrhe, usmjeravanja i oblikovanja života.

A.II.3

Analizira smisao tevbe, njenu tjelesnu i duhovnu dimenziju i vrijednosti, te koristi tevbu nakon grijeha a kajanje i izvinjenje u grijehenu prema čovjeku.

Pored pokazatelja navedenih za odgojno-obrazovni ishod A.II.1. učenik će moći da:

Opisuje pojmove grijeh i tevbu – pokajanje.

Analizira čovjeka kao biće sklono grijehenu, ali i pokajanju za učinjeni grijeh.

Objašnjava razliku između Ademovog i Iblisovog pristupa grijehu i pokajanju.

Kategorizira grijehenu i posljedice koje grijehenu povlače za sobom.

TZP-2.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

ČOVJEKOVA DUHOVNA I MATERIJALNA REALNOST

- Čovjek – biće duha i tijela
- Harmonija između duhovnog i materijalnog
- Grijeh – fizički teret i duhovna tjeskoba

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Pored datih preporuka za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.II.1. preporučuje se:

razvijanje umijeća raspoznavanja dobra, preko kreiranja ambijenta za dobro, pa činjenja dobra kao kontinuiteta rasta u vjeri do ukupne islamske profiliranosti koju osoba svjedoči kvalitetom življenja u svojoj zajednici;

- uvažavanje učeničkih znanja i poimanja grijeha;
- sistematska podjela grijeha na teške, velike i male, te u skladu s njom osvješćivanje fizičke i duhovne tjeskobe koja obuzima čovjeka nakon počinjenog grijeha;
- ispitivanje životnih potreba i njihovo ostvarivanje bez grijehenu;
- osvješćavanje utjecaja grijeha na dušu, tijelo i ugled čovjeka;
- unapređivati svijest o značaju svakodnevnog pokajanja za učinjene grijehenu i izvinjenja ljudima.

A.II.4

Objašnjava univerzalne vrijednosti porodičnog i društvenog života Muhammeda, a.s., te podržava stav da ljubav prema Muhammedu, a.s., predstavlja temelj ljubavi prema svim ljudima i svim bićima.

Interpretira poslanstvo Muhammeda, a.s., kao milost svjetovima.

Identificira vrijednosti i značaj Poslanikove, a.s., porodice.

Opisuje pojam ehli-bejta i odnos prema njemu.

Analizira porodični i društveni život Muhammeda, a.s.

Vrednuje vlastitu ljubav prema Muhammedu, a.s., u odnosu ljubavi prema prema drugim ljudima i božijim stvorenjima.

DHP-1.2.1

KLJUČNI SADRŽAJI

MUHAMMED, A.S., MILOST SVIJETOVIMA

- Muhammed, a.s., milost svjetovima
- Porodični i društveni život Muhammeda, a.s.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na poslanstvo Muhammeda, a.s., kao milost svim svjetovima, Muhammedovu, a.a., porodicu i odnos prema njoj, njegov porodični i društveni život u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke a s ciljem ukazivanja na njegov svezvremenski značaj.

A.II.5

Objašnjava ulogu čovjeka na Zemlji, svoju viziju, misiju i svrhu življenja.

Opisuje ulogu čovjeka na Zemlji, njegovu misiju i svrhu života.

Objašnjava odakle dolazimo i kuda idemo nakon ovog prolaznog života.

Formulira viziju i misiju vlastitog života i upoređuje je s učenjem islama.

Podržava življenje u okviru islamskih vrijednosti.

DHP-1.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

ŽIVOT I VJERA

- Tajna i svrha života
- Vizija i misija vlastitog života

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporučuje se ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda različitim oblicima rada kojima će se istaknuti središnja refleksija na Kur'ansko definiranje uloge čovjeka na Zemlji, tajnu i svrhu života, prepoznavanje vizije i misije života, podržavanje življenja u okviru islamskih vrijednosti u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke.

A.II.6

Uspoređuje slobodu u demokratskom društvu i islamu, argumentira vlastiti izbor, te izdvaja posljedice koje taj izbor uzrokuje nezavisno od vršnjaka, medija i sl.

Opisuje čovjeka kao slobodno biće koje ima mogućnost izbora.

Objašnjava odnos mogućnosti izbora i odgovornosti.

Povezuje Allahovu pravdu i čovjekovu slobodu.

Identificira utjecaj medija na ljudsku slobodu.

Vrednuje vlastite izbore i stepen „oslobođenosti“ od različitih utjecaja i poroka.

GRO-1.2.2

KLJUČNI SADRŽAJI

ISLAM ISLOBODA

- Islamsko poimanje slobode i odgovornosti
- Mediji i sloboda

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- povezanost slobodne volje i slobode;
- formuliranje pojma slobode koja nije proizvoljno individualno socijalno funkcioniranje bez ikakvih granica jer je sloboda bez granica anarhija u kojoj je sve dopušteno;
- prosuđivanje slobode kao osnovnog ljudskog prava u određenim životnim situacijama koristeći postupnost tako da učenici uoče vezu: postupak – navika – karakter – sudbina;
- ajete, hadise i izreke koje govore o slobodi i odgovornosti radi njihovog dovođenja u vezu sa svakodnevnim situacijama;
- predstavljanje različitih prostora slobode i odgovornosti: u odnosu prema sebi, prema drugom...;
- analiziranje utjecaj medija na slobodu ljudi;
- osvještavanje uloge slobodne volje u životu i odgovornosti za vlastite postupke.

B

Islam - praktikovanje

B.II.1

Obrazlaže stav islama prema grijesima, kao i tjelesnu i duhovnu štetu koja proizlazi iz grijeha.

Pored pokazatelja navedenih u razradi ishoda za odgojno-obrazovne ishode A.II.1. i A.II.3. učenik će moći da:

Razlikuje vrste grijeha u islamu i povezuje ih s posljedicama na život čovjeka.

Objašnjava štetu koja proizilazi iz činjenja istih.

TZP-2.3.1

Analizira zašto je čovjek sklon grijешenju i kako napraviti harmoniju između duhovnog i tjelesnog u granicama dozvoljenog.

Analizira vlastiti odnos prema grijesima.

KLJUČNI SADRŽAJI

ČOVJEKOVA DUHOVNA I MATERIJALNA REALNOST

- Harmonija između duhovnog i materijalnog
- Grijeh – fizički teret i duhovna tjeskoba

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda, pored preporuka datih za navedene sadržaje u odgojno-obrazovnim ishodima A.II.1. i A.II.3., preporučuje se poseban osvrt na:

- sklonosti čovjeka ka grijешenju;
- tjelesne i duhovne posljedice koje grijesi ostavljaju na tijelo, um i dušu čovjeka;
- identificiranje najčešćih grijeha kojima su izloženi;
- osvješćivanje štetnosti grijeha i značaja jačanja u odupiranju istim.

B.II.2

Argumentovano obrazlaže cilj materijalnog ibadeta zekata na lokalnom i globalnom nivou.

Raspravlja o cilju i viziji materijalnog ibadeta zekata.

Utvrđuje cilj i viziju materijalnog ibadeta na lokalnom i globalnom nivou.

Samostalno analizira koristi koje zajednica ima od materijalnog ibadeta vjernika.

POO-2.2.4 GRO-2.2.3

KLJUČNI SADRŽAJI

ZEKAT

Cilj i vizija zekata.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- povezanost cilja i vizije zekata;
- prosuđivanje o koristima materijalnog ibadeta zekata na lokalnom i globalnom nivou;
- predstavljanje različitih projekta koji su proizašli iz materijalnog ibadeta zekata;
- osvještavanje cilja i vizije zekata na lokalnom i globalnom nivou, kao i značaja zekata za zajednicu muslimana.

B.II.3

Samostalno analizira određene ajete i hadise i povezuje ih s životom.

Upoređuje svrhu i značaj određenih ajeta i hadisa.

Samostalno analizira određene ajete i hadise i povezuje ih s životom.

POO-2.2.2 POO-2.2.4

KLJUČNI SADRŽAJI

Prilikom analize određenih ajeta i hadisa koristiti ajete i hadise iz svih nastavnih područja islamske vjeronauke u drugom razredu gimnazije.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporuke za ostvarenje ovog odgojno-obrazovnog su u skladu sa svim preporukama danim za ostvarenje odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke u drugom razredu gimnazije.

C

Ihsan i ahlak - Dobročinstvo i moral

C.II.1

Objašnjava pojam zajednice u islamu.

Analizira odnos zajednice, ibadeta i same čovjekove prirode.

Identificira čovjeka kao graditelja džemata, zajednice i ummeta općenito.

Navodi i analizira ajete i hadise koji govore o vrijednosti i značaju zajednice.

Identificira posljedice i pogubnost napuštanja zajednice.

Analizira medinsku zajednicu.

Identificira ulogu džemata u zajednici.

DHP-1.3.2 GRO-1.3.1

KLJUČNI SADRŽAJI

Analizira vlastiti odnos prema zajednici.

MUSLIMANSKA ZAJEDNICA

- Kur'an i hadis o zajednici
- Čovjek graditelj zajednice
- Uloga džemata u zajednici

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- razumijevanje pojmova zajednica, džemat, ummet;
- analizu ajeta i hadisa koji govore o zajednici;
- odgovornost za stanje zajednice kojoj pripadaju;
- značaj zajednice za život i zadovoljenje potreba;
- značaj vlastitog doprinosa unapređenju zajednice;
- razvijanje interesa za doprinos u vlastitoj zajednici (porodici, džematu, odjeljenju, društvu općenito);
- osvještavanje do čega može dovesti napuštanje zajednice ili pasivan odnos prema njoj;
- osposobljavanje mladih za aktivan život u zajednici zasnovan na principima silama.

C.II.2

Inicira pozitivne međuljudske odnose unutar zajednice i poštuje ravnopravnost među spolovima.

Identificira čovjeka kao biće zajednice koje živi i djeluje u društvu koje ga okružuje.

Prepoznaje i objašnjava razlike između ljudi kada su u pitanju njihove fizičke, duhovne i spolne potrebe.

Analizira razlike među spolovima i prihvata njihove specifičnosti.

GRO-1.2.4

Vrednuje vlastiti odnos prema drugima.

KLJUČNI SADRŽAJI

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.II.1.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Pored preporuka danih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda C.II.1. preporučuje se refleksija na:

- identificiranje predrasuda koje se nameću;
- naglašavanje da prema učenju islama svi imaju ista prava i obaveze, kao i da niko od ljudi nema prednost pred Bogom izuzev u bogobožnosti;
- uspoređivanje ravnopravnosti u islamu s različitim civilizacijama i učenjima.

C.II.3

Objašnjava kako se muslimani trebaju odnositi prema drugim i drugačijim, te uspoređuje i određuje nivo kulture dijaloga kod nas i drugih radi vlastitog usavršavanja

Na temelju ajeta i hadisa objašnjava odnos islama prema drugim i drugačijim.

Analizira značaj kulture dijaloga.

Prepoznaje elemente kulture dijaloga u vlastitoj kulturi i kulturama drugih.

Vrednuje vlastitu kulturu dijaloga.

POO-2.2.4 GRO-1.2.2

KLJUČNI SADRŽAJI

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navdenim za odgojno-obrazovni ishod C.II.1.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- osvještavanje značaja dijaloga na temelju islamskog učenja;
- prihvatanje tolerancije i suživota s pripadnicima drugih nacija i konfesija;
- poticanje prepoznavanja univerzalnih ljudskih vrijednosti koje dijele svi ljudi;
- njegovanje kulture dijaloga kao vrijednosti koja izdiže iznad uskih i sebičnih interesa.

C.II.4

Otkriva značaj ibadeta u životu čovjeka, te objašnjava kako sva dobra djela (učenje, rad, pomaganje, govor, jelo i sl.) postaju ibadet, ukoliko se čine u ime Allaha, dž.š., i donose nagradu na oba svijeta.

Objašnjava smisao ibadeta.

Prepoznaje svako dobro djelo u ime Boga kao ibadet.

Identificira značaj ibadeta u životu čovjeka.

Prihvata istrajnost u ibadetu radi postizanja Božije milosti.

Rad i zalaganje prihvata kao vid ibadeta.

Analizira vlastiti odnos prema ibadetu.

POO-2.1.2 DHP-1.1.2

KLJUČNI SADRŽAJI

SMISAO IBADETA

- Značaj ibadeta u životu vjernika
- Istrajnost u ibadetu
- Rad je ibadet

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- osvještavanja smisla i značaja ibadeta;
- razmišljanje o ibadetu u svakodnevnim poslovima;
- razvijanje interesovanja za svakodnevnim ibadetom;
- vrednovanje rada i ibadeta;
- razvijanje ponosne i dostojanstvene ličnosti otvorene prema vjeri, nauci i radu, svjesne značaja ibadeta u životu vjernika.

C.II.5

Prepoznaje i prihvata svoja tjelesna, društvena, psihološka, religiozna i kulturna obilježja radi daljeg razvijanja identiteta i uspješne integracije u društvo.

U skladu s pokazateljima za sve odgojno-obrazovne ishode islamske vjeronauke u drugom razredu gimnazije.

POO-2.1.1 POO-2.1.2

KLJUČNI SADRŽAJI

Svi sadržaji islamske vjeronauke za drugi razred gimnazije.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

U skladu s preporukama za ostvarenje svih odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke u drugom razredu gimnazije i kontinuiranom unapređivanju svijesti o značaju identiteta i temeljnih postulata interkulturalnog odgoja, ljudskog dostojanstva i slobode za uspješnu integraciju u društvo.

D

Kulturno-civilizacijsko naslijeđe

D.II.1

Navodi i analizira mišljenja i stavove drugih o Muhammedu, a.s.

Pronalazi mišljenja i stavove drugih o Muhammedu, a.s.

Analizira stavove i mišljenja drugih o Muhammedu a.s.

Prikazuje njihov utjecaj na formiranje odnosa prema islamu i muslimanima u svijetu.

DHP-2.1.1

Analizira vlastito mišljenje i stav o Muhammedu, a.s.

KLJUČNI SADRŽAJI

MUHAMMED, A.S., MILOST SVIJETOVIMA

- Drugi o Muhammedu, a.s.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na mišljenja i stavove drugih o Muhammedu, a.s., iz različitih vremenskih razdoblja, a u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke. Važno je razviti svijest o Muhammedu, a.s., kao milosti svjetovima i ukazati na njegov svezvremenski značaj.

D.II.2

Identificira dijalog kao obilježje islama, prepoznaje upute Kur'ana i Sunneta za oblikovanje muslimanske kulture dijaloga.

Na temelju ajeta i hadisa objašnjava odnos islama prema drugim i drugačijim.

Analizira značaj kulture dijaloga.

Prepoznaje elemente kulture dijaloga u vlastitoj kulturi i kulturama drugih.

Vrednuje vlastitu kulturu dijaloga.

GRO-1.2.4

KLJUČNI SADRŽAJI

MUSLIMANSKA ZAJEDNICA

- Kur'an i hadis o zajednici
- Čovjek graditelj zajednice
- Uloga džemata u zajednici

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- osvještavanje značaja dijaloga na temelju islamskog učenja;
- prihvatanje tolerancije i suživota s pripadnicima drugih nacija i konfesija;
- poticanje prepoznavanja univerzalnih ljudskih vrijednosti koje dijele svi ljudi;
- njegovanje kulture dijaloga kao vrijednosti koja izdiže iznad uskih i sebičnih interesa.

D.II.3

Prepoznaje razliku između Pravednih halifa i dinastija Emevija i Abasija.

Opisuje period Pravednih halifa.

Opisuje periode dinastije Emevija i Abasija.

Upoređuju preiod Pravednog hilafeta i dinastija.

Identificira vrijednosti i nedostatke Pravednog hilafeta i dinastija.

DHP-2.1.3

KLJUČNI SADRŽAJI

POVIJEST ISLAMA

- Dinastija Emevija
- Islam u Španiji i Siciliji
- Dinastija Abasija

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- predstavljanje vremenskog razdoblja Pravednih halifa i dinastija Emevija i Abasija;
- izdvajanje najznačajnijih obilježja svakog razdoblja;
- upoređivanje svakog od razdoblja;
- osvještavanje značaja svakog od razdoblja.

D.II.4

Opisuje širenje hilafeta i dolazak islama u Evropu, te prepoznaje doprinose islama čovječanstvu i svom naslijeđu.

Opisuje dolazak i širenje islama u Evropi.

Objašnjava utjecaj islama na renesansu.

Navodi doprinos islama svjetskom kulturno-civilizacijskom naslijeđu.

Analizira odnos prema vlastitoj kulturi i civilizaciji.

DHP-1.2.1 GRO-1.2.2
GRO-1.2.3

KLJUČNI SADRŽAJI

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod D.II.3.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se korelacija s odgojno-obrazovnim ishodima islamske vjeronauke i drugih predmetnih kurikuluma uz isticanje središnje refleksije na:

- interpretaciju širenja islama u Evropi;
- prikazivanje utjecaja islama na renesansu;
- identificiranje doprinosa islama svjetskom kulturno-civilizacijskom naslijeđu;
- osvještavanje značaja gradnje identiteta u vlastitoj kulturi i tradiciji.

D.II.5

Prepoznaje nastanak islamske umjetnost, na temelju Objave u susretu s drugim kulturama, te nastanak prvih naučnih centara i njihov doprinos razvoju umjetnosti, znanosti i kulturi.

Navodi i opisuje načine susretanja islama s drugim kulturama.

Identificira odnos islama prema drugim kulturama na primjerima Jerusalema, Španije i Indonezije.

Prikazuje širenje islama kroz razmjenu kulturno-civilizacijskih vrijednosti.

Objašnjava kako je islam oplemenio druge kulture.

Analiziravlastiti odnos prema drugim kulturama.

POO-5.2.3 DHP-2.2.1
DHP-2.2.2

KLJUČNI SADRŽAJI

Susret islama s drugim kulturama.

Sadržaji navedeni za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda D.II.3.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnih ishoda D.II.6. preporučuje se isticanje refleksije na:

- analiziranje utjecaja Objave na islamsku umjetnost i nastanak prvih naučnih centara;
- najvažnija otkrića i naučna dostignuća u historiji čovječanstva uz isticanje doprinosa i učešće muslimana u njima;
- identificiranje islamskih naučnika (npr.: al-Farabi, Zekerijja al-Razi, Ibn Sina, Ibn Rušd) koji su dali doprinos razvoju društvenih i prirodnih nauka (npr. matematika, medicina, astronomija, geografija, historija, sociologija);
- identificiranje doprinosa islama razvoju umjetnosti, znanosti i kulturi.

D.II.6

Analizira odnos islama prema drugim kulturama, te argumentuje činjenicu da islam nije uništavao druge kulture, nego ih oplemenjivao.

Analizira odnos islama prema drugim kulturama.

Argumentovano prikazuje oplemenjivanje drugih kultura pod utjecajem islama.

Promovira značajnu ulogu islama u razvoju kulture i civilizacije.

Analizira povezanost tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.

POO-5.2.2 POO-5.2.3

KLJUČNI SADRŽAJI

Sadržaji navedeni za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda D.II.5.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na odnos islama prema drugim kulturama u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke. Preporučuje se:

- prikazivanje susreta islama i drugih kultura kroz historiju;
- analiza odnosa islama prema drugim kulturama;
- prikazivanje doprinosa islama nauci, umjetnosti i razvoju kulture ali i civilizacije općenito;
- osvještavanje značajne uloge islama u razvoju kulture i civilizacije
- osvještavanje povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.

► Srednje ► III.

Godine učenja i podučavanja predmeta: 12

A

Iman - vjerovanje

A.III.1

Analizira razloge vjerovanja, objašnjava različita vjerovanja, te uspoređuje monoteističke religije.

DHP-1.3.1

Navodi i opisuje razloge vjerovanja.

Navodi i opisuje različita vjerovanja.

Prikazuje život u vjeri.

Upoređuje vjeru i religiju, vjerovanje i religioznost.

Identificira jedinstveno porijeklo vjerovanja u Jednog Boga i mnoštvo različitih manifestacija religija.

Stavlja u odnos monoteističke religije.

Vrednuje vlastiti odnos prema vjeri.

KLJUČNI SADRŽAJI

ŽIVJETI VJERU

Zašto vjerujemo?

Vjera je jedna, a religija je više.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Obzirom da mladi u ovoj dobi sve više promišljaju i propituju, upoređuju i formiraju ličnu ideologiju tražeći značenje, uočavaju nesklad između onoga što se govori i onoga što se radi, propitivanje o Bogu, koje sve više poprima moralne i etičke osobine, može rezultirati smanjenjem zanimanja za vjeru. Kako ne bi došlo do smanjenja zanimanja za vjeru, potrebno je vjeronaučnim sadržajima pružiti adekvatne odgovore koje traže mladi ovog uzrasta. U cilju razvijanja samostalnije, iskrenije, autentičnije, više intelektualno i emotivno integrirane pa i više angažirane religioznosti preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- osvještavanje značaja života u vjeri;
- razumijevanje potrebe za vjerovanjem;
- razumijevanje jedinstvenog porijekla vjerovanja u Jednog Boga;
- analiziranje različitih manifestacija religija;
- prikazivanje odnosa vjere i religije, vjerovanja i religioznosti;
- identificiranje i razvijanje vjerovanja na temeljima islamskog učenja.

A.III.2

Prepoznaje u svakodnevici različite situacije, postupke i osjećanja u kojima mu vjerovanje, služi kao faktor zadobijanja vlastite osobnosti

Identificira vjerovanje kao sastavni dio života.

Vrednuje utjecaj vjere na razvoj samopouzdanja i samopoštovanja.

Analizira odnos vlastite osobnosti i vjerovanja.

TZP-2.3.2 KMP-1.2.3

KLJUČNI SADRŽAJI

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navdenim za odgojno-obrazovni ishod A.III.1.

ŽIVJETI VJERU

Živi islam – život sa svrhom.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se, pored oblika, metoda i tehnika kojima će se na odgovarajući način obraditi predloženi sadržaji, korištenje pristupa koji će u prvi plan staviti lično iskustvo učenika. Poželjno je da nastavnik istakne središnju refleksiju na:

- analiziranje životnih situacija u kojima je vjera dala dodatni motiv za uspjeh;
- razumijevanje uloge vjere u razvijanju osobnosti,
- osvještavanje svrhe života;
- identificiranje snage živog islama.

A.III.3

Analizira društveni kontekst objave Kur'ana i obrazlaže naučne dokaze koji potvrđuju savršenstvo Kur'ana.

Objašnjava društveni kontekst objave Kur'ana.

Identificira svrhu objave Kur'ana.

Analizira prikaz čovjeka u Kur'anu.

Prikazuje ulogu i značaj Kur'ana u svom životu.

Stavlja u odnos aktuelni društveni kontekst i Kur'an.

Navodi i opisuje mudžize Kur'ana.

Navodi i objašnjava istine spomenute u Kur'anu koje je potvrdila nauka.

DHP-2.1.2 DHP-3.2.2

Analizira određene ajete koji govore o savršenstvu Kur'ana.

Prikazuje savršenstvo Kur'ana u naučnim dokazima.

KLJUČNI SADRŽAJI

KUR'AN - POSLJEDNJA BOŽIJA OBJAVA

- Kur'an – radosna vijest
- Čovjek u Kur'anu
- Kur'an u mom životu
- Savršenstvo Kur'ana u naučnim dokazima

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- osvještavanje univerzalnosti kur'anskih poruka;
- razumijevanje smisla i značaja Kur'ana;
- prikazivanje Kur'ana kao radosne vijesti za čovječanstvo;
- analiziranje prikaza čovjeka u Kur'anu;
- analiziranje kur'anskih poruka u kontekstu aktuelnih dešavanja;
- poticanje na bliskost i primjenjivost Kur'ana;
- osvještavanja značaja Kur'ana u životu vjernika;
- prikazivanje Kur'ana kao mudžize;
- analiziranje istina spomenutih u Kur'anu a koje je potvrdila nauka;
- identificiranje ajeta koji govore o savršenstvu Kur'ana;
- identificiranje različitih dimenzija nadnaravnosti Kur'ana radi razvijanja svijesti o njegovom savršenstvu.

A.III.4

Objašnjava odnos slobodne volje i sudbine, te prepoznaje životne situacije u kojima je svojevrijem nešto odlučio.

Upoređuje slobodnu volju i sudbinu.

Identificiraprilike u kojima je vlastitom odlukom uticao na određene događaje u životu.

Analizira slobodu izbora i odgovornost.

Identificira predanost Bogu kao vrhunac slobode.

Podstiče na dobro i osuđuje zlo.

Prihvata granice koje je utvrdio islam.

KMP-1.2.3 KMP-1.2.4

Analizira vlastiti odnos prema slobodi i odgovornosti.

KLJUČNI SADRŽAJI

SLOBODA I ODGOVORNOST

- Predanost Bogu kao vrhunac slobode
- Podsticanje dobra i osuđivanje zla
- Granice slobode u savremenom svijetu

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- povezanost slobodne volje, slobode i odgovornosti;
- razumijevanje predanosti Bogu kao vrhunca slobode;
- analiziranje povezanosti vlastitih odluka i životnih dešavanja;
- osvještavanje snage dobra i pogubnosti zla;
- prikazivanje granica slobode u savremenom svijetu;
- razmišljanje o ulozi slobode u životu i posljedicama izbora koje prave;
- osvještavanje slobode i odgovornosti.

B Islam - praktikovanje

B.III.1

Obrazlaže islam kao život sa svrhom.

Identificira islam kao sistem života.

Prosuđuje svrhu života i povezuje je s životom u islamu.

Vrednuje vlastiti život u odnosu na živi islam.

DHP-1.2.4

KLJUČNI SADRŽAJI

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod A.III.2.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod A.III.2. uz pojačanu refleksiju na osvještavanje praktikovanja islama.

B.III.2

Prihvata da je Božija jednost (tevhid) suština vjere prema kojoj postavlja svoje ciljeve.

Spoznaje značaj i vrijednost vjerovanja u Jednog Boga i djeluje u skladu s njom.

Postavlja životne ciljeve u skladu s islamskim učenjem.

Procjenjuje svoje ciljeve i praktikovanje vjere.

Organizira i izvršava obaveze u skladu s islamskim dužnostima.

GRO-1.1.1

KLJUČNI SADRŽAJI

ŽIVJETI VJERU

- Zašto vjerujemo

SLOBODA I ODGOVORNOST

- Predanost Bogu kao vrhunac slobode

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područjaislamskevjeronauke radi razvijanja samostalnije, iskrenije, autentičnije, više intelektualno i emotivno integrirane pa i više angažirane religioznosti mladih.

B.III.3

Argumentuje islamsko poimanje slobode u kojem čovjek robuje samo Bogu, te razumijeva prava i dužnosti koje iz toga proizilaze.

Identificira čovjeka kao slobodno biće koje dobrovoljno pristaje na robovanje jedino Bogu.

Prihvata prava i dužnosti koje se zasnivaju na robovanju Bogu.

Stavlja u odnos robovanje Bogu i robovanje strastima.

Analizira vlastite izbore i stepen „oslobođenosti“ od različitih utjecaja i poroka.

GRO-1.1.1 TZP-2.3.1

KLJUČNI SADRŽAJI

SLOBODA I ODGOVORNOST

- Predanost Bogu kao vrhunac slobode
- Podsticanje dobra i osuđivanje zla
- Granice slobode u savremenom svijetu

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- povezanost slobodne volje, slobode i odgovornosti;
- razumijevanje predanosti Bogu kao vrhunca slobode;
- analiziranje povezanosti vlastitih odluka i životnih dešavanja;
- osvještavanje snage dobra i pogubnosti zla;
- prikazivanje granica slobode u savremenom svijetu;
- razmišljanje o ulozi slobode u životu i posljedicama izbora koje prave;
- osvještavanje slobode i odgovornosti.

B.III.4

Vrši proračun zekata za različite kategorije imovine i različite iznose.

Raščlanjuje imovinu na koju se daje zekat.

Objašnjava osnove proračuna zekata.

Vrši proračun zekata uz pomoć aplikacije „Zekat kalkulator“ za različite kategorije imovine i različite iznose.

GRO-1.3.2 KMP-1.1.3

Analizira vlastiti odnos prema zekatu i afirmativno djeluje na druge.

KLJUČNI SADRŽAJI

ZEKAT

- Proračun zekata

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- klasificiranje imovine na koju se daje zekat;
- pojašnjavanje osnova proračuna zekata;
- vježbanje proračuna zekata uz pomoć „Zekat kalkulatora“;
- osvještavanje obaveze tačnog proračuna zekata i pogrešnog proizvoljnog pristupa izdvajanju zekata.

C

Ihsan i ahlak - Dobročinstvo i moral

C.III.1

Prihvata svoja jedinstvena obilježja kao Božiji dar.

PNP-4.4.3 HIS-2.0.3 HIS-3.0.1

KLJUČNI SADRŽAJI

BITI DRUGAČIJI OD OSTALIH

Biti originalan

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje originalnosti svakog pojedinca kao blagodati Božije i osvještavanje značaja očuvanja vlastite originalnosti uz uvažavanje tradicionalnog i modernog, duhovnog, materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i Evropskom ambijentu.

C.III.2

Objašnjava da moralom ostvarujemo puninu svoje ljudskosti i identifikuje moralne uzore

TZP-2.3.1

KLJUČNI SADRŽAJI

Prikazuje primjenu morala u svakodnevnicima.

Identificira značaj islamskog morala.

Analizira značaj moralnih uzora u životu.

Identificira različite moralne izazove za mlade danas.

Predlaže kako biti moralan u skladu s islamskim učenjem.

Analizira vlastitu moralnost i prihvata moralne uzore u skladu s učenjem islama.

ISLAMSKI MORAL U SVAKODNEVNOM ŽIVOTU

- Osnove islamskog morala
- Značaj moralnih uzora
- Kako biti moralan danas

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada i to aktivnostima i projektima kojima će se istaknuti središnja refleksija na:

- osvještavanje značaja prisutnosti morala u svakodnevnicima;
- prikazivanje značaja islamskog morala;
- analiziranje utjecaja Muhammeda, a.s., na moral muslimana;
- razvijanje svijesti o stalnoj izloženosti moralnim izazovima i značaju vjere u jačanju moralnosti;
- primjenu islamskog morala u svakodnevnicima;
- razvijanje moralnosti.

C.III.3

Analizira i prihvata islamsku etiku rada.

- Opisuje odnos islama prema radu.
- Objašnjava islamsku etiku rada.
- Upoređuje rad s ibadetom.
- Vrednuje vlastiti odnos prema radu.

TZP-2.3.1

KLJUČNI SADRŽAJI

ISLAMSKI MORAL U SVAKODNEVNOM ŽIVOTU

- Islamska etika rada

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- osvještavanje smisla i značaja rada u islamu;
- razvijanje interesovanja za svakodnevnim radom i privređivanjem;
- primjenu islamske etike rada u različitim profesijama;
- razvijanje ponosne i dostojanstvene ličnosti otvorene prema vjeri, nauci i radu.

C.III.4

Analizira različite pokušaje iskrivljenog i neargumentovanog predstavljanja položaja i prava žene u islamu i pozicioniranja uloge muškarca u zajednici.

- Pored pokazatelja navedenih u razradi odgojno- obrazovnog ishoda D.III.1. učenik će moći da:
- Stavlja u odnos položaj i prava žene i muškarca u islamu.
- Identificira uzroke iskrivljenog i neargumentovanog predstavljanja položaja i prava žene u islamu i pozicioniranja uloge muškarca u zajednici.
- Vrednuje vlastiti odnos prema položaju žene u islamu.

DHP-1.1.2 GRO-1.2.4

KLJUČNI SADRŽAJI

ŽENA U ISLAMU

- Žene – čast muslimanske zajednice i ljudskog roda
- Pokušaji kompromitiranja položaja žene u islamu

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod D.III.1.

C.III.5

Objašnjava islamsko razumijevanje spolnosti i razlike između muškarca i žene.

- Formuliše i objašnjava razlike između spolova kada su u pitanju njihove duhovne i tjelesne potrebe.
- Analizira razlike među spolovima i prihvata njihove specifičnosti.
- Razumijepuninuodnosaizmeđu muškarca i žene u skladu s učenjem islama.
- Vrednuje vlastiti odnos prema drugom spolu.

DHP-1.1.3

KLJUČNI SADRŽAJI

BRAK I PORODICA U ISLAMU

- Izazovi upoznavanja bračnog druga
- Islamski pogled na brak

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.III.4. uz pojačanu refleksiju na promoviranje jednakosti među spolovima.

C.III.6

Interpretira načine biranja partnera za bračnu zajednicu.

Prepoznaje i objašnjava prave vrijednosti kod izbora bračnog druga na osnovu savjeta Muhammeda, a.s.

Obrazlaže moralne granice prilikom upoznavanja i biranja bračnog druga.

Analizira vlastiti odnos prema upoznavanju suprotnog spola radi zasnivanja bračne zajednice.

DHP-1.1.3

KLJUČNI SADRŽAJI

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.III.5.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke istaknuti središnju refleksiju na osvještavanje načina upoznavanja suprotnog spola u granicama moralnosti radi izbora bračnog druga.

C.III.7

Argumentuje islamski pogled na brak, kao ravnopravni ugovor muškarca i žene, susretanje ljubavi, međusobnog uvažavanja i poštivanja.

Analizira islamski pogled na brak.

Objašnjava brak kao zajednicu muškarca i žene koji imaju svoja prava i obaveze.

Interpretira smisao i svrhu braka.

Analizira dužnosti i obaveze bračnih drugova.

Objašnjava značaj porodice.

Podržava ljubav, međusobno uvažavanje i poštivanje u bračnoj zajednici.

GRO-1.1.3

KLJUČNI SADRŽAJI

BRAK I PORODICA U ISLAMU

- Islamski pogled na brak
- Značaj porodice u muslimanskoj zajednici

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- osvještavanje značaja bračne zajednice u kontekstu Poslanikovih, a.s., riječi;
- razvijanje interesovanja za sklapanje braka u skladu s islamskim učenjem;
- analiziranje prava i obaveza u bračnoj zajednici;
- prikazivanje bračne zajednice u kojoj se susreću ljubav, međusobno uvažavanje i poštivanje.

C.III.8

Upoređuje tradicionalnu i savremenu porodicu.

Opisuje tradicionalnu porodicu i savremenu porodicu.

Prikazuje utjecaj tradicionalne i savremene porodice na život pojedinca.

Identificira vrijednosti porodičnog života.

Analizira vlastiti odnos prema porodičnom životu.

DHP-2.1.2

KLJUČNI SADRŽAJI

BRAK I PORODICA U ISLAMU

- Tradicionalna i savremena porodica

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na osvještavanje značaja institucije porodice i porodičnog života s ciljem odupiranja savremenim izazovima.

D

Kulturno-civilizacijsko naslijeđe

D.III.1

Objašnjava nezamjenljivu ulogu žene u odgoju, kulturi i društvu, te prepoznaje časne uzore kroz historiju islama (Asja, Merjema, Hatižda, Fatima, Aiša, Sayyida Nafisa i dr.).

Analizira ulogu žene, iz ugla islamskog učenja, u odgoju, kulturi i društvu.

Identificira časne uzore kroz historiju islama (Asja, Merjema, Hatižda, Fatima, Aiša, Sayyida Nafisa i dr.).

Povezuje ženu s uspjehom islamskog društva kroz historiju.

Prikazuje doprinos žena ukupnoj kulturno-civilizacijskoj historiji islama.

DHP-2.1.1

KLJUČNI SADRŽAJI

ŽENA U ISLAMU

Žene – čast muslimanske zajednice i ljudskog roda.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se stavljanje središnje refleksije na:

- identificiranje predrasuda o položaju žene u islamu;
- osvještavanje jednakosti u pravima i obavezama pred Bogom;
- prikaz uloge i značaja koji se daje ženi u islamu;
- analiziranje doprinosa istaknutih primjera muslimanskoj zajednici i ljudskom rodu;
- upoređivanje ravnopravnosti spolova u različitim civilizacijama i učenjima;
- prikazivanje položaja žene danas.

D.III.2

Objašnjava vrijeme, historijski, naučni i kulturni kontekst u kojem se kultura učila od muslimana, te analizira principe širenja islama.

Objašnjava kontinuitet razvoja islamske vladavine, kulture i civilizacije.

Objašnjava susret islama s drugim kulturama i njegov način širenja.

Identificira središta islamske kulture.

Objašnjava historijski, naučni i kulturni kontekst u kojem se kultura učila od Safavida, Velikih Mogula, Memeluka i Osmanlija.

Prikazuje kako je islam oplemenio druge kulture.

Analizira odnos drugih kultura prema islamu.

Analizira vlastiti odnos prema drugim kulturama.

DHP-1.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

VRIJEME CIVILIZACIJE ISLAMA

- Središta islamske kulture
- Safavidi i Veliki Moguli
- Memluci i Osmanlije

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na odnos islama prema drugim kulturama u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke. Preporučuje se:

- prikazivanje susreta islama i drugih kultura kroz historiju;
- analiza odnosa islama prema drugim kulturama;
- prikazivanje doprinosa islama nauci, umjetnosti i razvoju kulture i civilizacije općenito;
- osvještavanje značajne uloge islama u razvoju kulture i civilizacije;
- analiza odnosa drugih kultura prema islamu;
- osvještavanje povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.

D.III.3

Argumentuje svjedočanstva iz oblasti nauke, filozofije, duhovnosti i umjetnosti.

Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno- obrazovnog ishoda D.III.2. učenik će:

Identificirati doprinose islamskih učenjaka iz oblasti nauke, filozofije, duhovnosti i umjetnosti.

Analizirati vlastiti odnos prema nauci.

DHP-1.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod D.III.2.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporuka za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda je da se istakne refleksije na:

- analiziranje utjecaja Objave na islamsku umjetnost i nastanak prvih naučnih centara;
- najvažnija otkrića i naučna dostignuća u historiji čovječanstva uz isticanje doprinosa i učešće muslimana u njima;
- identificiranje islamskih naučnika (npr.: al-Farabi, Zekerijja al-Razi, Ibn Sina, Ibn Rušd) koji su dali doprinos razvoju društvenih i prirodnih nauka (matematika, medicina, astronomija, geografija, historija, sociologija);
- identificiranje doprinosa islama razvoju umjetnosti, nauke i kulture.

D.III.4

Analizira položaj, ulogu i značaj muslimana danas.

Uspoređuje položaj, ulogu i značaj muslimana danas s položajem, ulogom i značajem kojeg su imali u prošlosti.

Prikazuje razloge dominiranja Zapada nad Istokom (posebno zemljama s većinskim muslimanskim stanovništvom) u savremenom svijetu.

Predlaže moguća rješenja za poboljšanje položaja, uloge i značaja muslimana danas.

GRO-1.2.3

KLJUČNI SADRŽAJI

VRIJEME CIVILIZACIJE ISLAMA

Islam i muslimani danas.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Pored preporuka danih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda D.III.3. preporučuje se osvještavanje položaja, uloge i značaja muslimana danas i identificiranje mogućih rješenja za njegovo poboljšanje.

► Srednje ► IV.

Godine učenja i podučavanja predmeta: 13

A

Iman - vjerovanje

A.IV.1

Poredi konstantnost učenja vjere i promjenjivost naučnih dostignuća.

Analizira odnos vjere i nauke.

Povezuje blagodati koje proizilaze iz konstantnosti učenja vjere s ostvarivanjem ljudskosti.

Poredi konstantnost učenja vjere s promjenjivošću naučnih dostignuća.

Prihvata istine vjere i istine nauke.

DHP-1.2.1

Analizira vlastiti odnos prema cjeloživotnom učenju u kontekstu Prve objave.

KLJUČNI SADRŽAJI

VJERA I NAUKA

Istine vjere i istine nauke.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

U ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke, u skladu s razradom kao i potrebama, interesima i mogućnostima učenika, važna je usmjerenost na individualnu uključenost i doprinos učenika, razvojnihoveintelektualneznatiželje za sadržaje islamske vjeronauke, kao i na praćenje individualnog razvoja učenikauusvajanjuznanja,vještinaivrijednosti.U posljednjoj godini izučavanja islamske vjeronauke očekuje se upotpunjenje prosuđivanja u duhu islama radi dosezanja smisla vlastitog života i života u zajednici, osposobljavanja za aktivno djelovanje u svim segmentima života, te povezivanje s veličinom Božje poruke. Preporučuje se, pored oblika, metoda i tehnika kojima će se na odgovarajući način obraditi predloženi sadržaji, korištenje pristupa koji će u prvi plan staviti lično iskustvo učenika.

Odgojno-obrazovni ishod A.IV.1. se može ostvariti stavljanjem središnje refleksiju na:

- afirmiranje svijesti o kompatibilnosti vjere i nauke, konstantnosti učenja vjere i promjenjivosti naučnih dostignuća;
- osvještavanje doprinosa islama razvoju nauke;
- osvještavanje značaja cjeloživotnog učenja u kontekstu Prve objave.

A.IV.2

Navodi nove religiozne pokrete, te analizira rizike potpadanja pod utjecaj istih.

Navodi nove religiozne pokrete.

Upoređuje religioznost i kvazireligioznost.

Objašnjava pojmove: sekta, kult, ideologija, fanatizam, fundamentalizam i terorizam.

Identificira primjere zloupotrebe vjere za ideologiju, fanatizam, fundamentalizam i terorizam.

Identificira rizik od traganja za novim religioznim pokretima.

Analizira pogubnost potpadanja pod iskrivljena tumačenja vjere.

Prihvata islamske odgovore na izazove novih religioznih pokreta.

HIS-4.0.1

KLJUČNI SADRŽAJI

VJERSKI TRENDOVI

- Trend religioznosti i kvazireligioznost
- Sekte, kultovi i novi religiozni pokreti
- Zloupotreba vjere za ideologiju, fanatizam, fundamentalizam i terorizam

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostavrenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- prepoznavanje novih religioznih pokreta;
- razvijanje umijeća raspoznavanja religioznosti od kvazireligioznosti;
- uvažavanje učeničkih znanja o vjerskim trendovima;
- osvještavanje utjecaja novih religioznih pokreta i kvazireligioznosti na dušu, tijelo, um i ugled čovjeka;
- analiziranje zloupotrebe vjere;
- razumijevanje islamskih odgovora na izazove savremenosti.

A.IV.3

Definira i objašnjava pojmove: zikr, inaba, takvaluk, mehabbe i ma'rife, klasificira tesavuf kao islamsku duhovnost i opisuje stupnjeve duhovnog usavršavanja.

Objašnjava islamsku duhovnost i puteve koji je povećavaju.

Definira pojmove: zikr, inaba, takvaluk, mehabbe i m'earife.

Objašnjava nastanak i razvoj tesavufa.

Analizira odnos zikra i srčanog pokajanja, moralnosti i takvaluka, ljubavi prema Bogu i spoznaje Boga.

Vrednuje vlastiti odnos prema duhovnom usavršavanju.

JZK-1.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

ISLAMSKA DUHOVNOST

- Nastanak i razvoj tesavufa
- Zikr i srčano pokajanje
- Moralnost i takvaluk
- Ljubav i spoznaja

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- interpretiranje islamske duhovnosti kao prostora u kojem svaka duša može živjeti i razvijati svoje vjerovanje;
- prikazivanje doprinosa tesavufa širenju islama;
- osvještavanje značaja razvijanja islamske duhovnosti;
- razumijevanje puteva razvoja islamske duhovnosti.

A.IV.4

Analizira potrebu stalnog sjećanja na Boga radi Njegove milosti i zadovoljstva.

Identificira čovjekovu potrebu za sjećanjem na Boga.

Povezuje sjećanje na Boga s Božjom milošću i zadovoljstvom.

Identificira koristi od stalnog sjećanja na Boga.

Analizira vlastiti odnos prema sjećanju na Boga.

JZK-1.3.3

KLJUČNI SADRŽAJI

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod A.IV.3.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Pored preporuka navedenih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.IV.3. preporučuje se isticanje refleksije na osvještavanje značaja stalnog sjećanja na Boga u životu vjernika.

B

Islam - praktikovanje

B.IV.1

Podržava cjeloživotno učenje u kontekstu Prve objave.

Pred pokazatelja navedenih za ostvarenje odgojno- obrazovnog ishoda A.IV.1. očekuje se da učenik:

Prepoznaje potrebu za kontinuiranim učenjem u skladu s različitim životnim situacijama.

Razlikuje formalno od neformalnog učenja.

Prihvata interkulturalno učenje radi oslobađanja od strahova i predrasuda.

TZP-2.3.1

Podržava učenje i usavršavanje u različitim segmentima života.

KLJUČNI SADRŽAJI

VJERA I NAUKA

Potruga za srećom.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim u odgojno-obrazovnom ishodu A.IV.1.

Važno je osvijestiti činjenicu da vjernik uči, djeluje i radi kao da će zauvijek živjeti na ovom svijetu i da se priprema za susret s Bogom kao da će se sutra desiti.

B.IV.2

Objašnjava mir kao temeljnu odrednicu islama, i interpretira nasilje, nepravdu, rat i terorizam kao devijacije.

Pored pokazatelja navedenih za ostvarenje odgojno- obrazovnog ishoda A.IV.2. očekuje se da učenik:

Identificira mir kao temeljnu odrednicu islama.

Prepoznaje opasnosti koje se kriju iza ideoloških devijacija.

Osuđuje nasilje, nepravdu, rat i terorizam i podržava dijalog kao način rješavanja problema.

GRO-2.1.3

KLJUČNI SADRŽAJI

VJERSKI TRENDОВI

Zloupotreba vjere za ideologiju, fanatizam, fundamentalizam i terorizam.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Pored preporuka navedenih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.IV.2. preporučuje se isticanje refleksije na osvještavanje značaja mira, kao temeljne odrednice islama, kao i opasnosti koje se kriju iza ideoloških devijacija.

B.IV.3

Analizira značaj institucije zekata i fonda Bejtu-l-mal u sistemu Islamske zajednice.

Analizira različite pristupe izdvajanju zekata.

Zastupa mišljenje Islamske zajednice o izdvajanju zekata.

Objasni značaj institucije zekata i fonda Bejtu-l-mal u sistemu Islamske zajednice.

KMP-1.3.2

Analizira vlastiti odnos prema instituciji zekata i fondu Bejtu-l-mal u sistemu Islamske zajednice.

KLJUČNI SADRŽAJI

ZEKAT

Institucija zekata i fonda Bejtu-l-mal u sistemu Islamske zajednice.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- osvještavanje uloge i značaja institucije zekata i fonda Bejtu-l-mal u sistemu Islamske zajednice;
- identificiranje stava Islamske zajednice o izdvajanju zekata;
- identificiranje značajnih aktivnosti koje se pokreću uz pomoć fonda Bejtu-l-mal;
- obavezu podržavanja institucije zekata i fonda Bejtu-l-mal.

C Ihsan i ahlak - Dobročinstvo i moral

C.IV.1

Objašnjava stav islama prema učenju, znanju, nauci i učenjacima i analizira doprinos muslimana razvoju nauke.

Pred pokazatelja navedenih za ostvarenje odgojno- obrazovnog ishoda B.IV.1. očekuje se da učenik:

Identificira doprinose muslimana nauci.

Identificira moć znanja.

Analizira vlastiti odnos prema učenju, znanju, nauci i učenjacima.

DHP-5.1.2

KLJUČNI SADRŽAJI

VJERA I NAUKA

- Istine vjere i istine nauke
- Doprinos muslimana razvoju nauke
- Budućnost i moć znanja

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- osvještavanje uloge i značaja znanja u životu vjernika;
- identificiranje prava na obrazovanje kao osnovnog ljudskog prava;
- identificiranje moći znanja i nauke;
- nužnost oplemenjivanja učenja, znanja i nauke vjerom, ahlakom i etikom.

C.IV.2

Objašnjava stav islama o kloniranju, eutanaziji, umjetnoj oplodnji, transplantaciji organa, abortusu, estetskoj hirurgiji...

Identificira savremene probleme čovječanstva koji se tiču bioetike.

Analizira stav islama po pitanju kloniranja, eutanazije, umjetne oplodnje, transplantacije organa, abortusa i estetske hirurgije.

Obrazlaže i brani stavove islama.

Prihvata granice halala i harama po pitanju bioetike.

Analizira vlastiti odnos prema različitim pitanjima bioetike.

DHP-5.1.2 DHP-5.1.3

KLJUČNI SADRŽAJI

ISLAMSKI ODGOVORI NA IZAZOVE SAVREMENOSTI

Islam i pitanja bioetike.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Pored preporuka za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda C.IV.1. važno je ponuditi islamske odgovore na izazove savremenosti i razviti razumijevanje potrebe za savremenim promišljanjem vjere.

C.IV.3

Objašnjava različite pojave ovisnosti. Identificira štetne posljedice ovisnosti za dušu, tijelo i društvo općenito. Identificira ulogu islama u borbi protiv ovisnosti. Prihvata zdrav način života u skladu s islamskim učenjem.

TZP-2.2.3 TZP-2.3.1

Analizira vlastiti odnos prema grijehu, porocima i ovisnosti.

KLJUČNI SADRŽAJI

ISLAMSKI ODGOVORI NA IZAZOVE SAVREMENOSTI

- Čuvanje zdravlja i zavodljivost poroka
- Vjera kao prevencija ovisnosti
- Grijeh i spolne bolesti

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja ovog odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- analiziranje ljudskih slabosti i zavodljivosti poroka;
- identificiranje posljedica koje ovisnosti ostavljaju na tijelo, um i dušu čovjeka;
- identificiranje najčešćih razloga zbog kojih čovjek postaje ovisnik i preventivne uloge vjere;
- osvještavanje zdravog načina života;
- osvještavanje nužnosti osmišljavanja života na temeljima islama.

C.IV.4

Identificira ovovremene izazove za mlade. Predlaže odgovore na negativne izazove u skladu s učenjem islama. Prihvata blagodatni života u skladu s učenjem islama. Podržava islamski osmišljenu mladost. Analizira vlastiti odnos prema negativnim trendovima potrošačkog društva.

TZP-2.2.3

KLJUČNI SADRŽAJI

VJERSKI TRENDOVI

ISLAMSKI ODGOVORI NA IZAZOVE SAVREMENOSTI ISLAMSKI OSMIŠLJENA MLADOST

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda potrebno je pripremiti aktivnosti posvećene svakodnevnim problemima. Odabrane aktivnosti trebaju učenicima omogućiti napredak u vještinama moralnog i intelektualnog prosuđivanja pri čemu učenici trebaju ispravno koristiti pojmove/koncepte navedene u razradi ishoda. Preporučuje se:

- analiziranje različitih izazova koji se svakodnevno nalaze pred mladima (pozitivni i negativni izazovi);
- identificiranje odgovora na negativne trendove koje nudi islam;
- osvještavanje značaja blagodati dobijenih od Boga;
- razvijanje mehanizama za odupiranje negativnim trendovima potrošačkog društva;
- podsticanje na osmišljavanje života u skladu s učenjem islama.

C.IV.5

Daje kritički osvrt o utjecaju društva i kulture na razvoj identiteta pojedinca.

Identificira utjecaje društva i kulture na razvoj identiteta.

Upoređuje utjecaje društva i utjecaje kulture.

Analizira razvoj identiteta u odnosu na utjecaje društva i kulture.

DHP-1.1.1 DHP-1.3.1

KLJUČNI SADRŽAJI

ISLAMSKI OSMIŠLJENA MLADOST

Utjecaj društva na mlade.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Uskladuspreporukamazaostvarenjesvihodgojno-obrazovnihishoda islamske vjeronauke u četvrtom razredu gimnazije i kontinuiranom unapređivanju svijesti o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i razvoja identiteta, te ljudskog dostojanstva i slobode.

C.IV.6

Opisuje svoje razumijevanje života u kontekstu materijalne, društvene, kulturne i duhovne sfere.

Prihvata duhovnu i materijalnu dimenziju čovjeka.

Razumije da je razvoj ličnosti povezan s ihsanskim ostvarenjem čovjeka.

Prikazuje prostor ihsanskog ostvarenja čovjeka kao prostor u kojem svaka duša može živjeti i razvijati svoje vjerovanje.

Prihvata život, u skladu s učenjem islama, u kontekstu materijalne, društvene, kulturne i duhovne sfere.

DHP-1.2.4 DHP-1.3.2

KLJUČNI SADRŽAJI

ISLAMSKI OSMIŠLJENA MLADOST

- Utjecaj društva na mlade
- Put uspjeha: znanje, vjerovanje i aktivno djelovanje

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su u skladu s preporukama datim za ostvarenje odgojno- obrazovnih ishoda islamske vjeronauke u četvrtom razredu gimnazije.

C.IV.7

Objasni važnost harmonije između znanja, vjerovanja i djelovanja.

KMP-1.2.4

Stavlja u odnos znanje, vjerovanje i aktivno djelovanje.

Identificira važnost uspostavljanja harmonije između znanja, vjerovanja i djelovanja.

Povezuje uspjeh na oba svijeta sa znanjem, vjerovanjem i djelovanjem.

Analizira vlastiti odnos prema uspjehu, znanju, vjerovanju i djelovanju.

KLJUČNI SADRŽAJI

ISLAMSKI OSMIŠLJENA MLADOST

Put uspjeha: znanje, vjerovanje i aktivno djelovanje.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Pored preporuka danih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda C.IV.2. preporučuje se isticanje središnje refleksije na potrebu za kontinuiranim učenjem, vjerovanjem i aktivnim djelovanjem (u skladu s naučenim i vjerskim ubjeđenjem) radi postizanja uspjeha na ovom i budućem svijetu.

C.IV.8

Afirmira islamske vrijednosti u kontekstu ključnih kompetencija.

KMP-1.2.2 KMP-1.2.3
KMP-1.2.4

Navodi ključne kompetencije potrebne za uspjeh.

Stavlja u odnos vjeru i ključne kompetencije.

Dopunjuje ključne kompetencije mladih vrijednostima koje preferira islam.

Vrednuje vlastite kompetencije u evropskom ambijentu u skladu s učenjem islama.

KLJUČNI SADRŽAJI

ISLAMSKI OSMIŠLJENA MLADOST

- Vjera i ključne kompetencije mladih
- Organizacija života i profesionalni rad

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- analiziranje ključnih kompetencija;
- razumijevanje ključnih kompetencija u skladu s učenjem islama;
- osvještavanje značaja temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode u organizaciji života i profesionalnom radu.

C.IV.9

Prepoznaje vrijednosti koje vode ka uspjehu i sreći.

KMP-1.2.2 KMP-1.2.3
KMP-1.2.4

U skladu s razradom odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke za četvrti razred gimnazije.

KLJUČNI SADRŽAJI

Svi sadržaji islamske vjeronauke za četvrti razred gimnazije.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

U skladu s preporukama za ostvarenje odgojno-obrazovnih ishoda u četvrtom razredu gimnazije.

D

Kulturno-civilizacijsko naslijeđe

D.IV.1

Analizira historijski kontekst islama u Bosni i Hercegovini.

Opisuje dolazak i širenje islama u Bosni i Hercegovini.

Objašnjava historijski kontekst prihvatanja islama u Bosni i Hercegovini.

Identificira doprinos islama kulturno- civilizacijskom razvoju Bosne i Hercegovine.

Analizira ulogu i značaj vakufa u Bosni i Hercegovini.

DHP-2.1.3

Identificira potrebu pripadanja islamskoj zajednici i djelovanja za doborbit Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini.

KLJUČNI SADRŽAJI

ISLAM U BOSNI I HERCEGOVINI

- Islamska civilizacija i kultura u Bosni i Hercegovini
- Uloga i značaj vakufa
- Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se korelacija s odgojno-obrazovnim ishodima islamske vjeronauke i drugih predmetnih kurikuluma uz isticanje središnje refleksije na:

- interpretiranje širenja islama u Bosni i Hercegovini;
- prikazivanje utjecaja islama na kulturu u Bosni i Hercegovini;
- identificiranje doprinosa islama kulturno-civilizacijskom razvoju Bosne i Hercegovine;
- osvještavanje uloge i značaja vakufa u Bosni i Hercegovini za razvoj ekonomije, obrazovanja, infrastrukture, duhovnosti, kulture i društva općenito;
- odgajanje u duhu patriotizma i potrebe za zajedničkim životom na historijskim, kulturnim i vjerskim odrednicama;
- razumijevanje konteksta nastanka i razvoja islamske zajednice u Bosni i Hercegovini;
- osvještavanje uloge i značaja islamske zajednice u očuvanju islama i kulturno-historijskog naslijeđa u Bosni i Hercegovini.

D.IV.2

Analizira doprinos islama procvatu materijalne i duhovne kulture u Bosni i Hercegovini, te oblikovanju identiteta Bošnjaka.

Pored pokazatelja navedenih za odgojno-obrazovni ishod D.IV.1. učenik će moći da:

Identificira utjecaj islama na oblikovanje identiteta Bošnjaka.

Identificira identitet Bošnjaka kao zasebnu cjelinu u islamskom ummetu.

Objašnjava posebnosti bošnjačkog identiteta u okviru evropskog kulturnog miljea.

DHP-1.2.4 DHP-2.1.3

KLJUČNI SADRŽAJI

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod D.IV.1.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod D.IV.1.

D.IV.3

Navodi i opisuje različite vakufe u Bosni i Hercegovini i izdvaja značaj vakufa za pojedinca i zajednicu.

Razrada odgojno-obrazovnog ishoda je identična razradi navedenoj za odgojno-obrazovni ishod D.IV.1.

DHP-1.2.4 DHP-1.3.2

KLJUČNI SADRŽAJI

ISLAM U BOSNI I HERCEGOVINI

Uloga i značaj vakufa.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod D.IV.1.

D.IV.4

Objašnjava strukturu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i navodi njene odgojno-obrazovne institucije, te doprinosi njenom radu.

Opisuje strukturu islamske zajednice u Bosni i Hercegovini.

Identificira i analizira značaj odgojno-obrazovnih institucija islamske zajednice.

Navodi načine doprinosa islamskoj zajednici.

Analizira vlastiti odnos prema Islamskoj zajednici u BiH.

DHP-2.1.1

KLJUČNI SADRŽAJI

ISLAM U BOSNI I HERCEGOVINI

Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- razumijevanje načina organizacije Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini;
- osvještavanje uloge i značaja Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini;
- analiziranje značaja odgojno-obrazovnih institucija u okviru islamske zajednice;
- prepoznavanje načina doprinosa radu Islamske zajednice;
- aktivno djelovanje u okviru zajednice.

PK5 – Učenje i podučavanje

Islamska vjeronauka - Učenje i podučavanje

Nastava islamske vjeronauke omogućava kombinaciju tradicionalnih i savremenih načina poučavanja, s akcentom na aktivno učešće učenika u procesu učenja. U središtu odgojno- obrazovnog procesa je učenik, a uloga nastavnika je da kreira i organizira načine rada koji stvaraju optimalne uslove za učenje i poučavanje kao i da svako novo učenje konstruira na osnovu postojećeg znanja.

Nastavnik islamske vjeronauke ima autonomiju u planiranju nastave, određivanju broja i tipova sati, izboru nastavnih metoda, oblika rada, sredstava i aktivnosti za svaki odgojno-obrazovni ishod. Strategije nastave i učenja će temeljiti na višestrukoj ulozi nastavnika. Treba voditi računa o unutar predmetnoj usklađenosti, odnosno o logičkoj povezanosti ciljeva i odgojno- obrazovnih ishoda učenja predmeta, povezanosti između ciljeva i odgojno-obrazovnih ishoda na jednoj strani i metoda podučavanja, aktivnostima učenja i načina vrednovanja na drugoj strani kao i o izboru nastavnih situacija i aktivnosti koje pogoduju ostvarivanju ciljeva učenja i podučavanja i odgojno-obrazovnih ishoda. Da bi se postigao kvalitet i trajnost stečenih znanja, neophodno je ostvariti povezanost s drugim predmetima i međupredmetnim temama, kao i staviti akcenat na učenje smislenih, međusobno povezanih sadržaja, korisnih za dalje obrazovanje i svakodnevni život. Multidisciplinarna isprepletenost i povezanost odgojno- obrazovnih područja i međupredmetnih tema omogućuje skladnost odgojno-obrazovnih procesa, razvoj temeljnih i specifičnih kompetencija učenika te otvorenost prema učenju. Međupredmetno povezivanje sadržaja na vertikalnoj i horizontalnoj razini moguće je kroz sljedeća područja:

- učenje o ljudima, njihovim međusobnim odnosima i odnosom ljudi prema svijetu, o kulturnom razvoju čovjeka i društva, prošlim i aktuelnim događajima, pitanjima vezanim za postizanje pravednih i mirovnih međuljudskih i društvenih odnosa;
- vrednovanje i čuvanje kulturne baštine zavičaja, države, evropske i svjetske kulturne baštine;
- analizu kulturnog naslijeđa, vjerske i kulturne tradicije;
- osposobljavanje za odgovoran odnos i unapređenje okoliša;
- pitanja identiteta, očuvanja i kvalitetnijeg vlastitog zdravlja i zajedničkog života;
- usvajanje rječnika koji omogućava samostalno traženje, razvijanje i korištenje znanja;
- razmatranje pitanja različitosti i jednakopravnosti pojedinaca, spolova, kultura, vjera, rasa i socijalne nejednakosti;
- razmatranje ključnih kompetencija;
- stjecanje i razvijanje znanja, vještina i stavova koji omogućavaju uspješno ostvarenje interesa, razvijanja vlastitih potencijala uz aktivno učešće u savremenom životu;
- osposobljavanje za sigurnu i etičku upotrebu tehnologije u učenju i svakodnevnom životu;
- razumijevanje multikulturalnosti kao vrijednosti u savremenim globalizacijskim procesima;
- razvijanje kreativnosti, poticanje maštovitosti i sposobnosti iznalaženja višestrukih rješenja, učenje produkcije, razvoja i realizacije ideja, kritičnosti i sposobnosti argumentacije.

Prijenos stečenog znanja iz odgojno-obrazovnih područja i međupredmetnih tema povećava autonomiju nastavnika omogućavajući mu fleksibilnije programiranje, planiranje i realizaciju odgojno-obrazovnog rada usmjerenog na učenika.

Prilikom podučavanja nastavnik treba da podstiče učenje kod učenika tako što će nuditi različite načine učenja, usklađene s iskustvima, porijeklom, kognitivnim razvojem, interesovanjima i talentima učenika, a da pritom olakšava i uključuje učestvovanje svih učenika uz uvažavanje specifičnih potreba svih učenika s kojima radi. Također, treba da se interesira kako učenici misle, uče, pamte, saraduju i rade, da se interesira za njihove osjećaje, stavove, emocionalno učenje, šta ih potiče, a šta ometa u procesu učenja i kako se nose s teškoćama a sve u cilju što kvalitetnijeg učenja, odnosno sticanja i razvijanja temeljnih i specifičnih kompetencija učenika. Pred nastavnika se stavlja zahtjev da kod učenika razvija, prije svega, sljedeće sposobnosti:

- kognitivne: izdvajanje bitnog od nebitnog, postavljanje pitanja, razumijevanje sadržaja, pamćenje, korištenje informacija, stvaranje novih ideja, vrednovanje učenja i rad, sposobnost za samostalno učenje, sposobnost promišljanja;
- emocionalne: sposobnost odabira i modeliranja adekvatnog moralnog ponašanja ovisno o situaciji u kojoj se čovjek nalazi, emocionalnu svijest, samopouzdanje, samokontrolu, empatiju i altruizam, istinoljubivost, fleksibilnost i otvorenost za nove ideje, društvenost;
- socijalne: razumijevanje drugih, kolaboraciju s grupom, organizacijske sposobnosti, komunikaciju, toleranciju i uvažavanje te osjećaj pozitivne pripadnosti naciji ili civilizaciji;
- funkcionalne: informatička pismenost i poznavanje jezika, preuzimanje odgovornosti, ustrajnost, motiviranost, inicijativnost i optimizam, sposobnost pretraživanja, odabira i vrednovanja informacija.

Nastavnik bira čime i kako će potaknuti učenika da uči, kako će mu pobuditi interes za rad, njegovu znatiželju, pronicljivost, maštu, emocije, htijenja i sklonosti, te kreira razrednu klimu koja treba da bude svrsishodna, radna, opuštana i empatična. Treba da potiče učenika na učenje, te održava motiviranost za nastavu. Njeguje interaktivan odnos u nastavi i bazira ga na načelnom stavu poslanika Muhammeda, a.s.: «Olakšavajte, a ne otežavajte, unosite radost, a ne rastjerujte!»

Nastavnik aktivira učenika mobilisanjem prethodnih znanja i iskustava, upućivanjem na samostalno pronalaženje relevantnih informacija, na slobodno i kreativno razmišljanje, na argumentovano diskutovanje i iznošenje stavova. Uloga nastavnika je i da podstiče učenika na povezivanje novostečenih znanja sa svakodnevnim životom, kao i da se smisleno uključi u proces učenja i podučavanja i da preuzme dio odgovornosti za svoje učenje. Predlaže se da realizacija programskih sadržaja bude zasnovana na samostalnom radu učenika u što većem obimu, te da se svakom učeniku omogući da dođe do izražaja shodno njegovim sposobnostima. Nastavnik treba da upućuje i podstiče učenike da sistematski prikupljaju informacije iz literature, koriste internet i druge medije, kako bi što kvalitetnije radili domaće zadatke, samostalne radove, paone na zadate teme i sl. Prilikom obrade novih sadržaja, potrebno je opće povezivati s lokalnim i ličnim, polaziti od konkretnih činjenica, učiniti ih razumljivim i ne udaljavati se od njih.

Izborom i sinhronizovanom primjenom odgovarajućih oblika rada (individualni, frontalni, grupni i rad u paru), metoda i tehnika (verbalnih, audio-vizuelnih, praktičnih radova, rad na tekstu, simulacija, insert, grozdovi...) nastavnih sredstava (udžbenik, filmovi, pomoćna literatura, IKT, obrazovne platforme, npr. e Twinning, karte...) te obilazaka, posjeta i izleta, učenik dolazi u centar pedagoškog interesovanja. Kombinacijom navedenih oblika i metoda rada, te upotrebom različitih nastavnih sredstava obezbjeđuju se povoljniji uslove za pokretanje procesa učenja i kvalitetna nastava.

Kombinovanjem tradicionalnih metoda i savremenih metoda aktivnog učenja i interaktivne nastave, oblika rada i tehnika rada te poštivanjem didaktičkih principa postižu se ciljevi učenja i podučavanja i odgojno-obrazovni ishodi islamske vjeronauke. Sam odabir metode/a učenja i podučavanja treba osigurati uslove za učenje „u“ učeniku, „u“ predmetu i „u“ institucionalnom kontekstu. Kvalitet učenja i podučavanja je uslovljen odabranim metodama kojima se potiče receptivno, otkrivajuće, društveno, moralno i integrativno učenje.

Nastavnik u svom radu vodi računa o, ostvarivanju podsticajnog okruženja za učenje u kojem se koriste različite metode učenja i podučavanja, različiti izvori znanja i resursi za učenje, koristi raznovrsna nastavna sredstava i savremene tehnologije. Kako bi učenicima osigurao drugačije načine učenja, za ostvarivanje ciljeva učenja i podučavanja i odgojno-obrazovnih ishoda nastavnik će u osmišljavanju i organizaciji nastave koristiti IKT. Upotreba IKT-a u nastavi ne smije biti sama sebi svrha. Pažljivim planiranjem se implementira u nastavu uz

pomoć novih medija, metoda i oblika rada čime se formira zanimljiviji nastavni proces. Prednost će dati savremenim pristupima kao što su: problemska nastava, heuristička nastava, mentorska nastava, vanučionička nastava i dr., trudeći se da svoj rad što više približi aktuelnom društvenom kontekstu, a nastavne sadržaje islamske vjeronauke približi svakodnevnom životu učenika. Unaprijed treba planirati i strukturirati nastavni sat, tako da prethodno pripremi materijale, izvore znanja, okruženje u kojem se uči, alate i sredstva kao i aktivnosti kako bi učenikova aktivnost mogla biti u središtu nastavnog procesa i kako bi tokom nastave mogao usmjeravati učenike ka spoznaji. Nastavnik će u svom radu koristiti projektne zadatke, izrade panoa, animirati pismeno izražavanje na zadane teme, organizirati okrugle stolove i debate o odabranim temama, zadavati samoevaluacijske zadatke, inicirati razne socijalne akcije i posjete raznim objektima, te voditi računa o mjerljivosti učeničkih znanja primjenom adekvatnih pismenih i usmenih provjera znanja.

Svi nastavni mediji, dobro osmišljene aktivnosti, odabrane metode i s njima povezana obrazovna tehnologija trebaju biti stavljene u funkciju učenja traženja informacija, zatim učenja kako se uči, učenja kako se rješavaju problemi te učenja metoda istraživanja i otkrivanja. Osim toga, sve aktivnosti trebaju biti usmjerene i na područje afektivnoga razvoja o kojem bitno ovisi model ponašanja pojedinca u školi i nakon školovanja koji se ogleda kroz moralnost, saradnju, toleranciju, uvažavanje ljudskih prava, pravilan odnos prema prirodi, nenasilno rješavanje sukoba, odgoj za mir i sl.

PK6 – Vrednovanje u predmetnom kurikulumu

Islamska vjeronauka – Vrednovanje i ocjenjivanje

Vrednovanje podrazumijeva procjenjivanje razvoja i napredovanja učenika u pogledu ciljeva i vrijednosti programa islamske vjeronauke kao i procjenjivanje stepena ovladavanja odgojno- obrazovnim ishodima učenja. Svrha vrednovanja je da pruži niz podataka koji će pokazati stepen napredovanja učenika u pogledu ostvarivanja pedagoških svrha nastave. Zadatak vrednovanja je da se osigura praćenje razvoja učenika, da se utvrde njegove slabosti i snage, da se istaknu one oblasti u kojima je potrebno poduzeti poželjne pedagoške mjere kako bi se stekla osnova za primjenu usvojenog radi zadovoljavanja individualnih i društvenih potreba. Vrednovanjem se praktikuju različite vrijednosti (saznajne, moralne, pravne, društvene) što ga čini složenom, teškom i odgovornom zadaćom svakog nastavnika. S obzirom na to da vrednovanje nije samo konstatacija o postignuću učenika, nego, istovremeno predstavlja i sredstvo podučavanja i odgojnog djelovanja, u pedagoškom smislu, vrednovanje je jedan vid podučavanja i učenja.

Vrednovanje je vrlo zahjetevan, osjetljiv i odgovoran dio nastavnčkog posla. Na temelju rezultata vrednovanja donose se odluke koje su kratkoročno ali i dugoročno važne za učenika, što zahtijeva puni profesionalni integritet nastavnika u procesu vrednovanja. Važno je imati na umu da su vrednovanje, poučavanje i učenje jednako značajni i neodvojivi dijelovi istog procesa. Vrednovanje se vrši kontinuirano tokom cijelog procesa učenja i poučavanja i po svojoj prirodi je raznoliko kako bi omogućilo učenicima da u različitim prilikama pokažu napredak u učenju i razvoju u skladu sa svojim individualnim karakteristikama i mogućnostima.

Vrednovanjem nastavnik dobiva relevantnu informaciju o kvalitetu svog rada i prilikom vrednovanja treba biti profesionalan i pravedan, što se, prije svega, odnosi na:

- planiranje i osmišljavanje vrednovanja u skladu sa svrhom vrednovanja;
- odabir i korištenje različitih metoda i pristupa vrednovanja s obzirom na ciljeve poučavanja, definirane odgojno-obrazovne ishode te na svrhu i kontekst vrednovanja;
- transparentnost vrednovanja i upoznatost učenika sa svim postupcima u vrednovanju, od odabira metoda, razrade kriterija vrednovanja i načina bodovanja do interpretacije rezultata i načina izvještavanja o rezultatima vrednovanja;
- poštivanje integriteta učenika, te na jednako postupanje bez privilegiranja ili diskriminiranja učenika na osnovama koje su irelevantne za učenje i vrednovanje (po spolu, socioekonomskom statusu, nacionalnosti, etničkoj ili socijalnoj pripadnosti, geografskoj lokaciji ili na bilo kojoj drugoj osnovi);
- osiguranje jasnih uputa i primjerenost uputa dobi učenika;
- osiguranje jasnih procedura bodovanja i ocjenjivanja (ključ za odgovore, ljestvice za vrednovanje, bodovna ljestvica);
- valjanost i pouzdanost zaključaka o znanjima, vještinama i napredovanju učenika na temelju informacija (dokaza) dobivenih različitim pristupima i metodama vrednovanja;
- jasnoću i pravovremenost povratnih informacija učenicima;
- korištenje rezultatima vrednovanja za unapređivanje učenja učenika te za daljnje planiranje poučavanja i praćenje učeničkoga napredovanja;
- javno neobjavljivanje učeničkih radova i ocjena bez njegovog pristanka izvan razrednog okruženja i sl.

Prilikom kompleksnog vrednovanja rezultata rada učenika treba da se vrednuje znanje, motivacija, sposobnosti, radne navike, subjektivne mogućnosti i objektivne okolnosti u kojima učenik živi i radi. Ocjena treba da bude rezultat procjene koliko učenik može da stečena znanja i vještine primijeni u životu. Važno je voditi računa o postignućima u afektivnom i socijalnom domenu, odnosno o procesu od primanja informacija do integracije uvjerenja, ideja, stavova, vrijednosti. Dio ocjene treba da bude i postojanost ravnoteže kod učenika između slobode i odgovornosti, spremnost na preuzimanje odgovornosti za vlastito ponašanje, uvažavanje različitosti i suprotnih stavova.

Za prikupljanje informacija o rezultatima rada učenika primjenjuju se pristupi u vrednovanju koji se međusobno razlikuju s obzirom na svrhu primjene, interpretaciju i korištenje prikupljenim podacima (vrednovanje za učenje, vrednovanje kao učenje i vrednovanje naučenog).

Kako bi se utvrdili kvalitet i nivo učeničkih predznanja i vještina, prije početka procesa poučavanja, preporučuje se inicijalno vrednovanje učeničkih znanja, vještina i stavova. Na temelju prikupljenih informacija prilikom inicijalnog vrednovanja nastavnik prilagođava i planira nastavni proces i svoje poučavanje, poučava na temelju onoga što učenici znaju, a ne na temelju onoga što bi trebali znati, i prilagođava nivo od kojeg će poučavati kao i odgojno - obrazovnu podršku učenicima.

Kontinuirano vrednovanje za vrijeme učenja i poučavanja neodvojiv je dio nastavnog procesa. Njegova svrha je prikupljanje informacija o napredovanju učenika, utvrđivanje manjkavosti u učenju, a posebno prepoznavanje jakih strana učenika kako bi se unaprijedilo buduće učenje i poučavanje. Ovaj proces omogućava učeniku da aktivno promišlja o svom učenju te da unapređuje učenje kako bi što uspješnije savladao odgojno-obrazovne ishode.

Vrednovanje na kraju učenja i poučavanja može se provesti nakon određenog (kraćega ili dužega) perioda učenja i poučavanja, npr. nakon obrađene nastavne teme/cjeline ili odgojno - obrazovnog perioda radi utvrđivanja učeničkih postignuća i ostvarenosti odgojno -obrazovnog ishoda. Njime se sažimaju informacije o tome šta učenik zna, razumije i može učiniti u određenom trenutku učenja i poučavanja da bi se dokumentiralo i izvijestilo o njegovim postignućima i napredovanju. Vrednovanje u svim fazama učenja i poučavanja nastavnik treba da usmjeri na: stjecanje uvida u učenje i poučavanje, prepoznavanje snaga i nedostataka u učenju i poučavanju ali i planiranje budućeg učenja i poučavanja.

Vrednovanje treba da bude proces u okviru navedenih koncepata vrednovanja, ali i da bude: pouzdano, valjano, pravedno, jasno, poticajno, praktično i ekonomično te da ima pozitivan utjecaj na učenika.

Vrednovanje kao povratna informacija učeniku o rezultatima učenja i poučavanja određuje dinamiku daljeg procesa učenja i poučavanja te definira individualne potrebe učenika u tom procesu. Pri svakom vrednovanju treba voditi računa o kriterijima vrednovanja i primjeni različitih metoda vrednovanja da bi svi učenici imali priliku pokazati stečene kompetencije na način koji to njima najviše odgovara. Neke od preporučenih metoda vrednovanja su: ljestvice procjene, praćenje tokom rada, samorefleksija i samovrednovanje, odabir složenosti zadataka, dnevnicu učenja, izlazne kartice (npr: razumio sam, trebam još malo učenja, nisam razumio i sl.), vršnjačko vrednovanje, usmene provjere znanja, pismene provjere i/ili provjere znanja putem IKT-a, učenički projekti i sl.

Kombinovanjem različitih metoda vrednovanja vrednovanjem se prate sljedeći elementi:

- usvojenost obrađenih pojmova i sadržaja;
- aktivno učešće učenika u realizaciji nastavnih sadržaja;
- individualni angažman u okviru vannastavnih aktivnosti;
- elementi kritičkog mišljenja u toku realizacije sata;
- angažiranost na individualnim, partnerskim i grupnim projektima;
- učešće u razgovoru;
- odgovori na pitanja s višestrukim izborom;
- zalaganje i doprinos tokom nastave;
- usvojenost definiranih ishoda učenja;
- kreativnost i samoinicijativnost u radu;
- korištenje različitih izvora znanja;
- procjene znanja uz korištenje IKT-a;
- modificirana esejska pitanja;
- prezentacije...

Učenička postignuća se vrednuju u okviru koncepta vremena i prostora, uzroka i posljedica, kontinuiteta i promjena, izvora informacija i istraživanja, te interpretacija i perspektiva.

Vrednovanje u školi je javno, kontinuirano, nepristrasno, opisno i brojčano i u skladu s važećim aktima koji regulišu to pitanje.

Profil i stručna sprema

Osnovna škola

Posao nastavnika islamske vjeronauke u osnovnoj školi može obavljati lice sa odgovarajućim stručnim zvanjem i minimalno 240 ECTS bodova, koje ima završen jedan od islamskih fakulteta i važeću saglasnost Islamske zajednice.

Pod islamskim fakultetima podrazumijevaju se:

1. Fakultet islamskih nauka u Sarajevu,
2. Islamski pedagoški fakultet u Zenici
3. Islamski pedagoški fakultet u Bihaću,
4. Fakultet za islamske studije u Novom Pazaru,
5. te islamski fakulteti u inozemstvu sa nostrificiranom diplomom uz položenu pedagoško-didaktičko-metodičku grupu predmeta.

Pod odgovarajućim zvanjima podrazumijeva se:

6. profesor/bachelor islamskih nauka
7. profesor/bachelor islamske teologije,
8. bachelor teologije,
9. diplomirani teolog,
10. profesor islamskih teoloških studija,
11. profesor/bachelor islamske vjeronauke i religijskog odgoja,
12. profesor religijske pedagogije,
13. profesor islamske pedagogije,
14. diplomirani profesor islamske vjeronauke,
15. bakalaureat/bachelor islamske vjeronauke,
16. master/magistar islamske vjeronauke,
17. master/magistar religijske pedagogije,
18. master/magistar religijske edukacije,
19. master/magistar teolog, magistar islamskih nauka,
20. te ostali srodni profili sa definiranih islamskih fakulteta.

Izuzetno posao nastavnika islamske vjeronauke u osnovnoj školi može nastaviti obavljati i lice zatečeno na poslovima nastavnika islamske vjeronauke sa ugovorom o radu na neodređeno vrijeme koje ima saglasnost Islamske zajednice.

Srednja škola – gimnazija

Općeobrazovnu, stručno-teorijsku, praktičnu i nastavu u okviru laboratorijskog rada, u srednjoj školi izvode lica:

Sa završenim najmanje VII stepenom stručne spreme, sa zvanjem profesora, ili završenim drugim fakultetom i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičnom grupom predmeta,

Sa završenim II, odnosno III ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa na nastavničkom fakultetu ili drugom fakultetu i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičnom grupom predmeta,

- Fakultet islamskih nauka, Islamski pedagoški fakultet,
- Islamska pedagoška akademija VII stepen– profesor islamske vjeronauke,
- profesor islamskih nauka,
- profesor islamske teologije,
- diplomirani teolog,
- profesor islamskih teoloških studija,
- profesor islamske vjeronauke i religijskog odgoja,
- profesor religijske pedagogije,
- profesor islamske pedagogije,
- profesor islamske vjeronauke,
- master/magistar islamske vjeronauke,
- master/magistar religijske pedagogije,
- master/magistar teolog,
- magistar islamskih nauka.

Posebni uvjeti:

Za obavljanje poslova vjeroučitelja svi vjeroučitelji moraju imati certifikat za obavljanje poslova vjeroučitelja, izdat od strane Reisu-l-uleme (shodno odredbi Člana 4. Zakona o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u BiH).

Srednja škola za stručno obrazovanje i obuku – tehničke škole

Općeobrazovnu, stručno-teorijsku, praktičnu i nastavu u okviru laboratorijskog rada, u srednjoj školi izvode lica:

Sa završenim najmanje VII stepenom stručne spreme, sa zvanjem profesora, ili završenim drugim fakultetom i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko- didaktičnom grupom predmeta,

Sa završenim II, odnosno III ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa na nastavničkom fakultetu ili drugom fakultetu i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičnom grupom predmeta.

- Fakultet islamskih nauka, Islamski pedagoški fakultet,
- Islamska pedagoška akademija VII stepen– profesor islamske vjeronauke,
- profesor islamskih nauka,
- profesor islamske teologije,
- diplomirani teolog,
- profesor islamskih teoloških studija,

- profesor islamske vjeronauke i religijskog odgoja,
- profesor religijske pedagogije,
- profesor islamske pedagogije,
- profesor islamske vjeronauke,
- master/magistar islamske vjeronauke,
- master/magistar religijske pedagogije,
- master/magistar teolog,
- magistar islamskih nauka.

Posebni uvjeti:

Za obavljanje poslova vjeroučitelja svi vjeroučitelji moraju imati certifikat za obavljanje poslova vjeroučitelja, izdat od strane Reisu-l-uleme (shodno odredbi Člana 4. Zakona o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u BiH).

Srednja škola za stručno obrazovanje i obuku – stručne škole

Općeobrazovnu, stručno-teorijsku, praktičnu i nastavu u okviru laboratorijskog rada, u srednjoj školi izvode lica:

Sa završenim najmanje VII stepenom stručne spreme, sa zvanjem profesora, ili završenim drugim fakultetom i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičnom grupom predmeta,

Sa završenim II, odnosno III ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa na nastavničkom fakultetu ili drugom fakultetu i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičnom grupom predmeta,

- Fakultet islamskih nauka, Islamski pedagoški fakultet,
- Islamska pedagoška akademija VII stepen– profesor islamske vjeronauke,
- profesor islamskih nauka,
- profesor islamske teologije,
- diplomirani teolog,
- profesor islamskih teoloških studija,
- profesor islamske vjeronauke i religijskog odgoja,
- profesor religijske pedagogije,
- profesor islamske pedagogije,
- profesor islamske vjeronauke,
- master/magistar islamske vjeronauke,
- master/magistar religijske pedagogije,
- master/magistar teolog,
- magistar islamskih nauka.

Posebni uvjeti:

Za obavljanje poslova vjeroučitelja svi vjeroučitelji moraju imati certifikat za obavljanje poslova vjeroučitelja, izdat od strane Reisu-l-uleme (shodno odredbi Člana 4. Zakona o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u BiH).